

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

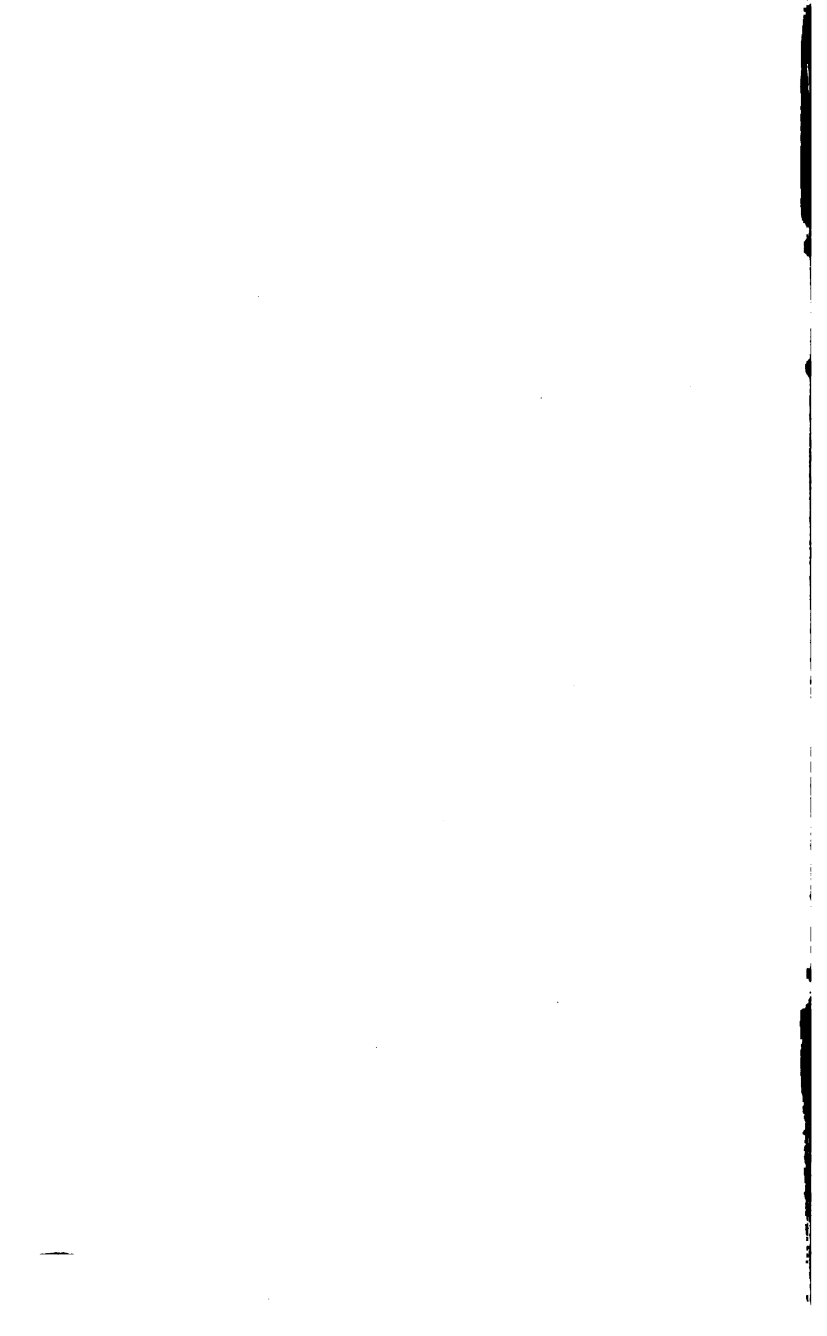
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Slav 7853.14,58.2

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

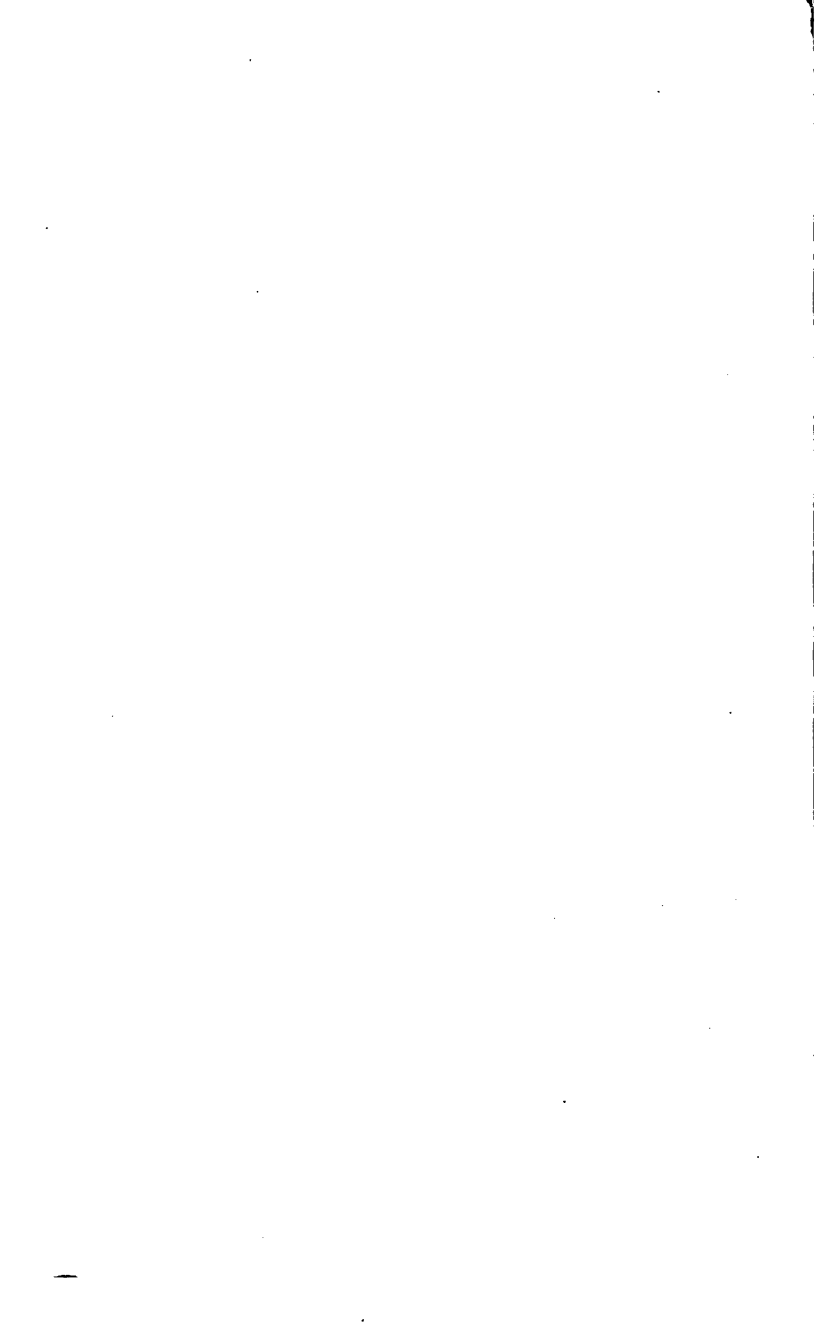

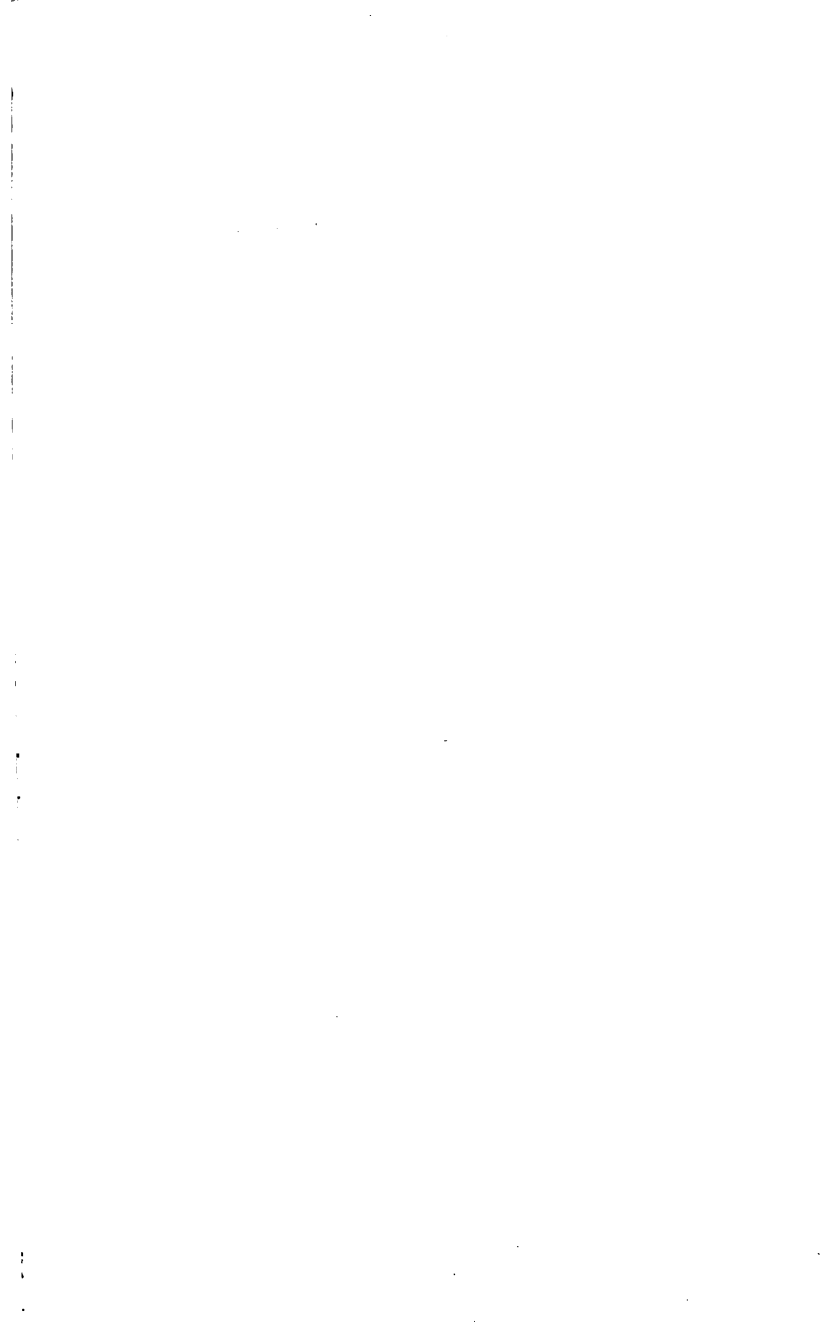

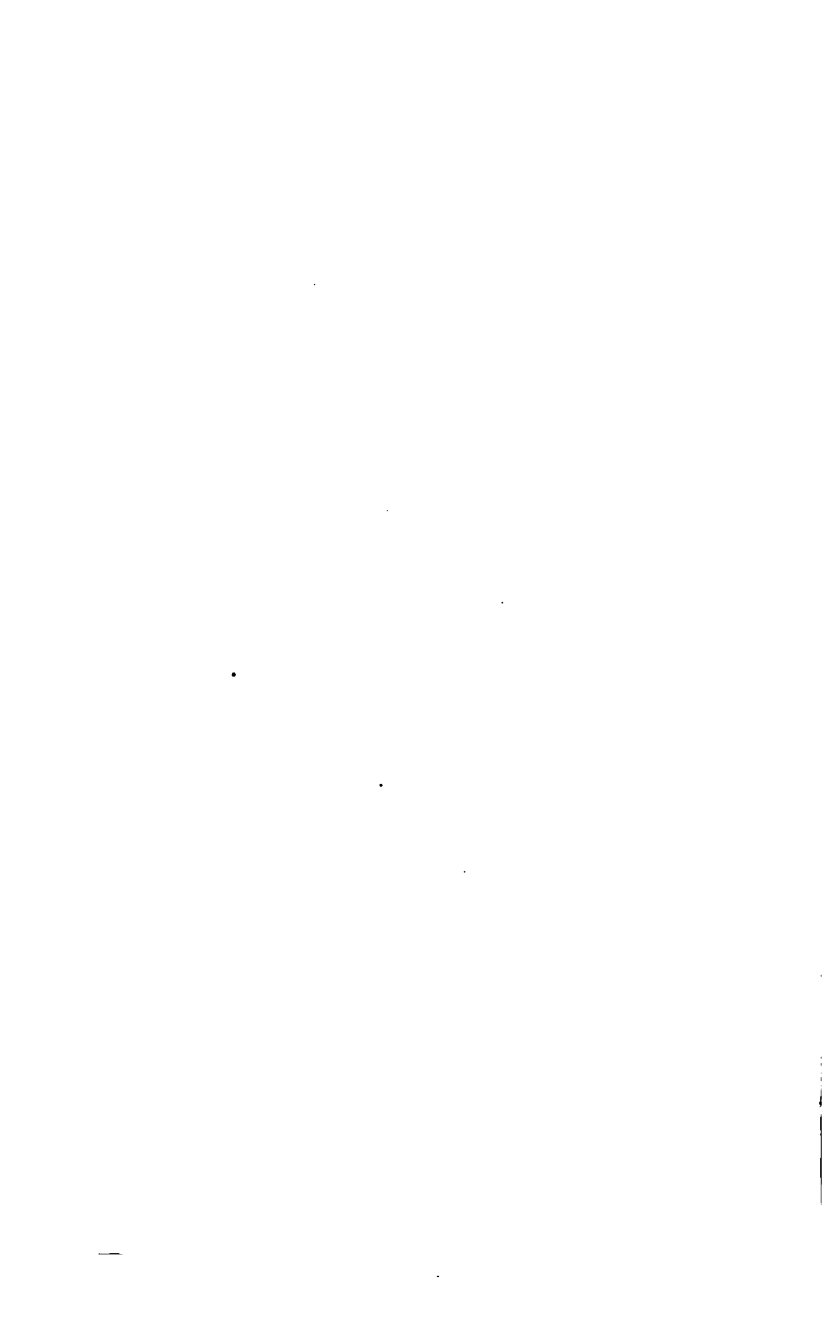
Band
J. S. MACHAR.

V ZAŘI
HELLENSKÉHO
SLUNCE

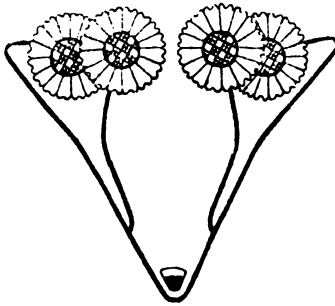

•

J. S. MACHAR:

V ZÁŘI HELLENSKÉHO
© SLUNCE ©

(1905 - 1906)
DRUHÉ VYDÁNÍ

V PRAZE • NÁKLADEM F. ŠIMÁČKA • 1907

Slav 7853.14.58.2

✓

*Prof. Leo Wiener
Phillips Barry*

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRÁZENA.

TISKEM »UNIE« V PRAZE.

11

580
711-27
742

PANÍ

BOŽENĚ VIKOVÉ KUNĚTICKÉ

ČÍNSKÝ LETOPISEC PÍŠE :

Hle, paměť lidská jest jak půda země!

Pod slunce září, pod májovým deštěm
se odívává nejkrasším svým šatem
a úsměvem se dívá svojich květů ;
však při studených větrech odhazuje
to roucho bezstarostné veselosti
a v smutku sněhu nevzpomíná více
svých usmívavých jarních dobrodinců.

Co ví se o Yn, nebes synu, v lidu ?

Ctnost běžela jak poslík pošty zemí,
a lehce vládl lidem milovaným,
jakoby prstem v ploše dlaně točil —
ve starých knihách pod vrstvami prachu
se najde sotva jméno, ne však činy.
A v lidské paměti pak ani jméno.

A Ši-hoang-ti přišel.

Tesákem se
a kladivem vbil do paměti lidí
a propast vylámal v ní hrůzoplnou,
z níž činy jeho věčně křičet budou.

Vrh na plody se, které vzrostly ze zrn,
jež Kong-fu-tse jak rolník v duše zasil,
a vytrhal je rukou necitelnou.

Dal ohňům strávit Ši-king, knihu svatou,
úl medný, kam nám snesly sladké pravdy
s květnatých stránek žití pilné včely.

I Šu-king zničit dal, tu studnu věčnou
žíznivých retů, pramen neskonalý,
zkd ke koupelím voda čerpala se
pro duše znavené a znečištěné.

Na pět set literátů schytat kázal,
jichž srdce plála nadšením a pýchou,
a za živa je zasypat dal zemí.

— Jich těla mrtva jsou, však duše jejich
se vznesly v říši duchů, aby byly,
jak na zemi kdys, tak i onde, reky. —

Pěst jeho meč držela, štít pak rámě,
tak řítil zemí svou se. Pata jeho

jak do mravenišť zapadala tvrdě
do starých řádů rodin, měst i krajů
a ničila vše jako božstvo smrti.

Vrzala kola, řehotali koně,
a vojáci šli se šípy a luky,
a cesty prach za nimi v sloupech táhl.
Když domov opouštěli, seděly jim
přilbice na bezvousých mladých hlavách,
když domů vrátili se, byli šedí.
A přišli jen, by znovu loučili se.

A kolem těchto děl svých zeď vystavil,
jež v dlouhé řadě k západu se táhne
a od západu k jihu. Hory, rokle,
údolí, řeky — vše se podvolilo
té práci z kamene a slz a krve.
Tam sova křičí v sosnách, liška, šakal
jdou za svým lupem. Po ní bdělý voják
přechází v zbraní, zíraje s té výšky
do krajín cizích.

Ši-hoang-ti takto
z paměti lidstva mluví k duši každé,
jež po stopách jde minulého času.

POUŠŤ.

Nebesa zžhavená se necitelně klenou
nad plání pískovou. Pták nepřeletí tady,
stromoví neroste. Jen soutěsky skal tmavých
a bludné balvany tu plavou plochu ruší.

Zástupy národa tím žhavým táhnou zlatem,
jež chví se ve vzduchu. Jdou muži, jejichž hlavy
vlas stíní modravý, jimž po širokých plecích
se valí černý vous, a ruka jejich tiskne
hůl, zbraň i oporu. A z tmavých očí jejich
bezmocná zoufalost se tiše dívá k zemi.

Na hřbetech velbloudů se nesou štíhlé ženy.
Z jich očí mandlových jen únava se dívá,
jako květ žíznivý se kloní těla jejich,
marného hoře stesk na vadnoucích rtech leží,
a k prsům bez mléka svá nemluvňata tisknou,
co děti vzrostlejší se po bocích těch zvířat,
řemeny připjaty, v snu ztrmáceném houpou.

A hnědí velbloudi jdou se skloněnou hlavou,
květ bledý ginestry už ani neutrhnou,
smrt hledí z očí jim a láme pohled jejich.

Den za dnem takto jdou. Kam — proč — to
nikdo neví.

Jdou, že tak káže On. Že poručil tak starším
kmet onen hubený, jenž jede na velbloudu
a sehnut tíží let se kloní k šíji jeho.
Skráň seschlou opřel v dlaň, ta ruka kost a kůže,
a zrakem dívá se v říš oku nepřístupnou.

A když pak vztyčí se, tu převyšuje všecko,
jakoby k nebi rost, tu pohled jeho letí
po celém národě a pohled ten má hrůzu,
jak uzlovitý bič by švihal po těch šíjích.
Muž přidá do kroku, i velbloud popoběhne,
i žena sedící mdlou hlavu mocí vztyčí . . .

Neb onen kmet jest muž, jenž mluvil na Sinai
s tím Tvrdým, Hněvivým, jenž z plamenů má roucho
a jméno svaté tak, že jazyk Israele
pod trestem zničení je vysloviti nesmí . . .

BABYLONSKÝ NÁPIS.

— Jsem Šarruk-inu, Agane král mocný.
 Má matka kněžnou byla, otce svého
 já neznal jsem. Brat otce mého bydlil
 v pohoří dálném. V Azu, městě mojím,
 jež na eufratském břehu rozloženo,
 máť moje, kněžna, tajně zrodila mě.
 Do koše z rákosí mě položila,
 asfaltem pevně uzavřela víko
 a proudům řeky svěřila mě. Proudů
 k Akkimu, vody nosiči, mě nesly.
 A nosič vody, Akki, srdce dobré,
 mě z vody zdvihl. Nosič vody, Akki,
 jak syna ujal se mne, vychoval mě.
 A nosič vody, Akki, zahradníkem
 svým udělal mě. Ke mně, zahradníku,
 bohyně Istar milostivou byla,
 já králem stal se. Čtyřicet pět roků
 já vládl slavně. Černovlasých lidí
 já pánem byl. A na kovových vozích
 já třikrát vypravil se v dálné hory.

Až k jejich hlavám vystoupil jsem třikrát.
 A třikrát sešel k Nitukku, jež leží
 u mořských vln až. Poplatnou jsem sobě
 učinil zemi šírou, krále její
 jsem pokořil a zbojná města zničil.

Přijde-li po mně král, jenž černovlasým
 vlást bude lidem, na kovových vozích
 jenž třikrát vypraví se v dálné hory
 a k jejich hlavám vystoupí-li třikrát
 a třikrát sejde k Nitukku, jež leží
 u mořských vln až, poplatnou-li sobě
 učiní zemi šírou, krále její
 pak pokoří a zbojná města zničí —

ten at se zastaví zde, přečte nápis
 a pomní, já že vše to před ním proved,
 já Šarruk-inu, Agane král mocný.
 A pomní, čím jsem byl, že on je nyní,
 a čím jsem nyní, tím že záhy bude. —

— — — — —
 A tento kámen leží v zříceninách,
 v hromadách jiných kamenů a mlčí.
 A zříceniny leží v písku pouště,
 a poušť se táhne do šíře a dále
 a mlčí. Mlčí žhavé nebe nad ní.
 A věky jdou tu krokem neslyšeným ...

KRAJINA ASIJSKÁ.

Kraj žlutý, jak by ohromná lví kůže
 v šíř i dál byla tady rozprostřena.
 V prostředku hora. Kámen nahých boků
 plochami svítí v plavém žáru slunce.
 Na hoře město. Zdí tré pásů chrání
 bezpečnost jeho. Prvá natřena jest
 svítivou barvou, jak ji má krev lidská,
 ta druhá mrtvou černí tmavé noci
 a třetí modrá, jako bývá nebe,
 když slunce slábnouc mdle jen usmívá se.

A kolem města na rovině žluté
 národů mnohých víří myriady
 na koních, vozích, s kopími a toulci.
 A na zdech města stojí bojovníci
 a dlouhá kopí zarazivše v půdu
 posměšná slova vykřikují dolů.

Ta slova rozhořčují lidi dole
 i krále jejích, který v zlatém plášti
 ve středu dvořanů svých v slávě stojí

a bílou pásku v černých vlasech nese.
 Zuřivě křikne, kopím svojím mává,
 a již se hrnou pěší národové
 ke strmým bokům skály. Jedni staví
 žebříky na ně, vystupují po nich
 a jiní mračnem šípů cílí vzhůru
 a jiní vráží hlavami v bok skály —
 a všichni zuří, řvou a vyjí, klnou.
 A s hora prší kamení a písek,
 hořící břevna, rozpálená voda
 a vzteklý výsměch.

Útočníci prchnou
 kňučíce vztekem od zdí ve svůj tábor.
 Král na výstrahu tisíc bojovníků
 dá vbítí na koly a pět set byků
 spáliti káže na hranici v prosbu
 mocnému slunci.

Bílá noc se honí
 za plavým dnem, a útok stíhá útok,
 a město stále vysmívá se dolů.

Muž jeden, z Křety rodem, obchází je
 zdi nedobytné pozoruje toto:
 Na místě, kde bok skály zvlášť je srázný,
 zem hlubokým se jícnem otevírá,
 a v propast tuto vyhazují z města

zdechliny zvířat. Supi holohlaví
 pak sestupují na ně k hodům svým.
 I vidí člověk Kretan, kterak ptáci
 od hostin z jámy vyletují vzhůru
 a řadou sázejí se na temeni
 zdi rudé, skládající lysé hlavy
 pod křídla k spánku. Bezpečnost pak jejich
 na tomto místě důkazem je muži,
 že v místech oněch zeď je nestřežena.

Muž z Krety jde a dí, co viděl, králi.

Král určí jemu dvacet bojovníků
 a tisíc jiných zálohou mu slíbí.
 A noc když spadne, vyjde onen hlouček,
 žebříky staví nad propastí k skále
 a vylézají. Ticho vládne všude,
 jen vyplašení ptáci odletují.
 A na to vytahují žebřík vzhůru
 a na zeď opírají. Vystupují.
 Od rudé zdi se potom k černé berou
 a v posled k modré. Zatím stopou jejich
 tisíce lidu stoupá beze hluku
 a oči jejich divoce v tmě svítí.

Je město vzato. Pracují teď meče
 a požár rozbíhá se po ulicích.

A muži z Kreta král dal rudý oděv,
v němž slunce vyšito je zlatou nití,
i přílbu dal mu v zlatě vytepanou,
i pohár, z něhož sám pil. Potom káže
jednomu z rad svých, jež se nazývají
královy oči, by dal muži z Kreta
svou nejkrásnější dceru za manželku.

A takto přišel člověk onen k štěstí.

SAUL.

JAROMÍRU VÁVROVI.

Šli po hřebenu hor, jež slovou Gilboa,
 Saul, z rodu Benjamin, král judských vojsk a lidu,
 a oděnci dva s ním, z nichž jeden byl, jenž řekl:
 — Jest věštka taková až v Endor, cestu znám. —

Noc byla plna hvězd, a modravé jich světlo
 leželo krajinou. A strážné ohně plály
 po bocích Gilboa, až dolů ke studnici,
 jež stojí v Jezreel; spal Israel tam těžce,
 neb strach mu v duši sed a zlým ji děsil sněním.
 Po stráních Sunemu též plály ohňové
 jak oči červené. Po stu a po tisících
 spal nepřítel tam voj se svými knížaty.
 Chlad stoupal z údolí. Lev, lupič stád, řval kdesi,
 a šakal zbabělý vyl do tmy hladově.

I děl Saul k duši své: — Hle, za takových nocí
 já stáda hlídaje se díval na hvězdy,
 a v srdci mém byl klid a bezstarostnost mládí.

Jak štěpovaný strom při vodě tekoucí,
 jenž vydá ovoce, až přijdou časy jeho,
 já čekal na čas svůj, až ten, jenž byl mě splodil,
 Cis, otec, odejde, kde otci jeho spí,
 bych domem naším vlád, jak vlád on po svých
 otcích.

Byl bych žil bez hluku své žití pokojné
 a v posled zemřel bych u hrobu otce svého
 a hrobu matky své v svém městě Gabaa —
 ó hvězdy stříbrné, ve výši nedosáhlé,
 vy všudy přítomné a dobou nezměněné,
 kdo vytrh život můj z té klidné šťastné dráhy?
 Jak kámen u cesty, byv mrštěn, letí v dál
 a nezná dráhy své a cíle letu svého,
 tak se mnou stalo se . . .

Děl ke mně otec Cis :

Vstaň, služebníka vem a vyjdi hledat oslic. —
 Přes horu Efraim i zemí mnohou šli jsme
 a nenalezli jich. I řekl sluha ke mně:
 Muž prorok v Ramě jest a jistě o nich poví.
 A prorok hostil mě a doprovázel cestou
 a hlavu pomazal mi olejem a řekl:
 Aj, vůdcem dědictví jsi nyní Hospodina!

I byl jsem učiněn jak meč, jenž dobyt z pošvy
 a k zabíjení čist a k vyhubení všeho

a aby blyštl se. Vřak neodstoupil od mne muž, prorok vidoucí. On prsty studenými jal pevně vůli mou a kázal jí: Tam jdi a proved to a to. I řel a provedl jsem. A krok můj rychlý byl jak lehká chůze laní, já nepřátele hnal a dostihl jsem jich a zranil jsem je tak, že povstat nemohli, a rozřlapal je tak jak bláto na ulicích.

I děl jsem proroku: Rci, kdož je Hospodin? A řekl Samuel: Bůh, velký hrdina jest Jahve Sebaoth, jenž poslal Mojžíře, by otce naše ved ze země egyptské a osadil je zde v své zemi Kanaan. Jenž neodpouřtí nic, jenž nikdy nezapomní a jehož kvačí hněv tu vichernatým bleskem, tu zvolna zase jde jak vody tichých řek. Jenž vydal národ svůj, když seřel s cesty jeho, v moc krále Zizary a v ruku Filistinských i pod meč Chusana, vojsk syrských panovněka. Jenž smiloval se zas, když pláč jich stoupal k němu, a poslal Baraka a Jerobale, Jefe a z ruky nepřátel je mocně vysvobodil. Jenž tobě nyní dal moc nad dědictvím svojím a nad národem svým, by bezpečně moh bydliť u polí svých a stád, u studnic svých a jezer.

I děl jsem proroku: Kde sídlí Hospodin?
A řekl Samuel: Je nebe domem Jahve
i země Kanaan i Sinai, hora svatá,
i v Dan je, v Beersebě, i v Ofě, Betelu je.

I tázal jsem se dál: A mluví k lidu svému?
A řekl Samuel: On k prorokům svým mluví
a v ústa vkládá jim, co povědět chce lidu.

A tehdy v srdci mém já zatoužil jsem slyšet
i řeči jeho hlas i uzřít tváře jeho.
A když jsem s vojskem táh do zemí Gad a Galad,
tu v městě Galgala jsem oltář sdělat kázal,
jak činil Samuel, a bohu obětoval
jak oběť zápalnou, tak oběť pokojnou.
Dým stoupal k nebesům, a oběť dohořela,
však nepromluvil bůh a tváře neukázal.
I přišel Samuel a hněvem vzplál a řekl:
Hle, činils bláznivě a království své zničils,
neb boha pokoušels a zavrhl slova jeho,
jež mluvil řečí mou!

Děs padl v srdce moje
a chvění proniklo až ke dnu duše mojí . . .

Noc byla jako dnes. Já vešel v stánek boží,
kde truhla posvátná se ve tmě blyštěla.

a padl na tvář svou: Ó bože zástupů,
 ty velký hrdino, mluv, zjev mi vůli svoji!
 Jsem lidu tvého král a správce tvojí země,
 mám sklánět vůli svou pod vůlí Samuele
 jak sluha pokorný, jak parob nesvobodný?
 Hle, mluvils k Mojžíši, jenž vedl lid tvůj pouští
 a nebyl knězem tvým jak Aron, bratr jeho,
 rci, tvým-li rozkazem, bych poslušným byl mečem
 v té ruce knězově — viz bídu mou a promluv!
 Však nepromluvil bůh a tváře neukázal.

A brzy prorok řek: Tak praví Hospodin:
 Já vzpomněl sobě zla, jež činil Amalech,
 když lid můj z Egypta se bral kol sídel jeho,
 a proto vytáhni a potři Amalecha
 a zahlaď vše, což má, od muže až do ženy,
 od osla k velbloudu, od vola až do ovce.

I zbit byl Amalech a zhuben ostřím meče.
 Jen starce Agaga, jenž král byl lidu toho,
 jsem toužil zachovat pro šedou hlavu jeho
 a mnohý brav a skot pro vzácnou krásu jeho,
 neb vzpomněl jsem si let, kdy, otcův pastýř prostý,
 jsem s takým stádem žil a rád je mít se učil.
 Když táh jsem k domovu, hle, prorok rozhněvaný
 mi cestu zastoupil: Proč neposlechl boha?
 Tak maličký jsi byl a učiněn jsi králem

a hlavou národa — proč neposlechl boha,
 jenž kázal mojí rtem vše zahubití mečem?
 I řekl jsem: Zhubil jsem; však zachoval jsem skot,
 kdyby snad žádal bůh kdes oběti si na mně,
 však šli jsme pochodem, a Jahve nepromluvil.
 Tu vzkřikl Samuel: Až tráva růsti bude
 dřív z tvou čelisti, než uslyšíš hlas Jahve!
 I děl jsem proroku: Však Agag král je tady
 i všečen ještě skot, čiň podle vůle svojí!
 A řekl Samuel: Tys zavrhl Hospodina
 a králem nebudeš, neb zavrhl on i tebe.
 A již chtěl odejít, tu za plášť jsem jej chopil:
 Cti, prosím, před lidem a před vojskem mě aspoň!
 I stanul Samuel a krále přivést kázal,
 jenž Amalechem vlád a jenž už šťasten mnil,
 že jistě odešla od něho hořkost smrti,
 a v kusy rozsekal jej před mým celým vojskem
 a hněvně odešel.

A víc jsem neviděl ho . . . —

Tak mluvil v srdci svém Saul, vůdce Israele.
 A stoupal pohořím a zbrojnoši dva s ním.
 A hvězdy hořely a modravé jich světlo
 jak závoj leželo nad temnem údolí.
 Ve snětích terebinth zněl tikavý hlas cikad,
 a štěkot šakalů kdes bloudil v daleku.

I rozhledl se Saul a mluvil dál v svém srdci:
 — Žil v Ramě Samuel a s ním mi zmizel Jahve.
 Mou duši neklid jal a vstaly pochybnosti:
 Jak, sídlí Jahve snad jen v duši muže toho?
 Jen v srdci kněží svých? Či je on šalbou pouhou
 a lidu mámením? Či je tam nad hvězdami
 zlý, lačen obětí a hledá v našich činech
 jen k hněvu záminku a potravu své zlosti?
 Noc klesla v duši mou a bída neskonalá,
 zář slunce zčernala, den každý dal mi pítí
 jen číši hořkosti. Tak sedal jsem v své sni,
 mdlo bylo v očích mých, chuť blínu na jazyku.

Kdos přived mládence, byl z pokolení Judy,
 syn Isai z Betlema — kdo tenkrát tušit mohl,
 co útrap přimnoží ten mladík ryšavý
 dnům mojim zatrpklým? Hrál harfu přede mnou
 a libé zvuky strun v mou duši proudily
 jak teplo sluneční, jak vůně hojivá.
 Já okřival jsem v nich, tma odpĺížila se
 i bylo volno mi. I Jonata, můj syn,
 v něm našel zálibu, i dcera moje Mikol,
 ta tmavá Mikol má. Syn Isaie jak hlava
 byl záhy v domě mém. I syni Israele
 a zástup jeho žen vstříc vždycky jásal jemu,
 když z bitev táhli jsme, neb láska toho lidu

na mladou pěknou líc jak včela na květ táhne.
 I stal se zetěm svým a mužem Mikol mojí
 a tisícníkem svým já učinil jej vojska,
 by dobrodiním spjat byl David s rodem mojí.

Hle, přišel jednou muž a řekl: Králi, pane,
 na hlavu Davida byl vylit olej svatý
 a v Ramě pomazán byl právě Samuelem.

Noc padla v duši mou a hořkost neskonala.
 Já seděl v síni své a na Jahve jsem myslel:
 Je hlas to, Jahve, tvůj a dílo vůle tvojí?
 Či zlostný Samuel mi sahá po té berle,
 již krví zaplatil a strádáním jsem koupil?

Syn Isaie vstoup v síň a vida hoře moje,
 své harfy chopil se a klidně zíral na mne,
 jak byl by v duši čist a poctiv přede mnou.
 Vztek pojal srdce mé a kopí v ruku vtiskl,
 já po něm mrštil jsem a přibít chtěl jej ke zdi,
 však kopí chytilo, a Isaie syn prchl.

A syn můj Jonata a dcera moje Mikol
 jej skryli přede mnou pro záhubu svou vlastní
 a k zkáze domů svých a k zničení svých dětí...

Znám syna Isaie. Jak hřebík v místě pevném
 on jistě vbije se ku slávě rodu svého
 a v Šeol předčasně dá vstoupit domu mému.

Ó Jahve ukrutný, je dílo tvé to zlosti?
A rány ruky tvé? Mně není oddechnutí,
však sycen trpkostí a naplněn jsem hrůzou.

Já mečem vyvraždil tvé kněze, pravda, Jahve.
Však oni byli to, kdož skryli syna Isai
a chleby svěcené kdož dali hladu jeho.
Ty chleby svěcené, jež patřily jen tobě.
Hle, moh jsi na váhy klást všechny hříchy moje
i tu mou zásluhu — rci, proč mě stíháš, Jahve?

Já školy rozmetal, v nichž proroci se množí,
zkaď řeči zpozdilé jak otrávené větry
jdou v nerozumný sluch těch dětí Israele,
já vládl lidem tím, jak jezdec koně řídí,
jenž cítí z dálky boj a k zvuku trouby řehce,
hluk knížat slyší rád i křiky útoku —
a vš-li, Jahve, vše, pak věděl jsi i toto
a jsou-li činy mé k tvé nelibosti zlostné,
pak nechat měls mé dny v mém městě Gabaa
u drahých mojich stád, u hrobů otců mojich! . . .

V mé duši plno hrůz a není síly v ní.
Červ rozežral můj strom a on se chýlí k pádu.
Jak roje kobylek se hemží zemí mojím
plukové nepřátel. Vše opustilo mne.

A Jahve nemluví. On zavrhl mě a proklel.

Hle, pohřben Samuel je v Ramě, městě svým.
Stín jeho v Šeolu je s lidmi kmene svého —
snad zmizel jeho hněv, snad slitování dá mi
a slova bez žluče povědí ústa jeho . . . —

Tak mluvil v srdci svém Saul vůdce Israele.

Spal Endor tichým snem pod nebem plným hvězd.
Bil zbrojnoš na dvěře.

A muži vstoupili.

— Hle, způsob, stařeno, by vyšel z hrobu duch,
ježž pojmenuji ti! —

— Však víš, že vyhladit dal
Saul všecky hadače! Proč v osídla mě lákáš
a hrdla zbavit chceš? —

— Živt Hospodin, že ne! —

— A koho vidět chceš? —

— Chci vidět Samuele! —

— Proč klameš mě? Tys Saul! —

— Já přísáh, neboj se.

Rci, co lze viděti? —

— Muž starý, pláštěm oděn
a v očích divnou tmou —

A Saul pad na tvář svou

a mlha šedivá na smysly lehla jeho
 a jeho vlastní hlas jak z těžkého sna zněl:
 — Jsem sevřín úzkostmi, neb nastává mi boj,
 má duše malá jest a plná nejistoty.
 A Jahve nemluví. Rci, Samueli, rci,
 co činiti mi jest? —

A tak se zdálo jemu,
 že mluví Samuel: — Jak Hospodin ti pravil
 už mými ústy kdys: Jsem nepřitelem tvojm
 a odtrh království jsem navždy od tvé ruky
 a synu Isai dal. Tys slyšeti mě nechtěl
 a přikázání mých jsi nechtěl ostříhati.
 Já neodpouštím nic, já nikdy nezapomním,
 a hněv můj kvačí dnes jak vichernatý blesk
 a zítra zvolna jde jak vody tiché řeky.
 Je zítra hodina, kdy dopadne má ruka.
 I tebe i tvůj voj a syny, kdož jsou s tebou,
 dám v ruce nepřátel a sestoupíte v Šeol. —

Hlas zanik. Ležel Saul, jak na tvář svou byl padl.
 V něm síly nebylo, neb nejedl den celý
 a po tu celou noc a pochodem byl schvácen.

A žena věštkyně chléb dala králi svému,
 i tele zabila. Saul pojedl a zdvih se.

Pod nebem hvězdnatým a po vonící zemi
nes duši ubitou k svým strážným ohňům zpět.

Když rosa napadla do svěžích horských trav,
trub hlahol ozval se a povel, křiky vojska,
a bitva začala.

Na hoře Gilboa

byl potřen Israel. Byl zabít Jonata
a jeho braří dva. Saul prchl poraněn
ze šípů dostřelů i řek oděnci svému:
— Vem meč a zabij mě, bych nebyl k posměchu
svým nepřítelům tam. —

Však bál se oděnc.

I pochytil meč svůj a nalezl na něj král.
A hledě k nebesům těm modrým nelítostným,
klid dávný navracet se cítil v prsa svá,
jak býval tam, když pás kdys stáda otce svého . . .

IBIS.

Ó ctěte ibise, jenž moudrým okem
se dívá na běh rudých nilských vod!

Je dávno tomu. V Naukratidě žila
Rhodopis, krasavice z Thrakie,
jež za peníze prodávala úsměv
i tanec noh svých i rtů pocely
i pohled zlatých jantarových očí.

A Rhodopis ta ctíla ibise.
Své jídlo dělívála s ptáky těmi,
jim odevzdala sladké pamlsky,
jež ctitelé jí z dálky nanosili,
a ráda dívala se na jich sbor,
když stáli na břehu o jedné noze
a krk a hlavu davše pod křídla,
podobou srdcí lidských být se zdáli
ti svatí ptáci v takém postoji.

Za úctu přátelstvím jí odpláceli
miláčci bohů. Vyšla Rhodopis
ze dveří chyše svojí, slétali se
a jako k průvodu se stavěli,
bijíce křídly, volajíce pozdrav
a do zlatých jí očí hledíce.

Ó ctěte ibise, jenž moudrým okem
se dívá na běh rudých nilských vod!

V průvodu jejich vyšla Rhodopis,
by lesklé údy svoje vnořila
do vody lázně. Šaty odložila,
a svatí ptáci kol nich stáli stráž.
Ó ctěte ibise — z nich jeden náhle
střevíček její chopil zobákem
a vysoko vzlét do modrého vzduchu
a potom rychle křídly vesluje
plul dál a dále, až se ztratil očím.

Rhodopis zasmála se přfhodě
a bosou nožkou domu vrátila se —
co zatím ibis povětrím se nes,
nad městy, poli, hájí palmovými,
nad žlutou pouští, nad temeny skal,
řídě se v letu rudých vod těch směrem,
jež k moři valí starý, štědrý Nil.

Ó ctěte ibise! Na velkém soudu
 v lidnatém městě svým Memfidě
 dlel Psammetich král. Na svém trůně sedě
 ve zlatém šatě, jako slunce plál,
 co sluhové mu přivívali chládek
 vějíři z pavích ok a pštrosích per.
 Tu nikým nezřen spad mu s výše na klín
 střevíček něžný, práce umělé,
 jenž očím vidoucím jej vypravoval
 o něžné nožce, kterou chovat zvyk.
 Král divil se a v obou rukou drže
 poslíčka toho, sladkou vůni ssál,
 již nožka sdělila mu — a jat touhou
 sbor jezdců vyslal, střevíček jim dal,
 by vynašli mu velitelku jeho.

Ó ctěte ibise! Sbor jezdců shléd,
 když z memfidské se brány v pochod dával,
 svatého ptáka, jenž je čekal již
 v koruně palmy, pozdravil je křikem
 a vzletěv hlavu po nich obracel
 a kýval jim, by jeho směrem jeli.

Ó ctěte ibise! Pták vzduchem plul,
 a jezdcí jeli za vedením jeho
 a jeli, jeli podle nilských vod,

městy a poli, hájí palmovými,
 i žlutou pouští, přes temena skal
 a jeli, jeli, až se objevily
 naukratské chrámy, svatých hájů sbor
 i domy města. Posvátný pták hlásil
 radostným křikem nyní cesty cíl
 a k chýši sletěl, před níž stála právě
 Rhodopis se zlatýma očima.

Ó ctěte ibise! Ten malý střevíc
 se pevně přimkl k něžné nožce své
 i bratra našel, který věrně sloužil
 sestřičce velitelky jeho.

Uctivě

Rhodopis jezdcí na vůz posadili
 a k Memfidě se brali lidnaté.

Naposled tehdy do vzduchu se vznesli
 posvátní ptáci. Křídly mávali
 a štěstí přejíce jí hlučným křikem
 část valnou cesty průvod dali jí.

Nad krásou její Psammetich král užas
 a k zlatým očím barvy jantaru
 svou duši připíal. Královnou se stala
 Rhodopis, řecká dívka z Thrakie,
 a byla vlídnou přítelkyní lidu

a tvorů všech, jež bozi milují.
A dlouho vzpomínáno toho divu,
když v hrob už vložil král ji Psammetich,
když sám byl vložen podle rakve její,
když všichni, kdož ji znali, pomřeli — —

Ibise ctěte, jenž se moudrým okem
na proudy dívá rudých nilských vod!

ANTICKÉ JARO.

Od sledů mračen, špinavých dešťů
vůz zlatý Apollinův očistily
úsměvné Hory.

Mraky pak šeré do řek a lesů
s azurných plání odehnati kázal
král bouřných větrů.

Vítězný Foibos na zářném voze
opratě drže usmívá se dolů
s blankytných výšin.

Vrásčité líce matičky Gaie
úsměvem kvetou, vonně oddychuje
rodička božstev,

hrud' nesmrtelnou zelení halč
k Heliu vzhůru po skřivanec drobných
posílá pozdrav.

KRAJINA V LATIU.

Sedmero vrchů zvedá rezavé své hřbety
 k rozžhavenému nebi. Mezi nimi vleče
 své líné zakalené tělo Tiber
 k dálnému moři.

Je ticho. Slunce žhne. Na roztažených křídlech
 ve výši leží orel. Na jednom z těch kopců
 pod zakrnělým fíkem dřímají dva
 nahatí chlapci.

Dvě děti vysazených pro hod divé zvěři
 usnulo unaveno nařfkáním, hladem.
 A rozhodivše ručky oddychují
 růžová tlka.

Co zatím vlčice máť, jejíž vlčata sht
 sám otec vlk snad v nestřežené chvíli, bloudí
 pahrbků travou, zakrslými stromky
 bolestí skučíc,

neb řady vemen jejích nalíty jsou mlékem
 a prasknout hrozí. Krví zalitými zraky
 vlčice hledíc ku žhavému nebi,
 ubíhá dále . . .

Ó Štěstí Říma! Poprvé v té tiché chvíli
 jsi zasáhlo zde! Kdo ved utrýzněné zvíře
 až ve stín říků? A kdo vzbudil děti
 v tu chvíli právě?

Kdo vlčici vnuk pokleknout na přední nohy
 a tíži vemen sklonit k lapajícím rtíkům?
 Ó Štěstí Říma! Na jednom z těch vrchů
 stálo jsi jistě,

s úsměvem zlatým hledíc k zakrslému říku . . .
 Vlčice oddychala, děti mlaskaly si.
 Vysoko vzduchem kolébal se orel.
 Žhlo tiše slunce.

DRYADY.

Musí to být chvíle, kdy plá slunce
nad tvou hlavou kolmo. Kdy spí stáda,
ptactvo, hmyzy, květiny a trávy.
Já je také v této chvíli viděl.
Ondy tamhle na pahorku v stínu
stříbrolistých oliv ulehl jsem,
oči přivřel, spíše k odpočinku
nežli k spánku. Bylo mrtvé ticho.
Náhle závojem řas pozoruji,
jak se s korun několika oliv
sechvěly, jak list když padá k zemi,
štíhlé dívky. Bílá těla jejich
prosvítala zelenavou clonou,
chvíli rovnaly si světlé vlasy,
potom po špičkách šly přímo ke mně.
Tiše smály se, prst měly na rtech,
jak to činí dovádíví smíšci,
sklonily se takřka až k mým skráním,

že jsem vonný oddech jejich cítil,
 pupence jich řader rděly se mi
 před očima jako plody malin —
 a v tom vzdych jsem, či jsem rukou pohnul —
 na útěk se daly k sídlům svým,
 vznesly se, než otevřel jsem oči,
 do korun těch šedivých svých oliv,
 a ty koruny jen zachvěly se.
 Ticho zase. Líný spánek jímá
 žvířata i květy. Ba, i skála,
 jež se tamo nad údolím zvedá,
 modrým snem se tiše dřímat zdála.
 Vstal jsem. Díval jsem se v klenbu oliv,
 zda se neopozdil prstík nožky
 nebo některá ta drobná pata —
 ale marně — jen smích utlumený
 zašvelel korunami stromů —
 jejich výsměch . . .

Denně od té doby
 ulehal jsem v polední té chvíli
 v stínu oliv, přivíral zrak denně,
 ale marně. Tyto zjevy dívčí
 poznaly as nastrojený podvod.
 Nepřišly víc.

Tehdy však jsem viděl
 závojem řas přivřených svých očí

zřetelně je, jako vidím tebe,
jako toho tam, jenž na flétnu hrá,
jako skálu onu, jak ta stáda,
jež se v záři slunce líně pasou.

PYTHAGORAS.

Mladíku ze Syrakus, syt jsa světa
 a nenasycen, toužíš v kruh náš vstoupit —
 jak, moudrost hledáš? Té však není u nás.
 Té nikdo nemá ze smrtelných lidí.
 My přáteli se jejími jen zveme.
 A k pravdě toužíš? Není pravdy, hochu.
 Ty nyní sám se jiným objevuješ
 byv druhým někým. Žil jsi v jiném těle
 a v jiném čase, v jiném pásu země
 co jiný člověk — však ti jistě kmitne
 z těch časů někdy matná tucha duší,
 kraj cizí poznáš, kde jsi krácel jednou,
 i myšlenku, již myslils v žití jiném.

Jest jenom jedna velká harmonie
 sfer, osudů i věcí. Ta jen bleskem
 se jevívá ti, zazníť uslyšíš ji,
 však trvale se zachytítí nedá.

A potom, hochu, jistota je čísel
 a čar a tvarů. Té ti možno dáti.
 A není malým takový dar v žití:
 bod pevný, o nějž vždy se možno opřít,
 když myšlenka a system v nic se kácí,
 i tichý přístav vlastní duše tvojí . . .

Jest číslo psychou věcí, neboť žije
 i strom i kámen, vzduch i vlna řeky.

V ten svět tě uvedeme. V světě starém
 starého člověka však nechat musíš.
 K nám cesta obtížná jest: mlčet nutno,
 bys cenu řeči poznal; nutno vzdát se
 radostí žití, radosti bys došel;
 vše nutno odhodit, což tvého bylo,
 bys cenil to, co v úděl se ti podá.

A v úděl se ti dá jen jistota ta,
 ta psycha čísel, harmonie tvarů,
 ne jméno, ani sláva.

Žil kdys s námi
 Hippasos, mladík postavy i let tvých,
 s žízňovou duší. Hippasos ten našel
 ton nový jeden v harmonii věcí,
 jenž dvanáctistěn zve se. Opit pýchou
 vyhlásil nález spojiv jej s svým jménem.

A tenkrát srazil se skály jsem hocha
do mořských vln. Neb zradil život nový
a žízeň duše ukojit chtěl slávou . . .

Vše uvaž, mladíku ty ze Syrakus.
A chví-li slabostí se duše tvoje —
v čas odstup. Had, když svléká starou kůži,
je zmámen bolestmi a utrpením,
což v harmonii osudů i pro tě,
mladíku, platí. Opust město Kroton,
vrať domů se a ženu vyber sobě
z dcer syrakusských, děti plod a živ buď
po zvyku stáda lidského.

Či zůstaň —
a zmizíš, živ jsa, z paměti těch živých
a budeš jenom tonem v harmonii,
jenž zní a zmlkne, aby zazněl znova . . .

NÁHROBNÍ NÁPIS V ŘÍMĚ.

Rozprávím řeči krátkou: Poutníče, postůj a přečti.
Nevzhledný kámen skrývá spanilou matku a ženu,
rodiče její kdysi »Claudia« volali na ni;
svou lásku dala muži, k němuž ji zákon spjal srdce,
dva syny porodila, jeden zbyl na tomto světě,
druhého skryla sama v země klín mlčící chladný.
Dar řeči měla pěkné, chůzi pak vznešenou, lehkou,
dům v péči majíc předla.

Skončil jsem. Můžeš jít dále.

ORLOVÉ.

Na čelech Taygetu, kde není trav ni květů,
kam člověk ani zvěř se v bázni neodvází,
dům svůj má orel.

Zem celou přezírá, vzduch královstvím jest jeho
i síní svatební, a vzlétaje zří hrdě
v líc žhavou slunci.

Když matka orlice rod dětí ze skořápek
svým teplem vyvede, tu přijde otec orel
a hledne na ně

a v hnízdě postaví je řadou proti slunci
a patře bedlivě na mladé oči jejich,
jich původ zkoumá.

Neb jenom orlí zrak a jen krev z krve jeho
zřít může do slunce. I za syna jej uzná
a zdraví křikem.

Co těm, kdož mžikáním rod cizí prozradili,
kost lebky probije a z domu v propast shází
v potravu červům.

SLUNEČNICE.

Přes živé ploty vesských zahrádek,
u domků železničních hlídačů,
svou zlatou hlavu zvedáš vysoko
ku zlaté tváři slunce, květino.

— Jak bylo to v té luzné Helladě,
když na Olympu palác bohů stál,
a bozi k dcerám lidským vcházeli?

Byl jednou jeden starý řecký král
a ten král spanilých dvě dcerek měl,
z nichž jedna, zlatovlasá Klytie,
milenkou byla boha Helia,
jenž řídí zářivý vůz sluneční.

— Však láska jest jak voda nestálou,
u mužů aspoň, a jak svědčí dál
los zlatovlasé bědné Klytie,
i milci z nebes nejsou lepšími:
jde zemským luhem krásný Olympán
i shýbne se pro lepou květinu,

utrhne, přivoní a odhodí
a již se dívá zase po jině.

Klytie sestru spatřil Helios,
tu bledou, černovlasou Leukothe,
na neštěstí tvé, bědná Klytie,
jen spatřil ji — a s bohem, Klytie!
Žár jeho lásky, kdysi milý tak,
se stal ti mukou, neboť vědělas,
že hřeje jím teď bledou sestru tvou.
A přišly sny, a přišly vzpomínky
a všechny daly pít ti trápení.
A po známých když místech kráčelas,
jako bys bosou nohou stoupala
po trnoví, jež neslo růže kdys . . .

I šla jsi k otci, bědná Klytie,
a lásku sestry prozradilas mu,
i rozpálil se starý otec král,
a za živa dal zakopat svou dceř,
tu bledou, černovlasou Leukothe,
s ní hanbu domu i tvou žárlivost.

Pak čekala jsi toužně, Klytie,
na vršku, kam kdys k tobě přicházel,
kam přijít musil . . .

A bůh nepřišel.

Tys viděla ten zlatý jeho vůz
 spět slavně modrou smavou oblohou,
 a tak jsi teskně po něm zírala,
 že zmdlela šíj i oči ztrnuly —
 on jel a přešel, k moři dálnému
 spěl drahou svojí — a tys čekala . . .

Chlad noční do tvých vlasů rosu sil,
 a vítr vlas tvůj zlatý rozcuchal,
 tys nedbala a čekala jen dál.
 Jen hlavu zmdlenou otočilas tam,
 kde růžoprstá ranná Jitřenka
 ohrady vrata měla otevřít . . .

On vyjel, azurnou jel cestou svou,
 a ty jsi hlavu po něm točila
 tesklivým zrakem svým chtěj zachytit
 jen jeden smavý pohled nebeský —
 však marně . . . Zajel k moři dálnému
 a zmizel . . . a tys dále čekala.

Pak smíloval se — útrpností tou,
 jež almužnou je lásky zmizelé,
 a proměnil tě, dívko, v květinu —
 los pozemšťanů, kteří do styku
 jedenkrát přišli s vládci Olympu . . .

Však v tobě žila láska tvoje dál,
a dál jsi zlatou hlavu točila
po zlatém voze svého miláčka . . .

Ó Klytie, už dávno nejede
ve zlatém voze plání nebeskou
tvá láska, světlovlasý Helios;
už dávno zhynul nesmrtelný bůh,
spust Olymp, zašel navždy dávný čas —
ty nevíš to a zlatou hlavu svou
otáčíš po tom prázdném povozu,
a když ti znikne s očí za hory,
šlš teskným smutkem dále nakláníš,
ó Klytie, a tak se díváváš
přes živé ploty vesských zahrádek,
od domků železničních hlídačů,
z dob jiných, jiných krajů, jiných lidí,
vždy ještě vzhůru, symbol lásky té,
jež lidí, bohy, věky přetrvá
a o svém hoři němě hovoří . . .

SCYTHOVÉ.

Král Darius vpad do stepí, kde valný
lid Scythů bydlil. A hned tábor těchto
se zdvih, na vozích starci, ženy, děti,
na koních muži — všecko spělo v dálku
k východní straně před perskými proudy.

Oblaky prachu hlásaly směr cesty
i rychlost, jakou kočovný lid prchal.
I dal se Peršan v pochod stopou jejich,
a druhý oblak prachu věstil dráhu,
kde hřmělo jízdectvo v svých rudých šatech,
kde osrpené vozy harašily
a pěchota šla řinčíc meči o štít.

Den za dnem míjel. Obě mračna prachu
k východu spěla v stejné vzdálenosti
přes trávu stepí, přes písčité pouště
pod rozepjatou šedou klenbou nebes,
zkad slunce lilo bílé záry svoje.

I vzplanul hněvem Darius v svém srdci:

— Jak dlouho budem honit lidi tyto?

Zastavil pochod, heroldy své poslal
a ústy jejich takto mluvil k Scythům:

— Darius, slunce syn a král všech králů,
vám takto praví: Buďte, lidé scythští,
pošlete zem a vodu pánu svému —
anebo postavte své bojovníky
na rychlých koních s luky, štíty, meči
ve světle slunce perským vojům k bitvě.
Však jste-li houfem žen a starců, dětí,
pak vyznejte to, pokoj vám dán bude,
a vojska má se vrátí k domovům svým
tím směrem, kterým denně slunce spěje. —

Král Scythů, Indanthysos, odpověděl:

— Tak rcete Dariovi, synu slunce:

Náš národ nemá ohrazených osad,
ni polí kol nich, která vzdělával by,
ni země určité, již chtěl by hájit.

My ustupujem, bychom vojům vašim
odstoupili místo, které míti chcete.

My chceme pokoj, hledáme jej stále
vás vzdalujíce se. Tak půjdem ještě
dní několik až k hrobům otců našich.
Tam staneme. A tam též zvíte všichni,

máme-li také muže bojovníky.

Zem posílat a vodu není zvykem
našeho lidu. Necht' král vezme darem
ty věci zde a vyčte z nich, co přijde,
až budem stát u hrobů otců našich. —

A dal jim ptáka, žábu, myš, pět šípů.

Těch věcí smysl vyložen byl králi:

— Scythové, pane, tímto praví tobě:

Jak ptáci nevznesete-li se k nebi,
jak žáby nevnoříte-li se do vod,
jak myši nezalezete-li v zemi —
pak neuzříte více domovů svých,
neb šípy těmi všichni zahynete. —

Král Darius se rozhled po svém vojiště.

Do šífe, dále bělaly se stany

a hemžili se pěšáci i jezdcí.

Výkřiky zněly bujných jednotlivců,

smích, hovor, zpěvy — sytý život šuměl . . .

I vplížila se tesknost ve hrud' krále.

K východu hledl — v daleku tam černal
se tábor Scythů . . .

Vstal a vydal rozkaz,

I vrátily se perské voje směrem,

hlížej nad hlavami jejich slunce spělo.

MODLITBA.

Ty vážná matko tiché Proserpiny,
mým žehnej olivám i klasům pole
i tmavým hroznům na stráni, kam padá
polední slunce.

A ty zas pošli, bílá Afrodito,
dvé hrdliček svých na krov toho domu,
kam vejde zítra za svatebních písní
Dorkion moje!

VEČER V LAKEDAIMONU.

Mičenlivá Noc, když zavřela brány
za zlatým, zářným vozem Heliovým,
ve tmavé říze stoupala tiše
s taygetských vrchů.

— Mel, mlyne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene —

Laodike takto zpívala děcku
na prahu domu. Chladný vánek nesl
umdleným retům sílicí doušek
po denním žáru.

— Mel, mlyne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene —

Dívalo se dítě k rodiče svojí
černýma zraky, matka usmála se.
S Eurota břehů rozlehl se štěkot
píjících vlků.

— Mel, mlýne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene —

Ve Spartě v ráz na to zavylí psové,
v běsivé smečce ihned vyrazili
k eurotským vodám; silněji pěla
dítěti matka :

— Mel, mlýne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene —

Rozevřelo dítě široce oči,
v dál naslouchajíc, tucha boje chvěla
nezralou duší, s úsměvem dále
zpívala matka :

— Mel, mlýne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene —

Zatím hvězdné temno zhalilo všecko:
Taygetu hlavu, Spartu nehrazenou,
i hluk znik v dálce. Tlumeně znělo
nad snícím děckem :

— Mel, mlýne, mel,
i Pittakos též mele,
král velké Mytilene.

ANTICKÁ KRAJINA.

U paty Olympu a zaštitěno Ossou
 před náhlých větrů přepady a vztekem
 údolí leží; s nebeského sídla
 hledí v ně bozi.

Peneus plyne tiše zelenými břehy,
 jak čistý olej tekl by to kamsi;
 na žlutém písku v místech osluněných
 hřejí se rybky.

A temnolistých břečtanů rod v zbožné touze
 se přiblížiti k sídlu nesmrtelných
 svá těla vzpíná kolem kmenů laurů
 k modravé klenbě.

Přes holé boky skal pak vodopády svlačců
 řítí se dolů tryskajíce květy
 a pohled, vůni vysílají vzhůru
 k palácům Věčných.

Syn Latony a Dia, světlovlasý Foibos,
zde v čistých proudech omyl údy svoje,
když skolil šípem delfického strážce,
Pythona plaza.

Zde rovněž utrh vavřínovou snítku k věnci,
jímž zdobil nesmrtelné čelo svoje,
než na cestu se vydal převzít vládu
delfické věštby . . .

A proto v místech těchto Thessalové pálí
oběti vonné; modrý dým z nich stoupá,
o hrany skalisk, ostny drobných keřů
i stonky trávy

se zachycuje, stoupá s šveholením ptactva
s břečtanů touhou, s vůní trav a svlačců
k Olympu temeni, jež stále halí
stříbrné mráčky.

VÍNEK Z OLYMPICKÉ OLIVY.

STANISLAVU ZIMOVÍ.

Zde, hochu, pod tou olivou, mě, slepce,
 nech usednout. Stín její mile chladí
 mou horkou hlavu, a ten slaný vánek,
 jenž oddechem je bdícího vždy moře,
 konejší vlídně duši nedočkavou.

Jak dlouho asi letí holubice
 sem, v Aeginu, z té dálné Olympie?

Jeť holub nejrychlejším všeho ptactva,
 a jemu bohové tu rychlost dali
 jak obranu před nástrahami škůdců,
 že tvorem poctivým je, spravedlivým,
 a vlasti, kde se zrodil, neopouští,
 by zaměnil ji krasším krajem cizím.
 Tož pátrej bystře, hochu, v onom směru,
 kam Foibův zlatý vůz se sklánět začne,
 a do výše hled, neboť holubice
 spěchajíc domů letí výšinami,

by v pravou chvíli shledla úkladníka,
 jestřába, nepřitele rodu svého,
 a také proto, aby postřehnuvši
 už z dálky metu svého putování,
 zaplesat mohla tichou veselostí,
 jež dodá nové síly matným křídliům.

Patř ostře, hochu, ona holubice
 je bílé barvy, s přílbou na hlavičce
 a řasnatými spodky kolem nožek.
 A bydlí nade vchodem mého domu.
 Na nožky ty pak především se dívej
 a pověz, jsou-li rudé stužky na nich;
 na obou nožkách musí býtí stužky
 neb aspoň na jedné z nich — rozumíš mi?

— — Vznešený Kronovče, ty synu Rhey,
 ty nejlepší a nejmocnější z bohů,
 jenž s Olympu zříš se zlatého trůnu
 dnes v údol Alfea, ó pohni rukou,
 jenž jindy křivým bleskům k letu kyne,
 by Niké, dcera Pallasa a Stygy,
 se na perutích rychlých snesla dolů
 a snítku z olivy tvé svaté dala
 pro skráně Taurosthena, syna mého.
 Hleď, králi nesmrtelných, oči moje

noc věčná valná léta zahaluje,
 a v dobách mladosti mi nedopřáno
 si získat cti té před Hellenů zraky,
 já nereptal však, tiše nes svůj osud
 a čekal trpělivě. Otče dobrý,
 dej krvi mojí, jež tam před tvou tvář
 zápasí dneska o největší poctu,
 dar pomoci své, aby moje jméno
 zde nezaniklo bez sledu a slávy,
 až sestoupím v tu truchlou říši stínů! —

Tys nedíval se zatím někam stranou,
 co já se modlil, hochu, k otci bohů?

Ne, marný strach můj. Není přece možno,
 by octl se zde za tak krátkou dobu
 perutný posel mého Taurosthena.
 Helios sotva nejvyšší bod přejel
 své dráhy denní . . . Nemůže zde býti.

Den poslední dnes . . . Včera v pankratiu
 zápasil Taurostheneš. V pankratiu
 podlehl tehdy, když se naposledy
 k hrám vydal ubohý hoch olympickým,
 sokovi svému, Cheimonovi z Argu . . .
 A tehdy přišel, když už stíny noci
 Aeginu skryly, jako plachý zloděj

do domu mého, mlčením jen truchlým
dávaje zprávu o výsledku cesty . . .
Já rozuměl mu. Před dávnými časy
já rovněž tak se vrátil k otci svému,
když zradou klisny ztracen mi byl vínek
z olivy zlaté. Diodota zvala
se klisna ona. Byla lesklá, hnědá,
postavy pyšné, její nohy nesly
se jako větřík lehounce a snadně,
a já ji rád měl, že jsem přítelem byl
jí spíše nežli pánem. V Olympii,
než hlasatel dal znamení svou trubkou,
já v oči se jí díval, prosby šeptal,
by vytrvala při rozhodné jízdě,
a ona hlavou, jejíž hřívou proplet
jsem rudou stužku, pokývla mi vážně.
A potom šli jsme v prostor hippodromu.
Mé nahé tělo chvělo se již pýchou
v záplavě světla. Stanuli jsme v řadě,
vhoupili se na své štíhlé pomocníky
a na znamení hlasatelů jeli.
Tu Diodota křídla mít se zdála,
neb kopyty jen proto tkla se půdy,
že není dovoleno letět vzduchem,
dech její slyšel jsem a šumot větru,
jež prorážela nataženou hlavou,

již soků dusot za námi sláb vzadu —
 v tom nějaký pták přelet dráhu naši
 posměšně křiče, Diodota rázem
 noh předních párem o zem opřela se,
 a já jí přes hlavu slet dolů v písek.

— Ty přec se díváš k západu jen, hochu?
 a neletí ta bílá holubice?

Ne, není možno. Musí přeletěti
 Peloponesu šířku a pruh moře
 i ostrova část.

V přátelství kůň žije
 s veškerým ptactvem. Možno, že tím křikem
 nějaký potměšilý opeřenec
 dal koni mému radu zlomyslnou,
 a Diodota zapomněvši náhle
 mé náklonnosti, prosby, svého slibu,
 v rozmaru bujném poslechla té rady,
 jak zvyk žen vůbec . . . Vstal jsem. Zatím letí
 sokové mimo, zřel jsem bílá záda
 a lesklé srstě koní. Vyčítavě
 jsem podíval se v oči Diodotě —
 a hle, to zvíře dívalo se na mne
 tak vysmívavě, že mi jasna byla
 prorada zúmýslná tvora toho . . .
 Jen hvězdy viděly mě, když jsem vešel

v dům otce svého. Zradu potrestal jsem.
 Když přišla doba sňatku Diodotě,
 já za manžela přivedl jí osla,
 jenž vodu nosil, na trh s košem jezdil
 a v službě odevzdaně skláněl hlavu.
 Zle sice přivítala pyšná klisna
 vědoma postavy a krásy svojí
 snoubence toho; až pak ostříhal jsem
 jí dlouhou hřívu na hlavě a šíjí
 a k vodě zaved, aby v zrcadle tom
 se spatřit mohla, až se podívala
 na hlavu pyšné zdobu pozbavenou,
 tu sesmutněla a víc nebránila
 se lásce nevzhledného nápadníka.
 Však mláďat nedala nám z toho svazku.
 A viděl jsem, že zarmouceně nesla
 své ponížení, že i lítost měla
 nad činem zrady; odpustil a dal jsem
 jí muže z rodu koňů — a syn její
 postavou, krásou roven matce svojí,
 jest otcem koně, jenž dnes v Olympii
 k vítězství nést má mého Taurosthena.

— Nevidíš pranic, hochu? Holubice
 jak pěna bílá, znáš ji. Taurostheneš
 i veze s sebou, aby jemu byla

svědkyní a mně poselkyní boje.
 On včera pankratiem dal se v zápas,
 by shladil hanbu porážky své slední,
 a o závod dnes v hippodromu jede,
 by slepce otce pokryl slávou svojí
 a dal mu na pád s koně zapomenout . . .
 A má-li holubice rudé stužky
 na obou nožkách, nevzpomenem více
 ni on, ni já na návrat z Olympie
 za temnot nočních . . .

Die, otče bohů,
 slyš prosby mé a k vítězství nám přispěj!

Díváš se, hochu? Světlo slunce leží
 už na mé ruce. Jistě hodně dolů
 spřežení sjelo velebného Foiba.
 Mé srdce buší. Hochu, dej mi ruku
 a napni zraky — řekli, že tvé oči
 jsou nejbystřejší, žádný druhý otrok
 jim rovných nemá — krev mi bije k hlavě
 a v tmě svých očí vidím rudé kroužky —
 — — děje se něco? Ty mi tiskneš ruku!
 — Jak: bílé ptáče? — Nezmyl se mi, hochu!
 Snad mořská vlaštovka to. A ta letí
 váhavým letem, těžce křídly mává
 — — ty pravíš, že ten pták se nese lehce

a přímo k vědomému cíli míří
 jak kámen, jenž byl vymrštěný prakem?
 — A bílé barvy? — — Pravíš, že se níží
 let jeho k domu mému? — —

Die, otče!

— A přilbu zdá se míti na hlavičce? . . .
 — Hleď na nožky jen! Hochu, dej mi oči
 a dám ti všecko, co zvu jméním svým! —
 — K nám padá? Vidíš? Vidíš, hochu, dobře?
 — A červené že stužky na řasnatých
 nožičkách nese? — Hochu, mluvíš pravdu?
 — že sedá . . . sedá . . . oddychá . . . a prsa
 zobáčkem čistí . . . a ty stužky nese . . .

Ó Die velký, vládce nesmrtelných! —

— nech, hochu, nech — tma sladká padá
 v duši —

Ó Die . . . Thanatos . . . tvůj vlídný posel . . .
 mou ruku bere . . . Taurosthene, synu . . .
 žehná ti otec . . . šťastni . . . oba šťastni . . .

SKEPTIK.

Co všechno netvrdí nám básníci!
Vy čítáte, jak malují ten svět,
jenž vzdálený je našim pomyslům,
s takovou věcí všechněch přesností,
jak by byl právě dobrý poeta
z těch končin přišel! A přec rozum dí
a hlásal tak už mnohý filosof,
že valná toho část, což bohy zvem,
je libým klamem, ježž nám básníci
nasili v duši — ale netvrdím,
jakoby bohů vůbec nebylo,
sám věřím v ně a věřím i můj dům,
jak známo jistě v celé Attice;
chci říci jen, že mnoho poznat lze
o Nesmrtelných jasné budoucnosti
a mnoho zase možno zavrhnout,
vniknem-li duší zdravou, vnímavou
v řád přírody a pozor dáme-li

na původ zjevů, druhy úkazů,
jež oko vidí.

Povím příklad vám,
a příhody, jež vylíčit vám chci,
byl svědkem sám můj otec, Charikles.
Já doslovně ji přejal z jeho úst,
neb často vyprávěl ji v rodině
a já jsem obyčejem dětí všech
pil vždy ji sluchem, myslí, očima.

Hoch pastýř měl v svém stádě kozičku
s bělounkou bradou, modrým pohledem
a něžnou jako stromek mladičkový.
I přilnul zprvu náklonností k ní
a potom láskou jako k dívčici.
A kdykoli byl puzen žádostí,
šel k štíhlé krasavici pastviště
a pomiloval ji svým způsobem.
I dary dal jí jako milence:
nádherný náhrdelník sestrojil
z obydlí pestrých mořských mušliček,
jež přiliv zanechává na břehu;
když sednout zatoužila na pastvě,
vystrojil z květů měkkou podušku;
jí doma v lůžko prostíral svůj plášť,
a než ji líbal, vždycky natíral

Jí thymianem líc i bradičku,
 neb vonný olej koupit nemohl.

A krasavice ráda trpěla
 tu lásku jeho; něžně skláněla
 mu na prsa svou štíhlou hlavičku
 a s potěšením dívala se mu
 do očí tichým modrým pohledem.

Než nijak vlídně k tomu nedíval
 se kozel, jenž se pánem stáda mní.
 Svou křivdu domnělou nes zatrpkle
 a číhal na příhodný k pomstě den.

I usnul jedenkrátě pastýř hoch
 a ruce pod hlavu si položiv
 obrátil k nebi spící obličej —
 tu kozel nepřítel svůj vida čas,
 svou hlavu skonil k hochu temeni
 a tak v ni vrazil bodci rohů svých,
 že lebka praskla jako skořápka
 a mozek vystřik. —

Hocha pohřbili
 a kámen, dílo práce umělé,
 s obrazem, písmem na hrob vložili
 i oběti mu dali, neb ten děj
 nezvyklé lásky lidí dojímal.

I porodila potom kozička
 člověka-zvíře: shora člověk byl,
 však nožky kozí — satyr hotový.
 I přicházeli lidé z daleka,
 by pohledli na tvora divného
 a rodiťelů příběh poslechlí.
 Však tvor ten záhy prchl do lesů
 a nebylo víc po něm památky.

Tak vykládal můj otec Charikles.

A jak jsem řek, brát nechci v pochybu
 velebná božstva, Jsoucnost Olympu,
 však tvrdím, mnoho že lze vysvětlit
 z přírodních řádů . . . Příkladnost zákonů
 bdí nad svatostí bohů v Attice
 a to vším právem: zpupnost člověka
 když volnou cítí se, pak nezná mezí.
 Jsem přítelem sic rozumových cest,
 však ctím též naše staré: s mírou vše.
 Ať rozum zkoumá, pátrá, prohlíží,
 však přes práh Olympu ať nevkročí.

A v zásadách těch žiji i můj dům,
 jak dojistá je známo v Attice.

POSEL.

— Ó Spartané, já spěchám od Thermopyl.
Mě Leonidas vyslal umíraje —

— A padli všichni? —

— Po zákonech vlasti.

A těla barbarská se kol nich kupí
jak hory a s těch sláva Lakoniky
větrnou nohou po Helladě běží. —

— A můj syn Agil? —

— Jako včely v úl svůj
tak spěla kopí perská v prsa jeho. —

— Já smrtelného zrodila jsem syna:
Ó bozi věční, teď jsem matkou šťastnou. —

— Tak. Pravdu díš. Však neblahý já posel,
jenž slepým losem určen k službě trudné

jsem místo svoje opustiti musil,
kam poději se? Budu potácet se
ve světle denním, živá kořist Hadu,
a zhrda všech mým údělem jen bude.
A když pak zemru, nikým neoželen,
stín osamělý Hadem bloudit budu,
neb druzi z boje víc mě nepoznají
a k nim se hlásit sám, stud zabrání mi. —

UMÍRAJÍCÍ AISCHYLOS.

Víc ani řádky. Nápis ten mi stačí.
 Aischylos, Atheňan a z Eleusiny
 Euforiona vinaře syn, zemřel
 zde v dálné Gele, žitem požehnané.
 Háj marathonský věčně svědčit bude
 o žití jeho . . . Chcete-li, jen tolik . . .
 Těch sedmdesát mojích tragedií?
 Básnická sláva? — Věci pomíjlivé.
 A moje ne, já nástrojem byl boha.
 Kdys, hoch jsa, hlídal vinici jsem naši
 tam v Eleusině. Nedbalá stráž, spal jsem.
 Poledne bylo. Žár. A z tmavých hroznů
 mok rudý svítil. K hlavě mé se sklonil
 sám Dionysos zářící a smavý
 a psát mi kázal příběhy ty různé
 bohů i lidí. Psal jsem. A nic více.
 On vnukal verše poslušné mé duši,
 on sceny tvořil — vše to jeho dílem,

Já oddaným jen písařem byl jeho.
I jiné oblíbil si — nevyzpytní
jsou v zámyslech svých nesmrtelní vždycky
a necitelně padnout nechávají
dřívější přízně svojí předmět bédný.
Že pohrdl mnou, nebylo mou vinou,
jak před tím přízeň jeho zásluhou mou.
Dál psala chvějíc se má ruka ještě
snad zvykem dřívějším — již dosti o tom,
jak žluč je hořké také vzpomínání . . .
Však Marathon byl květem žití mého
a pýchou bude kostí mých. Vše jiné
je cizí, cizí. — Ten mi vpište na hrob . . .

PARRHASIOS.

ANTONÍNU SLAVÍČKOVĚ.

Já třel mu barvy.

Hippolyt, můj otec,
 byl jirchářem a znám byl v Athenách
 i vzornou jakostí svých výrobků
 i rozšafností svojí povahy.
 Ten záhy postřeh zálib mojích sklon
 — neb jako hoch já po zdích domu kreslil
 podoby zvířat, ptáků postavy
 a tvary listů splétal v obrazce —
 i zavedl mě k Parrhasiovi,
 jenž z rodné obce svojí Efesu
 byl právě tehdy přišel do Athen,
 a stejně dovedně znal malovat
 příběhy olympských i heroů
 na stěnách chrámů, jako na desce
 podati uměl lidí podoby.
 Jež jménem znali jsme neb z ulice.

A Parrhasios vzal mě do učení.

Ten život lidský přirovnáván bývá
 v básníků skladbách k žití přírody,
 jež ona ukazuje během roku:
 věk mládí k jaru, k létu mužství čas,
 k podzimku plodům doba stárnutí
 a k smutné zimě slabost stařecká —
 v mých vzpomínkách ta doba učení
 se jeví mi jak onen luzný čas,
 kdy pod paprsky slunce poznovu
 zem probudí se, stromy rozkvetou
 a ptáci nejkrásněji zpívají;
 a třeba mi ta doba rozkvétání
 plod nepřinesla, jaký čekán byl,
 — já, jak vám známo, nejsem malířem,
 ba, divno vám, že zlatotepec Ion,
 syn Hippolytův, jehož sláva jde
 za meze naší drahé Attiky,
 kdys vůbec toužil barvy ovládat —
 já vzpomínám si na ni nejraděj
 z celého žití . . .

Tenkrát Parrhasios
 promluvil ke mně: — Hochu athenský,
 malířem chceš být. K tomu potřebí
 jednoho pouze, čemu naučit

tě nemůž žádný mistr na světě.
 Nadání míním. Máš-li nadání,
 pak musíš dále umět dívat se.
 A to-li znáš, pak musíš poručit
 své ruce, aby štětcem provedla,
 cos uviděl. Toť soubor zákonů.
 Jsi u mne v učení. Však neuč se
 umění tomu, jak je umím já,
 vždyť Parrhasios jeden postačí
 a druhý byl by směšnou zbytečností.
 Co pochytit smíš, bude tření barev
 a složky jejich. Štětce budeš prát.
 A časem hlavu tobě otočím,
 bych oku směr dal. Řeknu-li ti pak:
 Navrať se k otci, staň se Jirchářem —
 jdi bez trpkosti. Neboť rada ta
 zajisté bude darem nejlepším,
 jež Parrhasios moh ti vůbec dát. —

Já třel mu barvy. A to bylo vše,
 co pochytil jsem z jeho umění.
 Neb Parrhasios maně jal můj zrak
 i sluch i celý život duše mé,
 že na světě nic nebylo krom něho,
 nic vedle něho a nic nad něho —
 tak umí vzdát se jenom mladý věk.

A sama sebe zapře blaženě,
by žít moh v tom jen, koho obdivuje.

Byl štíhlý jako mladá pinie
a nosil svrchní purpurový šat
přes pestrobarvou spodní suknicí
tak hozený, že jeho záhyby
studiem sochařovi mohly být.
Vlas černý měl a na něm modrý lesk
a v prstence jej měl vždy spletený,
jež spínal cikadami zlatými.
Hůl, které užíval, ne k opěře,
(neb jenom dvěma prsty drže ji
vždy v oblouku ji sunul před sebou,
že zlehka jen se půdy dotýkala),
řezána byla z kosti slonové,
a vytepané zlaté úponky,
jak vyhání je réva na jaře,
ji oplétaly od shora až dolů,
ta blýskala se v čestném závodu
s druhými šperky v záři sluneční,
když Parrhasios kráčel ulicí.
Mělt šperky rád a zvláště takové,
jež hmyzu měly přesnou podobu.
I přesky na řemení stěvíců
ze zlata byly, včelky umělé,

Jež v očkách měly naznačenu sít
 a jemné žilky nesly na křídlech.
 A když šel po ulicích athenských,
 nes otrok za ním hladké destičky
 a jiný skříňku s štětcí, barvami
 a jiný sedadlo, jež rozložit
 se dalo kdekoli dle rozkazu.
 A často used v živé ulici
 a maloval a při tom zpíval si
 nějakou píseň, nebo nápěv hučel,
 jak se mu sám byl v duši vytvořil.
 Tak na ulici stvořil obraz »Lid«,
 tu malbu, již se nelze nadívat,
 neb v jedné postavě tu zachyceny
 jsou popudlivost, přikrost, nestálost
 a vznešenost i nízkost, zbabělost
 i hrdinství, jež lid má attický.
 Tak maloval i ony zbrojnoše
 o cenu během právě zápasící,
 — však visí dneska v síni Akropole —
 ten jeden, všimli jste si, začíná
 se potít v běhu, svaly napjaté,
 a v žilách zdá se poskakovat krev,
 co druhý cíle dospěv, skládá zbraň
 a spokojen se vydychovat zdá —
 oh, Parrhasios! Nelze vzpomínat

a nepohnut být! Člověk vidí dnes
 na čestném místě ony obrazy,
 jimž celá obec vzdává pochvalu,
 a jeho mládí mluví k němu z nich,
 jež při vzniku jejich šťasten žil . . .

My vycházeli často za město,
 neb muž ten dobrým přítelem byl všeho,
 co roste a co žije na zemi.
 Nad keřem u cesty se zastavil
 a tvar i barvu lístků pozoroval.
 A jako dítě na motýla zřel,
 jenž s květiny se snesl na cestu
 a křídélka svá zdvihaje a kloně
 zdál chlubit se jejich barvami.
 Na želvu nemotornou, která lezla
 v kolejnic prachu, chvíli díval se
 a potom zdvih ji, stranou odnesl,
 neb mnil, že by mohl těžký vůz
 svým kolem zdrtit vypouklý ten domek
 i domácího pána, nešiku.

V svém domě, když se snesla tichá noc,
 rád hostil hlučnou přátel společnost.
 Tu pohár koloval a voněl sání,
 neb nejen vodu k vínu přimísil,
 ale i rudých růží vonnou krev,

tu na jasný den noc se měnila,
 zněl zpěv a smíchem otrásal se dům.
 Sokrates býval u nás hostem častým
 i Antisthenes, cynik Diogenes
 a malíř Zeuxis s žáky. Jak roj včel
 tu poletaly řeči jídelnou
 s moudrosti medem, vtípu žahadlem,
 lahody hudbou. Tyto hovory
 nám hochům byly školou nejlepší,
 v níž jazyk ostřil se a bystřil duch.
 Posuďte sami: Jednou Antisthenes
 v svém plášti přišel, sešlejším než jindy,
 a tak jej nes, že jeho otvory
 všem hostům zvláště padly do očí —
 i rozesmál se hlučně Sokrates
 a dobral si ho: — Proč pak, Antisthene,
 se pyšníš pláštěm svým tak před námi? —
 Za Antisthena odsek Diogenes:
 — Ó Sokrate, ty stavíš moudrost svou
 jen z cizích chyb a sám pak nad míru
 zbytečných věcí kolem sebe máš,
 na plášti spony, v domě náradí
 a v lůžku příkrývku a — Xantippu! —
 To zlostně řekl, jak byl jeho zvyk,
 a neusmál se, ač se smáli všichni
 a nejvíc Sokrates, jenž na to děl:

— Ó Diogene, chyba moje jest,
 že nelze dostoupit mi výšky té,
 kde stojíš ty a můžeš zhrdat vším.
 Mám sponu na plášti, že přišil ji
 tam krejčí odborník, jenž rozumí
 řemeslu svému líp než já i ty;
 mám dům, že nelze nalézt v Athenách
 sud druhý, jenž by tvému rovnal se;
 a lůžko mám, že také ženu mám,
 a ženu mám, že protiví se mi
 pět hymenaios rukou jako ty. —

Jedenkrát zase v takém hovoru,
 když vínem, smíchem, křikem zrudly líce,
 všel Zeuxis v sázku s Parrhasiem mým.
 I Zeuxis byl už slavným umělcem
 v kresbě i malbě, v naší Akropoli
 tak mnohý obraz toho dokladem.
 Byl nejmilejší Parrhasiův druh,
 ač přátelství jich žilo v podobě
 slov špičatých a vtipů bezohledných.

Vy znáte jistě průběh sázky té
 i cenu její — povím však jej přec,
 neb svědkem byl jsem. Chtěli zápasit

obrazem každý, jak se zápasí
během či diskem. Soudců nebylo,
a rozsudek byl nechán náhodě.
I namaloval Zeuxis hocha s košem,
a v koši bylo různé pečivo;
když nesli obraz v Parrhasiův dům,
tu ptáci, oklamaní malbou tou,
se sletli na pečivo. Zardělý
vstoup Zeuxis v síň. I ved jej Parrhasios
k obrazu svému. Rouška zelená
však skrývala jej svými záhyby.
I vztáhl kvapně Zeuxis ruku k ní —
a hle — ta rouška byla obrazem!
I sáhl po ní ještě jedenkrát
a potom žasl: Ptáky oklamal
já pouze, tys však přelstils umělce!
Jsem přemožen! —

— A dvakrát přemožen —

se Parrhasios usmál soupeři,
— neb kdyby hoch tvůj ten koš nesoucí
byl býval stejně dobře malován,
byl by ty ptáky musil odplašit! —

Tak žilo se. Dny ubíhaly v práci
a noci v besedách, kdy hovor kvet
a víno chutnalo a tančil vtip.

Odejel brzy Zeuxis do Krotonu
 za prací jakous. Potom slyšeli
 jsme o obrazu jeho Heleny,
 již maloval tam. Obec Krotonská
 mu nejkrásnější ze všech panen svých
 vybrati dala za předlohu malby,
 a Zeuxis zhotovil tak podle ní
 postavu slavné spartské královny.
 A z malby této velký prospěch měl,
 neb neukázal obraz každému,
 kdo přišel by a chtěl se podívat,
 však za peníz, ježž musil složit
 návštěvník předem. Parrhasios smál
 se kupeckému tomu nápadu
 a děl, že Zeuxis vlastně udělal
 heteru z těla spartské Heleny,
 kteréžto slovo ihned stalo se
 žertovným soudem celé Hellady.

Však ten a jemu rovný vtipu druh
 nerušil nijak svazek přátelský;
 za dobrých časů pili, smáli se,
 v potřeby chvílí stáli k sobě vždy
 jak Pylad k Orestovi.

Obrazy
 rád Parrhasios vždycky zápasil.

Na Samu jednou, kam byl povolán
chrám Hery řadou maleb vyzdobit,
do sázky vešel s druhem Timanthem,
jenž nic mu neodevzdal v umění.

I namaloval Parrhasios děj,
jak Ajax s Odysseem zápolí
o zbraně Achillovy. Timanthes
svůj obraz také záhy provedl:
tři bohyně to byly na Idě,
jež před Parisem krásou závodily
o zlaté Eridino jablko —

lid této malbě přifkl vítězství.
My stáli před ní. Parrhasios zřel
na luzná těla bohyň olympských,
jež v nahé kráse své se chvěti zdála,
když přítel jistý přistoup ze zadu
a slova útěchy mu dáti chtěl.

Však Parrhasios rukou odmítl:
— Že já podlehl, není líto mi,
však Telamonův syn mi činí žel,
že podruhé už podleh v téže při
a přišel o ty zbraně podruhé! —

A když jsme vrátili se do Athen,
my našli znovu starý život svůj
a staří přátelé zas našli nás

a v staré shodě zase žili jsme.
 Až přišla jedna noc, kde změnil se
 směr žití mého. Takto se to stalo:
 Odešli hosté, Parrhasios vybíd
 mě jediného k noční potulce.
 I vyšli jsme a prošli spícím městem
 a zaměřili k bílé Akropoli,
 ke stupňům přišli, po nich stoupali,
 až celé město bylo pod námi
 a nad hlavami jenom širé nebe.
 Noc byla hvězdná, modrá, rozlehlá
 a hvězdy zvláště jasny. Středem jich
 se ona mléčná dráha bělala,
 jež procházkou je pro básnické sny.
 Na stupních usedli jsme hledíce
 v nádherné záření těch šumných hvězd.
 A potom o dlaň opřel sobě skrání
 a tiše mluvil: — Synu Hippolytův,
 hled, tyto věci zachytit bych chtěl
 svým štětcem jednou! Maloval jsem leccos,
 bohy i lidi, jak je viděly
 buď oči hlavy nebo duše mojí.
 To pomíjí. Však takováto noc,
 kdy bohové i lidé tiše spí
 a ona vládne velká, jiskřivá,
 jak před věky a jako po věcích —

tu chtěl bych chytit — —

Na to mlčel chvíli.

A potom jal mě měkce za ruku:

— Je málo toho, co my umíme! . . .

Snad jednou přijde malíř šťastnější,
jenž takovéto divy zpodobí.

Však ty mě poslyš: Hochu, neklam se,
Malířem nejsi, nikdy nebudeš.

Něco ti schází. Dívávám se časem
na kresby tvé a v malbě pokusy:

strom namaluješ — nutno bylo by
»strom« připsat k tomu, aby pokládán
byl za to, čím jej vlastně míti chceš.

I zvíře nakreslíš, a je to vším,
jen zvířetem ne. Dávno před námi
tak malovalo se, a malíři

k obrazům všude jména napsali,
by předmět malby jejich jasný byl.

Jsme trochu dále . . . Nekloň hlavy mi,
já bez útěchy nepustím tě.

Hle, zajímají tě mé cikady,
jež ve vlasech mám, včelky přesek mých
a šperky moje v hmyzu podobě.

A brouci, jež jsi ondy nakreslil,
jak požírají lístek olivy,
nebyli špatní. Myslím, hochu můj,

že k jiným věcem Osud určil tě,
 a tys mu nerozuměl. Pokus se
 napravit omyl svůj i otce svého.
 Je Lysikrates tady, umný muž,
 a přítel dobrý. Tepal sponky mé,
 pohárů zdoby krásně provádí
 i vypukliny štítů vojenských.
 Dojdu tam s tebou. Změň cíl učení,
 a doufám, litovat že nebudeš. —

Tak mluvil ke mně tehdy Parrhasios.
 Měl lítost jsem, že odloučit se mám
 od něho, jenž byl celým žitím mým,
 však přec mi cosi v duši zasvitlo,
 jakoby lampu byl mi rozžal v ní —
 já poznal ducha svého zálibu
 i nadání své.

Moje jméno dnes
 je proslaveno v celé Helladě
 i v Asii i v dálné Sicilii —
 však, jak jsem pravil, ono bloudění,
 než ujasněn mi byl můj pravý cíl.
 je přece jenom z Žití tohoto
 nejkrasší částí, skvostem vzpomínek.

CHRYISIS.

K nebesům ráda se díváš, běloloktá Chrysis,
(co oči moje líbají vlas tvůj, čelo i tváře)
když bílá světla jiskří se temněmodrou plání
nad spící zemí.

Chtěl bych být nebem tím hvězdným, běloloktá
Chrysis,
abych ti mohl líbati vlasy, čelo i tváře
sty a sty očí jiskřivých — co ty bys tak s touhou
patřila na mě!

U AIGOSPOTAMOI.

U Aigospotamoi se Athenčiči bijí.

Se střechy domu svého

dívá se Alkibiades

na truchlý boj.

Byl předvčfrem, byl včera

u věhlasných athenských vůdců,

varoval, radil, nabízel svou pomoc —

a povýšený úsměšek jen sklídil.

Byl psancem, vlastizrádcem bídným,

jenž drzou rukou na hermy své vlasti

a jazykem zlým na city sáh kdysi

počestných Athenčfků —

a to vše věhlas vůdců připomněl mu,

to bylo vše, co dostal za odpověď.

U Aigospotamoi se Athenčiči bijí.

Peloponesských lodí ostré zobce

do boků vráží padesátiveslic,

a padesátiveslice jdou ke dnu
a s nimi naděje i pýcha Athen.

Se střechy domu svého
dívá se Alkibiades
na truchlý boj.

POSLEDNÍ VÍTĚZSTVÍ SOFOKLOVO.

Smrt jeho byla jako celý život
jen darem bohů. V době vinobraní,
když archon Kallias vlád nad Attikou,
požíval stařec v stínu oliv svých
omžená zrna plodů Dionysa,
a Dionys byl, jenž dal zrnku hroznu
uváznout v hrdle miléného kmeta,
by obdařil jej smrtí bezbolestnou.

Já demotem byl jeho na Kolonu,
a naše rody dávný svazek poutal.
Už Kleandros, můj děd, žil v dobré vůli
se Sofillem, jenž zhotovoval zbraně
a demarchem byl. Sofokles, syn jeho,
žil v Athenách jsa nejkrásnější zdobou
jak jich, tak celé Hellady. Ač často
králové z dálky k dvorům svým jej zvali
jak Aischyla a jako Euripida,

on, volný člověk, odmít vždy a zůstal
 ve vlasti svojí. Do rodného kraje
 zavítal často, a ty dny nám byly
 jak svátky bohů. Ruce podal známým
 a řečí vlídnou všechny oslovoval
 po osudech se ptaje nejen lidí,
 ale i stromů v háji posvěceném
 i zvítat domácích. A sladkost medná
 tak vála z řečí, zraků, z tváří jeho,
 že v přítomnosti jeho vždycky zdál se
 ten vlastní život člověku zvlášt krásným
 a radostněji žil se v také chvíli.

Je divno věru, že se přihodilo,
 co vyprávět chci. Rozum nepochopí,
 že možna věc ta, ale pamět, svědek,
 tak živě vyvolává děj ten celý,
 že rozum naslouchaje zvěsti této
 věří a trne . . . Sofoklův syn Jofon
 na otce žalobu vznes u příbuzných
 v ten smysl as, že stařec pod let tíží
 rozhledu pozbyl, neschopným že k správě
 i rodiny i společného jmění,
 a v nesouhlase že prý s lety svými
 ve službě Erotu a Afrodity
 čest stáří svého posměchu v šanc dává.

Ten soud jsem zažil. Byl jsem vylosován
 za kolonský náš demos v řadu soudců
 a zasedal jsem v počtu padesáti
 na agoře. Všem stydno až nám bylo,
 když stařec Sofokles k nám na soud vstoupil.
 Let počtem měl už hlavu nakloněnu,
 však v očích stále zářivé to světlo
 a kolem úst ten vlídný, mírný úsměv,
 jak za dob mužství. Příbuzní pak přečtli
 žaloby obsah, jak ji vznášel Jofon.

A básník seděl opíraje skrání
 pravicí postavenou na koleně
 a zdál se zrakem stopovati plavbu
 oblaků bílých. Potom odpovídal
 (řeč jeho žije stále v paměti mé
 ne obsahem jen, ale také slovy):

Ó soudcové, vy popatřice na mne
 snad znamenáte, že můj hlas i ruce
 i celá postava se značně třese —
 však není tak pod obžaloby tíhou.
 Let devadesáti to břímě pouze,
 let bezohledných, jimiž stíní osud
 veškeré dary nesmrtelných bohů.
 Z vás mnohý znal mě asi v síle mužství
 a mnohý z vás snad v divadle i býval,

když hry mé hrály se, a tleskem dlaní
i hlučným souhlasem snad přispěl k tomu,
že vítězství mi bylo přisouzeno.

To zapomeňte, prosím, soudci moji.

Vždyť nejsem už, čím bývával jsem tehdy.

Stín jeho jsem, jenž brzy asi bude

jen stínem v Hadu . . . Šťastný byl můj život,

však i to štěstí naposled je tíhou,

když dlouho trvá. Trpělivost mějte

s širokou žvatlavostí mého stáří,

vždyť — napadá mi právě — stojím tady,

bych na žaloby syna odpovídal.

Syn žaluje mě — neprávem či právem,

já nevím — jisto však, že žaloba ta

jest truchlým plodem, ježž mé stáří nese.

— O tíži let se praví — myslím, správně.

Vidíte zjev můj. Dokladem jsem tedy.

— Že rozhledu jsem pozbyl — také myslím.

Neb zrak můj obrácen je v místo jedno,

v cíl cesty všech, i chudáků i králů,

barbarů, Řeků, nešťastných i šťastných —

já tedy vidím malý kousek země,

jenž v posled bezevládné tělo skryje.

— Že nejsem schopen správy svého statku —
 i to snad pravdou. Právě ta tma Hadu,
 jež v oči moje vysílá své stíny,
 jim zabraňuje počítati ovce
 i plody oliv, malátné je činí,
 že nelze dohlížet jim na vinice,
 na účty správce, vydání i příjmy.

— O službě Erota a Afrodity
 žaloba v posled ještě zmiňuje se —
 ó třikrát žel mi, že mi nedopřáno
 přisvědčit tady! Že ty nezmožený
 a z bohů nejsilnější, okřídlený
 Erote stfelče, už se nepokusíš
 vyslati hbitý šíp svůj k mému srdci!
 Že nevzrušíš je v jednotvárném tluku,
 by poskočilo jako štvaný jelen
 a šťastno bylo v sladké nejistotě,
 v zoufalém blahu, v drahém roztoužení!
 A že ty, Afrodito, která umíš
 zatemnit smysly, žhavý var dát krvi,
 tmu nesmrtelnou do smrtelných očí, —
 že zapomínáš, že je v počtu živých
 Sofokles, Sofillův syn, stařec vetčný,
 jenž rád by nesl sladká muka tvoje!

Ó soudcové, zde vidno, znám se k všemu,

z čeho jsem viněn, a čím vinen nejsem,
chtěl bych být vinen . . .

Ještě dovolte mi,
a povězte pak, zda to stáří moje,
je skutečně už blabolivým děckem,
— vždyť člověk opuštěn jsa všemi bohy
nevěří víc už ani duchu svému —
přečísti něco. V tichém osamění
dnů svojich — dávným pouze puzen zvykem —
hru skládám o neblahém králi onom,
jenž v Thebách vládl. Oidíp, jehož život,
strašlivým hněvem bohů zamenaný,
vám znám je. Ve hře mojí je už starcem,
jak já jsem; v konci svého putování,
jak já i stojím; veden dětmi krve svojí,
i mně, jak dnešek hlásá, dán syn Jofon.

Ten neblahý král stane na Kolonu,
z kad vidět zdí i Akropolí Athen.
Můj Kolonos, kde mládí moje zráló,
kde hry jsem psával — — zde je píseň choru :

Cizince, popatř na nejkrasší nivy
pod nebem attickým — tot Kolonos,
tot onen jasuplný, luzný kraj,
kde stříbrohlasý slavíků zní zpěv,

hnízdících četně v svěžích větví tmě —
 ti vzdychají a žalují!
 Zde šumí tmavé pláště břečtanů
 i thyrsu posvěcené listoví,
 v jehožto stínu živen teplým vánkem
 zrá hrozen bez děsivých bouří hrůz!
 Zde těká stále v středu štíhlých nymf,
 jež kojily jej za dnů mladosti
 v nadšeném tanci, ten, jenž starost láme,
 trud zapuzuje, jasný Dionys!
 Nádherně rosou nebes skropené
 každého rána znovu narcisky
 zde rozkvétají — —

tu hlas jeho sladký
 se zlomil trochu, vzhledli jsme a zříme,
 že plno slz má v rozevřených očích!
 My z Kolonu, my nejdřív vyskočili
 z sedadel svojích, za námi ti druzí
 i příbuzenstvo, které žalovalo,
 i všichni ti, kdož diváky tu byli —
 a k němu běželi a tiskli ruce
 a líbali mu ramena i líce.
 Hlas rozhořčení nad nezdárným synem
 se ozval všudy, stařec však se usmál:
 Díky nesmrtelným, k večeru že žití
 mi ještě jednou zvítěziti dali.

I synu Jofontovi díky vzdávám,
že pomohl mi! . . .

To byl průběh soudu.
My slavný průvod dali domů kmetu.

Rok na to zemřel požívaje hrozen.

Ty hrozny herec Kallipides poslal
z venkova jemu jako prvotiny
ze svého vinobraní. Dionysos,
jenž starost láme, strasti zapuzuje,
dal takto zhasnout milnému starci.

EURIPIDES.

Král Thessalie, Alexander, tyran,
 jenž proto lidí nabodával na kůl,
 že rozkoší mu bylo podívání
 na řinoucí se krev, na řravé muky
 a křeče údů, jež opouštěl život —
 jenž pro svou a svých honičích psů radost
 do medvědích a vlčích koží zašil
 zloupené po sousedstvu bydlitele
 i poddané, když znelíbili se mu,
 i dvořeníny v stavu nemilosti —
 král Alexander seděl na svém křesle
 v divadle ferském, když šel přes jeviště
 kus »Trojské ženy« starce Euripida,
 a zachmuřený, hlavu nakloněnu,
 poslouchal Hekubiny pláč a vzdechy,
 jež střídaly se s nářkem Andromachy.
 Mát reků, žena hrdiny tu byly
 v zajetí truchlém, od spálených krbů

a hranic, na nichž oheň zžíral těla
 skosená nelítostným mečem řeckým,
 vojáků rukou odvlčeny byvše
 v ležení vrahů, žalně nařkaly
 za vším, co bylo, žalněji pak nad tím,
 co v nedaleké chvíli přijít mělo. —

Král náhle povstal v půli tragedie
 a vyšel spěšně s mračny ve zlých očích.

Pad na diváky strach a hrůza náhlá
 i herce zachvátila na jevišti,
 zmlk Hekuby pláč, nářek Andromachy,
 a pohledy svých tragických mask slali
 kams v nejistotu osudů svých lidských.

Však tyran zastavil se u východu
 a ze zbrojnošů jednomu tak kázal:
 — Jdi, vyřid' hercům, aby dále hráli
 a nelekali se mé mračné tváře.
 Nic jim se nestane i divákům nic.
 Jen smutkem vplížil se mi nějak v duši
 pláč těch dvou ženských postav na jevišti.
 I odešel jsem, neb ten smutek dral se
 zas z duše ven mi slanou vodou očí —
 a potom ještě: cos mi hrdlo stisklo

a srdce, jakby zabít mě chtělo,
bušilo do mne — — Jakýsi bůh vložil
podivná slova na rty histrionů — —
Ať hraje dál, však nechci být při tom. —

ZA RANNÍHO ÚSVITU V ATHENÁCH.

Zář ranní bledne, Chrysillo, a kohout
svým zpěvem hlásí bílé denní světlo.
Už zlatorohý měsíc klesá s nebes,
kde vládl sboru plápolavých světél —
shasneme lampu svědka naší noci,
jenž viděl vše a maně nás as zradil.
Chrysillo vonná, stárne svět i bozi,
Tithonos sestár! Tvrdě vyhnal z lůžka
svou ženu Eos, časně vyštval do tmy
ji zlatoprstou, usměvavou, šťíhlou,
ač měla ještě spánkem rudá líčka.

Shled naší lampy paprsk zabloudilý
Tithonos, starý mrzutec a sobec,
a vytušil to štěstí noci naší
a tupých starců závistníků zvykem
chtěl zničití je . . .

Proto vyštval z lůžka
svou mladou ženu, zlatoprstou Eos.

ALKIBIADES.

Timandro, snil jsem tohle dnešní noci:
 můj studený trup ležel kdesi venku
 a tys jej zahalila rouchem svým.
 Mou usečenou hlavu vzalas na klín
 a chtěj ji jako k hodům vykrášliti
 po zvyku ženském barvilas jí líce,
 černě kladla v obočí a jemné proužky
 na víčkách očních podél řas jsi vedla.
 Pád slz tvých cítil jsem a hlas tvůj slyšel:
 — Timandra zdobí tě, Alkibiade,
 na poslední tvou neodvratnou cestu. —

Timandro, Sokrates nám vždycky tvrdil,
 že démon jakýs sídlí v duši jeho
 a řídí rozhodnutí všechněch činů
 dávaje výstrahu tu, pobídku tam
 i následky před oči živě stavě . . .
 Snad pravdu měl náš povídavý mudrc

a nejen pro sebe. Timandro, myslím,
 že smrt má nedaleko. Pharnabazes
 uzavřel sice přátelský svaz se mnou
 a ruku dal a přísahou jej stvrdil —
 však Lysandros, vím, i přes hlavu jeho
 si najde cestu k sluchu velkokrále,
 a jazyk Lysandrův tam nebude ždát
 o stěští Alkibiadovo . . . Zvíře
 je Lysandros ten! . . . Po té hrozné bitvě
 u Aigospotamoi dal sesekati
 na tři tisíce mužů našich jatých
 a smál se při tom bílé zuby ceně!
 Timandro, nejsem jistě člověk, jakby
 si Sokrates přál, tak už docela ne,
 ba, sám si přiznám, ani člověk dobrý,
 vždyť poznal lidi jsem a tím se stává,
 že srdce ztrácí tolik na dobrotě,
 co získá hlava na poznáních — ale
 Lysandra stále ještě soudit mohu
 i Lakedaimon. Dravci, zlí to dravci,
 ne Hellenové — myslíš, že se změní,
 až v Lakonice syn můj králem bude,
 ježž Agisovi dala žena jeho? —
 Oh, hrubý žert to. Hrdlo se mi svírá,
 když na Atheny pomním ztročené
 pod patou jejich . . . Moje drahé město!

Mám rád je . . . Ne tak, jako Aristides
 či Perikles strýc, ne tou zbožnou láskou,
 jak o ní mluví tragici a verše,
 a která vždy mě ponoukala k smíchu,
 mám jinak rád je. Jak, Timandro, tebe,
 jak ženy rád jsem míval. Byly moje.
 Hle, pokochám tě, vlasy pohladím ti
 a přece vím, že spráskat bych tě doved,
 že hrdlo moh bych stisknout tobě prsty,
 až zlekána by utekla ti duše —
 však také vím, že i v té chvíli vzteku
 bych rád tě měl. A že bych truchlil pro tě,
 jak teskním nyní pro Atheny svoje.
 A chtěl bych, má Timandro, abys byla
 z žen řeckých prvou, aby moje láska
 tě zdvihla kamsi vysoko až k slunci,
 by celá Hellas záviděla tobě,
 však také chtěl bych, aby celá Hellas
 věděla při tom, já že tak tě zdvihl —
 Spartané, hrubci, tisknou nyní hrdlo
 mých Athen — trpím, má Timandro, trpím . . .

Timandro, vidíš, mluvím mnoho, mnoho,
 jsem Atheňanem. U nás už je zvykem
 hovořit mnoho. A když člověk mluví,
 tu znenáhla vše, co má v srdci, vplyne

mu na jazyk. I láska, zášť i touhy
 i vzpomínky . . . A tak zas vzpomínám si
 Sokrata . . . Řek jsem: povídavý mudrc.
 A dosti nudný. Co as tropí nyní?
 Jde po ulici, zastaví kde koho
 a ptá se, ptá, až zastavený zmaten
 svou hloupost řekne. Pak se stařík směje.
 A vykládá — tak dělával to s námi,
 tak činí jistě dosud. Milým byl mi
 co člověk, za to nechutným mi bylo
 učení muže. Nadělat chtěl v městě
 zrcadel ctnosti, dokonalých tvorů,
 že z míst svých musili by Olympičtí
 před nimi vstáti — mudrcova hloupost.
 Sám formuj se, nech jiné na pokoji,
 si myslím já. Žij, abys mohl užít,
 smrt koncem jest. Sokrates arci věří
 na duše nesmrtelnost, věří v bohy
 a v dobro, v ctnosti — inu, dobrý stařík.
 On narobil by počestnosti v městě,
 že vyvážet by Atheny ji mohly.
 A přece křídla jeho duši schází
 a jeho řečem ona vážná' vůně,
 jež z veršů třeba Aischylových vane.
 A proto jenom rozšafná jak želva
 po zemi leze. Dobrý při hodu je

i na procházce. Jde v tom starém plášti,
 z pod nízkého a vrásčitého čela
 se moudré oko zkoumavě v svět dívá,
 to oko, které rádo hledem líbá
 šťhlého hochu běžícího domů
 z palaestry asi; zastaví se s lidmi,
 hovoří s nimi o bozích i světě,
 o žití, smrti, řeč svou proplétaje
 obraty vtipu; k dílnám postaví se
 tesařů, ševců, krejčí, kožešníků,
 by v řemeslech těch nový obrat našel
 pro příští výklad; Xantippu svou stále
 omlouvá, tvrdě, že je vlastně jednou
 z žen dokonalých; společnost-li potká,
 jež k hodům jde, hned rád k ní připojí se,
 neb ani jídel nepřitelem není,
 ni vína, tanečnic a úvah o nich —
 Timandro, co as muži tomu strojí
 Atheny moje? On je spravedlivý,
 že ani psu by vody nezakalil,
 když pít by chtělo zvíře

Na mně našli

krajané moji zločiny a chyby,
 k nimž rád se přiznám, přednosti i našli,
 jež oni odpouštětí nedovedou,
 tož ztrestali mě. Zvláště pak se mstili

za svoji lásku ke mně, za svůj obdiv,
 neb nejen Atheňan, i každý člověk
 tak nějak rád své lásky předmět ničí.

I zklamanou svou víru ve mne mstili:
 tak věřili v mé štěstí i v můj důvtip,
 že troufali by modro nebes chtít

na ruce mé — to modro já jim nedal.

Sokrates, dobrák, však jim nepřekáží
 a nedráždí je — kdo však ví, zda vymřel
 rod oněch lidí, z nichžto jeden kdysi
 dal hlasovací střípek Aristidu:

— Napiš mi, prosím, muži, jméno jedno. —

— A které? — — Aristides. — — Znáš
 jej? — — Neznám,

však protivěn mi, neboť kde kdo tvrdí,
 že dokonalým je prý muž ten. Napiš! —

I napsal jméno své mu Aristides

a do vyhnanství šel. Snad zemře také
 Sokrates na tu nemoc krajanů svých.

Timandro, víš, proč as se vynořila
 vzpomínka na Sokrata z hloubí duše?
 Ten sen můj dnešní jako příkrov leží
 na myšlenkách mých . . . Víška zastrčená
 frygické země jevištěm být může,
 kde štváný psanec umíratí bude.

A stařík říkal, lehce žít i umřít,
že moudrostí je, Spolehá snad muž ten
na nesmrtelnost duše? Nevěřím v ni.
Však lehce, myslím, dovedu též umřít,
vždyť žil jsem. Ne sic dlouho, ale mnoho.
A jméno moje v Helladě žít bude
i vzpomínka. Ne tak snad jako druhých,
těch Aristidů, Periklův a jiných,
vždyť byl já také člověkem jsem jiným
a v jiné době rost a žil . . . Timandro,
přec nezapadne do tmy osud muže,
jenž nadán těla vlastnostmi i ducha,
z rodiny slavné, bohat, tolikrát stál
na slunci slávy, ba, byl sluncem samým
své celé vlasti, potom zašel někde
v barbarské víšce, sám a proklet všemi,
štván městem svým i jeho nepřáteli
a nic nemaje z Athen milovaných
než hetéru jen jednu, jak psík věrnou,
Timandro, tebe . . .

Slzíš, dobrá duše?
Bláhové dítě, dej sem tu svou hlavu!
A dívej se mi v oči: jsem tu, žiji
a líbat ještě mohu — co chceš více?
Nač konečně se starat o to zítra?

To přijde. Nač se tázat, co v něm bude?
Já nes ten život s lehkou trochu myslí,
tak chce být žit. Či myslíš, že co změníš,
když stíny obav necháš ležet v očích
a čelo složíš do hlubokých vrásek?
Nic nezměníš a nic tím neodvrátíš,
jen cizím uděláš mi obličej svůj
a zhyzdíš mi jej. Směj se! A sem na klín!...

FRESKA PERSKÁ.

R.

Miláčkem matky svojí, vznešené Parysatis,
byl Kýros. Pohled jeho byl jako úsměv slunce,
jehožto jméno nesl. Vznešená Parysatis
jej králem mítí doufá, až otec zavře oči.

Však nedbá proseb, slzí vznešené Parysatis
král králů. Po zákonech, jež perskou říší vládnu,
trůn zdědil Artaxerxes i palác v Passargadách
i zemi nekonečnou i lidí míryady.

Odešel Kýros do Sard. Odešel s hněvem v srdci
a s plánem v mladé hlavě. Stáh pěší, jezdce, vozy
i pomoc z obcí řeckých a pochodem se pustil
přes Frygii a Taurus k dálnému Babylonu.

Vznešená Parysatis se zatajeným dechem
poslouchá zprávy poslů. A ať z těch řečí padá
stín smutku v duši její či slibná záře slunce,
vznešená Parysatis jak socha klidná čeká.

U Kunax shaslo světlo. Tu drahou smělou hlavu •
od trupu oddělili i ruku usekli mu.
Sám Artaxerxes zdvihl, v kadeře prsty vnořiv,
tu hlavu z písku země a zadíval se na ni.

Pak vyhlásiti kázal heroldy po vší zemi,
že jeho rukou padl ten zbojník proti trůnu —
však velká Parysatis jen pohrdavým zrakem
se dívala kams v prázdno čekajíc času svého.

Čas přišel. Mithridates rozpálen ohněm vína
dal zvůli řeči svojí: — Proč myslíte, vy bloudí,
že dal mi král šat tento? A náramky ty zlaté?
A řetěz drahocenný? A proč mě daří přízní?

Že pokryvku jsem s koně já Kýrova mu přines?
Jen pošetilec věř to! Já hnal to kopí k hlavě,
jež oko trefit mělo. Však kopí rozhodlo se
udělat v skrání otvor té vládychtivé krvi! — —

Té noci zvěděla řeč tu velká Parysatis.
— Hle, synu, čím se chlubí zlá ústa Mithridata!
Jak, zabilš Kýra, králi? A proč ti tolik drahou
pokryvka koně jeho? Má málo jich král králů? —

Vysvlekli Mithridata a náramky mu vzali,
potřeli tělo medem a obrátili k slunci,

a velká Parysatis po sedmnáct dní tiše
na rej much dívala se a hodování červů . . .

Čas přišel. Karský člověk před krále padl prose :
— Já zabil Kýra, pane. A nouze je v mé chatě —
— Ty, tuším, dotvrdit chceš, že mnou byl zabit
Kýros? —

— Ne, pane, já jej zabil, když poraněn byl před tím ;

krev tekla z jeho skráně, a o dva muže opřen
s bojiště vlek se Kýros, já kopím mrsk mu v nohu,
pad Kýros, poraněná skrání o kamení třeskla,
ó pane, slyš mě, nouze a hlad je v chatě mojí! —

— Setněte hlavu lháři! — Vznešená Parysatis
však vztáhla bílou ruku: — Ó ne tak, synu králi!
Mně vydej utrače! Neb ty jsi zabil Kýra,
a uráží tvou matku, kdo čin tvůj popřít troufá! —

Dní deset strávila pak v mučírňě Parysatis
a muky vymýšlejíc mhouřila tmavé oči,
v den desátý pak vyšla, když vykřik naposledy
muž karský, jemuž vlili kov roztavený v ucho . . .

Zbyl ještě Masabates, ten eunuch, který utal
mrtvému Kýru ruku a hlavu kadeřavou.
Svou službu konal tiše a mil byl velkokráli,
i Parysatis zdála se dařit jej svou přízní.

Kdys bylo po hostině a Artaxerxes z nudy hrál s matkou v kostky. Hra šla o tisíc darejků. Prohrála Parysatis a zaplatila klidně. I kostkovali znovu z eunuchů o jednoho.

Po třetím vrhu spočítla své body Parysatis a nerozhodna chvíli ve volbě výhry svojí přes rty své dala tiše klouzati jménům různým, pak řekla velkokráli: — Eh, dej mi Masabata! —

V dvůr domu svého sešla a založila ruce a zamhouřila oči vznešená Parysatis: a kůži dala stáhnout za živa s Masabata a na tři kůly vbodnout krvavé tělo jeho . . .

A ještě jeden zbýval: syn její Artaxerxes. Ten lásku žití svého rozdělil v máť a ženu, vznešenou Parysatis a na Statiru luznou, jež mírným stříbrem luny svítila v nitro jeho.

Ta rána stihne muže, již žena milovaná schváčena bývá. Proto vznešená Parysatis při hodech rozkrojila vzácného ptáčka v půlky a jednu jedla sama a druhou podávala

Statře luzné s klidem v svých přimhouřených
očích . . .

Pták připraven byl umně v kuchyni Parysatis

a vlastní rukou její . . . Statira snědla, vzkřikla
a skvrny vyskočily na chladnoucím tom těle.

A potom stišila se v své duši Parysatis.
Sedala v paláci svém a slova nemluvila,
jen v slunce dívala se, jehožto úsměv světlý
jí stále připomínal tu mrtvou hlavu jednu.

LIST Z LETOPISŮ.

Gallové prchli. Camillus, jenž slove
 Romulem druhým, letěl v patách jejich
 a bje šje, temena i záda
 mstil pohanu, již způsobili Římu.

Však Řím tu ležel v ssutinách a rumu.
 Zdí očazených zbytky čněly k nebi,
 a místy ještě zbytkem dřev se živě
 jak lupič podlý ukřýval se oheň.
 Capitol smutně jak máť osiřelá
 díval se dolů zoufalými zraky,
 kamenná Nioba, jež drahých dětí
 jen rozmetané údy kolem vidí.
 Tibera vlekla žluté vody svoje
 k slanému hrobu, žalujíc a lkajíc
 po mostech, špercích svých, a domech běhu,
 jež přátelsky se dívaly v běh její,
 a v ostrova běh lítostivě bijíc
 pro stromy nařkala, kterým byla
 i zrcadlem i dobrou životelkou.

Nebylo Říma . . .

Otci shromáždění
seděli v troskách, kurie to truchlá,
a radili se, má-li se Řím vzkřísit
k novému žití, k novým jistým bojům
na místě tomto, které přátelštější
je nepříteli přepadům i síle
než dětem svým — nebo stěhovat se
k severu v hory, kde by národ chráněn
byl skalami a propastmi a vodou,
k severu v hory, kde teď v rumech leží
prastaré Veji, které deset roků
Řím dobýval, jež tolik krve stálo,
že druhá Tibera by téct tam mohla . . .

Ó Jove nejlepší a Gradive ty
a všichni ostatní vy nebešťané!
Vám zželelo se nyní bídy Říma,
i obrátili jste mu milost svoji
a dávající znamení své vůle
dali jste víru v duše dětí jeho
pro časů příštích pohromy a zmatky.

Už skoro senat rozhodl se hledat
otčinu novou v severních hor klínu,
když maně centurio s četou svojí
vracel se s pole, a jak vrátil by se

v obvyklý domov, kde nic nezměněno,
řek praporníku: — Zástavu vraz v zemi,
zde zůstaneme! — Řek a zastavil se
na černých troskách.

Rozuměli otci
i římský národ.

Vůl bohů město
je zachováno. Milost Nesmrtelných,
jež určila mu býti hlavou světa,
spočívejž na něm po vše příští věky!

UBOHÁ HELLAS . . .

Jak přikázali jste nám, Atheňané,
 my s poselstvím u krále v Susách byli,
 a vhodným se nám zdá být předem říci,
 že přijati jsme byli milostivě.

Hned po Thebanech šli my ke slyšení
 a před Spartany — ti tam byli také
 a zlostí vzpláli, nám že dána přednost.
 — Ostatně Timagoras, jenž byl se mnou
 a tuto stojí, přepodivně jednal,
 i žalují, že v rozhovorech trávil
 s Thebanem Pelopidou, za své bera
 názory jeho, jemu přikyvoval,
 ba v témže domě, jak on, byt si našel,
 ne, jakby slušelo se, v staně mojím. —

Velkokrál seděl na svém zlatém trůně
 a zářil leskem kamenů a kovů
 jak socha božstva jakéhosi. Časem
 zkoumavým zrakem prohlížel nás všechny,

jak poznat chtěl by blíže potomky těch,
 kdož bojovali v poli marathonském
 a na moři blíž slavné Salaminy —
 i usmál se vždy perským způsobem svým
 a Farnabazu slovo jakés řekl,
 a Farnabazes klaněl se a smál se.

Jak řekli jsme už, s milostí nás vyslech.
 Když tlumočnick mu podával řeč naši
 (od našich rtů v sluch jeho upraviv ji
 po perském způsobu), v níž vylíčili
 jsme Hellady stav, přednesli své prosby,
 jak kázali jste, on jen kynul hlavou.
 A spokojeně zdál se naslouchati,
 i když jsme strasti vylíčili Athen
 i ránu, která stihla Lakedaimon,
 i zpupnost Theb, již pokofiti nutno —
 pro vše jen úsměv měl na hnědé líci
 i v černých očích. Třeba velkokrálem,
 jest v posled barbarem jen Peršan vždycky.

A taký příkaz dán nám po slyšení:
 Velkokrál chce, by všecka města řecká
 v pokoji žila, každé způsobem svým
 a samostatně. Která zabrána jsou,
 ať od Sparty, ať od Theb, buďtež ihned
 z poddanství na svobodu propuštěna.

Však Hellenové asijsťi jsou právem
 a polohou a od dávna již v moci
 perského krále a tak budou navždy,
 a nikdo nesmí o nich rozhodovat.
 Tak vůle krále káže nám i druhým
 Hellenům všem na ostrovech i souši.
 A žádný stát náš nedostane příště
 pomoci perské: ani na peněžích,
 ni na lodích ne.

Nám se, Atheňané,
 zdá výhodným být také rozhodnutí,
 jež želaný mír přivoditi musí.
 Však Thebským bylo silně proti chuti,
 i nutno bude vyhlásit jim válku —
 však to je věcí vaší, Atheňané.

Že král pak staví pomoc peněžitou,
 to není, Atheňané, bez příčiny.
 Mně zdá se, že ta sláva perské moci
 i bohatství jest tuze, tuze lichou
 a větší pověst o nich, než jsou samy.
 Hle, příklad: víte, že se všudy mluví
 o platanovém velikánském stromě
 z ryzího zlata, jenž prý perským králům
 v dar dán byl kdysi a jenž tak je silný,
 že člověk může sedět v jeho stínu?

Já viděl platan. Zlato, pravda, ryzí,
a umně sdělán. Veliký však není.
A Antiochos z Arkadie trefně
označil míru jeho rozsáhlosti:
Cikada sotva stín by pod ním našla
a natož člověk. Herodot, jenž píše
o platanu tom, mohl říci slůvko
o malicherné jeho velikosti,
však neřekl je. Vidno, kterak sveden
soud lidu bývá bezpodstatnou bajkou
a kterak málo vlastní dějepisec
dbal v líčení svém přesné určitosti.

L A Ī S.

Vlnami zelenými omývané město,
 nádherný Korinth, opustila Laīs,
 ta sladká Laīs s medovými zraky
 všemocné Afrodity služebnice.

Odešla neviděna, když srp Artemidin
 na nebi lesk se; opustila dům svůj,
 nádoby zlaté, klenoty i masti
 i drahá roucha i své otrokyně;

jinochy kadeřavé, muže v květu síly
 i starce s bohatými zkušenostmi,
 jež ze všech krajin Řecka na práh její
 palčivou touhou hnala Afrodita;

i zlatem kupců perských, Egyptanů mastmi
 i drahokamy plavců-Asiatů
 zhrdnuvši Laīs, všechny opustila,
 a prázdné našli vonné lůžko její.

Tvou službu opustila, Afrodito luzná,
 neb Eros lstně se zmocnil její duše
 a vzbudiv žhavé touhy dosud spící
 spřah k nohoun je, a nohy spěly v dálku.

Za Hippolochem, mužem kadeřavým spěly,
 Thessalem, který přišel jedné noci
 a dívaje se v medné oči její
 hladil jí vlasy, zaslzel a vzdychal,

neb noc tu zaplatil si majetkem svým celým,
 pro noc tu jednu z Thessalie přišel
 a slze štěstím, vzdychal těžkým hořem,
 že noc ta prchá, že víc nevrátí se . . .

Za Hippolochem hnal ji v Thessalii Eros,
 úkladný dobývateľ srdcí lidských,
 v medových očích jejích hořel plamen,
 jak obět za dnů příštích velké štěstí.

Z pěn mořských narozená Afrodito věčná,
 beztrestně tebe nikdo neurazí
 a bez pokuty neopustí žádná
 ze služek tvojich službu tvoji sladkou!

Dojista pospíchaly rychle nohy Laïs,
rychleji ještě mocná touha její,
však předhonila všecko mrštná Pověst,
již vyslala jsi ty, ó Afrodito!

A Pověst letla po thessalských širých krajích,
po trzích měst a přešla práhy domů
a v žluč a srdce thessalských žen vešla,
jak poručilas jí, ó Afrodito!

A co se horká srdce obavami chvěla
o věrnost mužů, o klid drahých synů,
žluč bouřila se, rozlila se krví
a proměnila v šelmy teskné ženy.

A medové než zraky ztrmácené Laïs
cíl cesty, hlavu kadeřavou, zřely,
vlákaly ženy Thessalie v chrám tvůj
poutnici z dálných krajů, Afrodito.

Před oltářem tvým stiskly bílé hrdlo její,
o kámen dlažby bily její hlavou,
ó Afrodito, až krev její stříkla
na studené a luzné nohy tvoje.

Mrouc zřela medovými zraky tvoji pomstu,
však nechvěla se, a žel nebylo jí
tvé služby. Vyčítavě dívala se
na nástroje tvé bědné, Afrodito!

Vždyť k muži jedinému pouze s touhou spěla,
jenž neměl nic už než své holé ruce,
a pro něj opustila jmění, slávu,
dům pohodlný, otrokyně svoje,

vlnami zelenými omývané město,
nádherný Korinth, opustila pro něj —
však očím medovým jsi nedopřála
jej uzříti, vražednice, Afrodito!

T. MANLIUS.

V průvodu liktorů před tváří vojska
sed konsul k soudu. Provinilec stál tu
v své mladé síle kypící a krásné,
stál v plné zbroji, potřísněné krví
a zablácené prachem bojování.

Ach, soud byl krátký, vina byla jasná:
Jel s četou jezdců na obhlídku kraje,
když s nepřítelem četnějším se střetil
a zápas nabídnutý — krev ta bujná —
rád přijal. Paměť lehce přenesla se
přes přísný zákaz konsula a otce
— ach, ano, otec-konsul soudí syna —
a bojoval, jak Římanu se sluší:
sklál vůdce, sklál ty, kdož ho pomstít chtěli,
a v malé chvíli s kořistí a slávou
se v tábor vrátil . . .

Nyní konsul zírá
v ty tahy drahé, v důvěřivé oči

zrozence svého, jenž měl nést rod jeho
 k budoucím časům, jenž měl zveseliti
 vnoučaty jednou chabé stáří jeho
 a převzít v dědictví dům rodu jeho
 i službu bohů domácnosti jeho . . .

A zírá v ně jsa nepohnut jak Osud.

Soud krátký byl. Kýv konsul liktorovi:
 — Setni mu hlavu! —

Nepohnut jak Osud

zíří na mladíka, jenž si sundal přílbu,
 brnění snímá, mladou šíjí kloní,
 jak na syna se — na Římana — sluší.

Sekera blýskla. Nepohnut jak Osud
 zíří konsul na krvavé dílo její
 a jenom aby tíhu sehnal s hrudi
 — ne svojí — ale ztrnulého vojska,
 dí suše: — Líp, když ztratí otec syna,
 než otčina svou kázeň starodávnou. —

FILOSOF LEOSTHENES O SMRTI
ALEXANDROVĚ.

Alexander umřel. Zjízvené to tělo
leží chladno pod purpurným pláštěm,
sklenný zrak zpod víček svítí matně,
rudé retы začínají modrat —
Kde je Atreovce hrdá duše?
Nestorova rozvážlivá moudrost?
Achillova hrdinnost a prudkost?
Kde je radostná ta šumnost síly?
Athenský vtip? Bystrost Spartiatů?
Celá Hellas skládala své dary,
aby vydechla květ velký, slavný —
a květ utržen tu, bez života . . .

Pod purpurným pláštěm leží tělo,
lidské, zjízvené a bědné tělo . . .

Jako oslepený Kyklop těká
vojsko pomateně Babylonem

a svět puštěn z jeho silné ruky
padá kamsi, třífště se už v pádu.

Zhaslo slunce. Tma je. A v tmě hrozno.

DEMOSTHENES.

Když v Kalaurii, v chrámu Poseidona,
 kde jako štvanec útočiště ždaje
 před Makedonci, nevida už spásy,
 jed smrtonosný požil Demosthenes,
 tu rozpomněly Atheny se slávy
 dnů žití jeho, řečí kovem znicích
 a nenávisť v žhavo rozpálených.

A že stín smrti zhalil stinné stránky
 života jeho, necháváje zářit
 jen místům světlým, postavili pomník,
 na paměť jeho na význačném místě,
 kde athenský lid denně musil jíti
 na agoru.

Tak z bronzu umně ulit
 stál muž tu s trochu nakloněnou hlavou
 a sepjatýma rukama, jichž dlaně
 jak ptačí hnízdo byly vyhloubeny,
 (tak zvykem jeho bývalo, když řečnil),

i tahy tváří tak zpodobnil sochař,
 že slovo živé scházelo jen dílu,
 a řečník stál by v celé svojí síle.
 Na podstavec pak distichon byl vtesán
 lichotný, jak je mrtvým vzdát se sluší . . .

Když vyblednou však časem stíny smrti,
 tu spod nich stíny života se hlásí
 ku svému právu . . .

Voják jeden, šibal,
 k výslechu volán svým důstojníkem,
 skryl zlatáky své, maje obav mnoho
 o budoucnost jich, v soše Demosthena,
 ve hnízdě dlaní a sepjatých prstů;
 nad sochou platan pak jsa zmítán větrem
 střás listy na ně.

Tak se tedy stalo,
 že za čas z vazby propuštěný voják
 dareiky našel v soše nedotknuty
 a pyšen na svůj nápad, hlásil případ
 kde komu, a řeč rozletla se městem,
 a attický vtíp kozelce své metal:

— Jak Demosthenes dareiky že vrátil?

— Tot poprvé! —

— A kochával je tolik! —

— Dareiky ovšem z Ekbatan a Susy —
 — Však makedonských sběratelem nebyl —
 — Že menší jsou a že jich méně bylo —
 — Však také Filip král dost za to pykal —
 — A právem, neboť razil bédný peníz —
 — A my jsme při tom o svobodu přišli —
 — Jak člověk jdoucí potmě přijde k ráně —
 — A za to jsme mu postavili pomník —
 — Ne jemu jen, též bláhovosti naší —
 — — — — — — — — — —

Ach věci jsou, jež žhavější jsou ohně!

Tak žertovali v smíchu Athenčící,
 v agoru jdouce kolem sochy z kovu,
 a v soše z kovu nic se nepohnulo,
 a v hrudi jdoucích nehnulo se pranic,
 ni vztek, ni hanba, lítost, povržení,
 nic, pranic. Ztraceno už bylo všecko,
 a tak zbyl vtíp jen řezající v maso,
 však maso víc už řezu necítilo . . .

PO ZÁPADU.

Za letních večerů, když za daleké hory
 zapadlo slunce v celé svojí slávě,
 vytryskne náhle po nebi a na zem
 tesklivá záře.

To bylo dávno už po Thermopylách,
 po Marathonu, bitvě Salamínské,
 po Platei a po polednách slavných
 velkého času.

Po Leuktrech, Mantinei, Cheironei
 už také bylo . . . Makedonec shora
 a římská ruka ze Západu tiskla
 tu volnost Řecka.

V Nemei při hrách dleli Hellenové
 a přihlíželi švižným mladým tělům,
 jež diskem, během, zpěvem zápolila
 o cenu věnce.

I stalo se, že hejtman Filopoimen
s falangou mládenců svých ozbrojených,
urostlých, svěžích, pružných mladých postav.
v divadlo vcházel.

Planuly zlatem štíty jejich; helmy
na mladých hlavách slunci být se zdály:
červené sukno halilo jich údy
kráčící v taktu.

A krásné mládí jejich neslo slávu
vítězných bitev na planinách thebských
i v horách Sparty, pod hradbami Athen —
Hellado bědná!

A když tak vstoupali, pěl právě zpěvák,
Pylades umný, bije při tom v struny:
— Hellady téměř krásným skvělým vínkem
volnosti drahé . . .

To píseň byla pěvce Timothea
»Peršané« zvaná . . . Zpěvákův hlas jasný
pohnutím prochvěn z činů dávné doby
vnik v posluchače.

A Hellenové hlavy obrátivše
k Filopoimenu, jali tleskat se,
jakoby psán byl onen starý veršík
k oslavě jeho.

Dech dávné doby prochvěl jejich hrudí
a bylo jim, že nic se nezměnilo:
jak věci lidské dole, tak to nebe
nad jejich hlavou . . .

Tesklivou září vytryskne tak ještě,
jež jako truchlý úsměv na všem leží,
když dávno bylo za hory už zašlo
veliké slunce . . .

POLEMON.

I.

Všech nevázaných kvítků, kteří byli
postrachem slušných lidí celých Athen,
byl výkvětem a hlavou Polemon.
Dne nebylo, by nešli na agoru
a netropili žert svůj z pilných ševců,
již v potu tváří robili svá díla
v chladivém stínu dlouhých podloubí;
by nerušili soudů chod a vážnost
posměšných poznámek svých pustým rojem
matouce žalobce i obviněné
v jich vývodech i sporu líčení;
by nezjevili v hromadách se lidu,
kde věci obce byly přetřásány,
a vpadající v řečnických vojsk čety
je v zmatek obraceli vtipy svými
ku hněvu rozšafných všech občanů;

by v divadle s míst svojich na jeviště
 poznámky nevolali hře i hercům,
 je občanskými jmény jmenujíce,
 čímž ovšem značně trpěl dojem hry.

Zle ve dne řádili a hůře v noci.
 Se světlem Foiba nechodili spat,
 ba, spíše pravidelně vyčkávali
 v hodovní síni jeho příchodu.
 Tu nazvali si tanečnic a heter,
 jež pověst vynášela po Athenách,
 tu pili víno vodou nemísené
 po zvyku perském, hlomozili, pěli,
 že nemohlo spát celé okolí.
 Tu často vybrali se na ulice,
 rouch nezměnivše, věnce na hlavách,
 a s heterami táhli po městě
 na domy bijíce a předstíráním
 vzniklého ohně z lůžek lákajíce
 počestné lidi. Štítý sundávali
 a buďto jména na nich měnili,
 anebo zaměnili sídla jejich
 strojíce rozčilené probuzení
 poctivým řemesníkům athenským.
 Po hermách stoupali a věnce svoje
 na omšené jich hlavy překládali.

A chodce, který krácel osamělý,
 byv zdržen obchodem či přátel řečí,
 za ruce vzali, cestou svou jej vlekli,
 a čím víc zdráhal se a odporoval,
 tím větší potěšení měli z něho,
 a volnost dali teprv, až jim v oči
 Helios sypal zlaté blesky své.

Té chásky archontem byl Polemon.

Jak člověk dobrý, který na tržišti
 ptáčata skoupí v klecích uzavřená
 a vynese je kamsi do sadu
 a smutná vězení jim otvíraje
 po jednom propouští je na svobodu,
 jich zpěvným děkováním těše se —
 tak dnem i nocí pouštěl na svobodu
 Polemon onen zlaté svoje mince,
 jež v různých krajinách a různých dobách
 pochytal v měšce otec starostlivý
 na těžkých lodích voze z Asie
 oblíí žluté, drahé perské látky
 a z Athen zase do měst asiatských
 tepané přílby, řemení a štíty,
 náramky, prsteny a dobrou obuv.

II.

V hodovní síni hoří olej lamp,
jež v květů formě sošky štíhlých nymf
zdvíhají vzhůru jako na ochranu
před houfem rozpustilých satyrků.
Oleje voní, jimiž napuštěny
jsou mladé hlavy, voní květy věnců,
jež leží na hlavách, a zlatý pohár
v podobě ženských ňader vyhloubený
cestuje pilně kolem tabule.

Už zraky jaksi znaveny jsou tancem
a ohlušeny uši hudbou pištců,
a hrdla ochraptěla hlasným zpěvem.

Polemon zadíval se na líc Fryny,
jež rouchem lehkým jako oblak myrrhy
svítivé tělo svoje zahalujíc
tenkými prsty vybírala mandle
ze zlaté mísy, zasnoubila s každou
omžené zrnko z modravého hroznu
a ničila je potom v stoupách zoubků.
Hetera cítila ten dlouhý pohled
a zdvihla hlavu s otázkou v svých očích.

— Já myslil, Fryno, pozoruje tebe,
zda žije člověk Hellen, jenž tě spatře,
tak silným byl by, že by nezatoužil
tě v náruč stisknout zpít a omámen jsa —
Polemon řekl.

— Ani člověk barbar! —
smála se Fryna pohodivši hlavou.

— Snad stařec jenom — mnil kdosi na to.

— Či filosof jen — pronášel se druhý.

— Neb oba v jednom — rozhodoval třetí,
— jak Xenokrates —

— Ano, Xenokrates! —

— A chci-li já, pak nikdo neodolá,
ať stařec, filosof, či oba v jednom! —
vykřikla Fryna.

— Xenokrates jistě! —
Z mladíků jeden přesvědčivě pravil.

— Já mudrce jen s nemoudré znám stránky,
i Aristotel přišel, přišel Plato,
i slavný kynik jeden dral se ke mně,
ač vymlácen byl mojí otrokyní! —
zvolala Fryna.

— Xenokrata neznáš! —

— Je muž a z masa, krve. Neodolá! —
hetera řekla.

— Uzavřemež sázku —

Polemon navrhl. — Neznám Xenokrata,
však tomu věřím, přátelé co tvrdí.
I sázím na tu nedobytnost jeho
svůj zlatý pohár na mísení vína
(nám ostatně ho není ani třeba),
a ty, ó Fryno, dáváš v protisázku? —

— Trojnožku zlatou, již mi před nedávnem
přinesl člověk jeden ze Syrie! —

— Já radím ti, ó Fryno, bys v tu chvíli
šla k filosofu — mýnil jeden z hostů —
on totiž před usnutím nepovrhne
pohárem vína, a jak víme všichni,
je Dionysos sladké Afrodité
tím nejvěrnějším vždycky pomocníkem.

— Jdi, Fryno — taktéž Polemon ji nutil —
my vyčkáme zde do ranního svitu
návratu tvého. Vítězna-li přijdeš,

pak ihned vítězství to oslavíme,
a prohraješ-li, oslavíme prohru. —

Smála se Fryna, s lehátka se zdvihla
a rozjařeně vyšla do noci.

III.

Šla k zahradám, jež kdysi Akademos
dal Platonovi. Bílé světlo luny
stříbrným leskem opřádalo domy
a po ulicích bylo rozloženo.
Tmou platanů šla k domu, kde spal mudrc.
Vstoupila v síňku. Muž tu tiše leží,
proud světla ozařuje líce jeho
i bílý vous. Šat odhodila Fryna
a svítcí své tělo postavila
v záplavu světla: — Xenokrate, slyšíš? —

Otevřel oči, klidně pohled na ni
a hlavu odvrátil.

— Hleď, Xenokrate,
to já jsem, Fryna. Slyšíš, Xenokrate,
já k tobě přišla! —

Ale mlčel mudrc.
— Ó Xenokrate! Slyšíš, Xenokrate! —

Odpověď žádná. Krev se hnala Fryně
v líce i k skráním. Chvilí stála tiše
a hněvem zatínala pěst i zuby
a potom jako dravec vrhla sebou
na úzké lůžko k bokům filosofa.

Však Xenokrates posunul se dále
a místa tolik přál jí, že sám ležel
na hraně lůžka. Slova nepromluvil,
ač Fryna v řeč svou všechnu sladkost dala
a žhavým tělem svým se k němu tiskla
a rukou jednou objala mu šíjí
a druhou hladila mu vlas i líce.

A když pak znavena vším ustanula,
hned slyšela dech tichý, který svědčil
o klidné krvi starce filosofa.

A v posled hoříc hněvem, pokořením
viděla, jak svit luny vykrádá se
a šero stojí v síňce. Kterak potom
se rudý nádech rána kolem sije.
Jak svítá den. A stařec stále klíden.

Tu vyskočila z lůžka nevlídného,
šat přehodila a jak něčím štvána
pádila nazpět městem k Polemonu.

IV.

Rozjařil příchod její hodovnsky.

— Jakž, Fryno, neseš olympický vínek? --

— Zve pohár zlatý tě už paní svojí?

— Dáš obět díků velké Afrodité? —

Tak zasypána byla otázkami.

— Já žízním. Pohár! Pranic nestalo se.
A kdybych pannou byla vešla k němu,
jak panna bych se navracela nyní. —

— Tys prohrála a trojnožku svou ztrácíš?! —

— Ne, neprohrála. Trojnožku ti nedám.
Já sázela se, že muž z masa, krve
mi neodolá. Našla jsem však sochu.
Studená socha leží na tom lůžku.
Trojnožku nedám! —

Smích se ozval kolem
a pilo se. Už Heliův vůz rudý
nad obzor vstoupal, a ten smích hřměl ještě,
a pohár ještě cestoval tam po rtech,
a Fryna stále zlobíc se a křičíc
líčila podrobnosti prošlé noci.

V.

Už město vzbouzelo se. Na agoru
se zbožím svým spěli obchodníci
ženouce osly, kterým plné koše
po bocích visely; už řemesníci
své stolky na ulici postavili
a do díla se dali hovořice
o všem, co bylo a co být by mohlo;
už drobná mládež v gymnasium spěla,
a otcové jich, kterým rod a jmění
dávaly zvláštní vážnost v celém městě,
v ulici vyšli bystře pátrající,
kde kdo je, s nímž by bylo možno sdílet
v příjemné řeči poznámky a plány,
jež napadly jim včera před usnutím —
když mladík Polemon šel ulicemi
pozvolným krokem v hodovním svém rouše
a věnec svadlých růží na kadeřích.
Zjev jeho budil pohoršení u všech,
kdož spatřili ho, Polemon však nedbal.
Šel rozjařen, a třeba dráha jeho
nebyla přímá, přece zdál se míti
cíl určitý. Šel onou živou třídou,
jež vedla v Kerameikos, potom zahrnul

k zahradě Akadema, kde své žáky
po medném filosofu Platonovi
moudrosti cestou vedl Xenokrates.

Zahradou prošel, vstoupil v jasný sál,
kde v kruhu kolem učitele svého
mladíci dleli, visíce mu na rtech
pohledy vážnými, tam usedl si
a zadívaje kalnými se zraky
v tvář Xenokrata, kterou vous a vlasy
šedivým kruhem hustě lemovaly,
dal do smíchu se: — Totě tedy ona
šedivá moudrá sova Athenina,
učené zrcadlo a studna vědy!
Cha, cha, cha! Víš-li, starý pošetilče,
že nejkrásnější děvče z celých Athen
v tvém lůžku bylo po celou noc dnešní?
Cha, cha, cha! A ty, Boreáši starý,
jak dřevo spal jsi! Tot ta tvoje moudrost? — —
a takto dál šel v bezuzdné své řeči.

I vstali posluchači rozzlobení,
by vyvedli jej, ale Xenokrates
pohledem pouze přikázal jim sedět
a nedbat vetřelce. A jak by v proudu
byl přednášky své, takto mluvil dále:

— Ne stejná duše všem je lidem dána.
 Jsou, které jako plazi žijí v prachu,
 jsou jako žáby bahno milující,
 a jsou, jež ptákem plují v modré výši,
 zem přezírají, propastí i hory
 a v slunce zírají a v modro nebes. —
 (Polemon utich. Ještě jako zvykem
 mu na rtech vězel pohrdlivý úsměv,
 však s pozorností začal naslouchati.)

— Ten přírody řád klidný mudrc znaje,
 jím řídí se. I plazu vyhýbá se,
 i žabám přeje louži jejich slasti,
 i s lidskou hloupostí má slitování.
 Života cestou jede se jen k hrobu.
 Čas vozataj pak práská do svých koní,
 jež hodiny jsou, nikde nezastaví
 a uprosit se nedá slovem žádným,
 a nešťasten, kdo necítí tu jízdu
 a její cíl i střemhlavou tu rychlost! —
 (Tu Polemonu úsměv zmizel se rtů,
 a rukou chvějící se sundal s hlavy
 svůj věnec z růží, pohodil jím na zem
 a poslouchal.)

— Číš vína, chvíle lásky
 jsou lidem dány jako občerstvení

na hrozné dráze. Ale nikdy nejsou
života účelem a smyslem jeho. —
(Své nahé ruce Polemon skryl v roucho
a skrčil se, jak uniknout by toužil
všem zrakům kolem.)

— Osud dovoluje

člověku ovšem prodloužit tu dráhu.
Dal schopnost mu ji naplniti činy,
využít prací, kterou člověk roste
a metu žití svého oddaluje.
Neb kdykoli se také cesta měří
duševním zrakem, každý rok se jeví
být olympiádou a vozataj čas
poslušným sluhou. Člověk prožil věky,
když věků ovocem svůj život sytil. —

Tak o životě dále mluvil mudrc,
a každé slovo jako vláha deště
padalo v sprahlou duši Polemonu.
Na žití svého dobu uplynulou
zrak obracel a pustých dnů sled vida
zaplakal tiše.

Po přednášce vykrad
se jako plachý zloděj k domu svému,
svlek roucho, hodil v kout jím s pohrdáním
a sed a složil v dlaně horké čelo.

VI.

V den přístí s jitra prým úsvitem
šel Polemon zas v sady Akadema.
Šel rychle. Nenápadný himation
mu halil tělo. Se skloněnou hlavou
usedl zbožně mezi posluchači.

VII.

Kdo nezná pyšnou chloubu celých Athen,
mudrce Polemona? Kdože neví,
že nejlepším byl z žáků Xenokrata?
Že filosof ten předal umíraje
mu správu školy, kterou založil kdys
sám božský Plato, z jehož retů lila
se slova sladší hymettského medu?

K Y N I K.

Což mého jest, je roztrhaný plášť
 a hůl a měsíc, v němž je bobů hrst,
 jež s klonící se větví olivy
 a s chladnou studánkou se starají
 o vystrojení denní tabule.

A přece bohatším je Menippos,
 než Kroesus byl a než král Persie
 tím, čeho nemá, po čem netouží,
 a co mu k smíchu na tom světě jest.
 Oh pošetilosti té života!
 Drobounký lidský červ se narodí,
 a slepé Štěstí v úděl jemu dá
 královský vínek, světa poklady,
 vůdcovskou slávu — a ten lidský červ
 netuše, že je na čas půjčen mu
 los takový, jak mořská ústřice
 na spodek lodí, tak se přilípne
 k těm plytkým věcem, že v ně zaroste,

a ony vlastně žitím jeho jsou.
 A jaká rána, Štěstí zvrtně-li
 oblíby předmět, jaký nářek pak,
 když přijde Smrt a nutí k loučení!

Hle, na jevišti Agamemnon král
 či vladař Kreon! Vykračují si
 a vládnu podřízených osudy —
 pak básníku je sluhy potřebí,
 a Kreon jako sluha vystoupí,
 a Agamemnon v chvílce poslem jest —
 vrtkavost Štěstí, rozmar Osudu!
 A když je tragedie skončena
 a herci sklouznou se svých kothurnů —
 kde Agamemnon a kde Kreon jest?
 Zde ulicí jde herec Menilos,
 syn Chariklův, byl zrozen v Suniu,
 byl Kreontem — teď tíhne k domovu,
 a psi se ženou za ním běsíce.
 A to je sláva světa tohoto,
 života štěstí, blaho nejvyšší!

Oč bohatší je kynik Menippos!
 Má smích, smích zdravý, moudrost nadlidskou,
 smích z této slávy, darů Štěstěny
 i lidských trudů! Kámen u cesty

je stejné tíže jako zlata kus,
 a jiného v nich není rozdílu.
 Či že je možno zlatem koupit si
 dům, zahrady a stádo otroků,
 heteru slavnou, hody vystrojít,
 k nim duchaplné sezvát přátele
 a v hlubokých noc trávit hovorech?

Svět s modrým stropem když je domem mým,
 měl utéci bych z něho zavřev se
 ve tmavý prostor několika stěn?
 Příjemno ležet v stínu na trávě,
 zřít na plovoucí bílá oblaka,
 a chce-li se i píseň zapět si,
 byt zrovna nebyl vycvičen náš hlas.
 A škrabu-li si svědivý svůj vřed,
 mrazivým teplem trne moje krev,
 že tělo nejkrásnější hetery
 by takou chvíli dát mi nemohlo.
 A přátelům snad hody vystrojít?
 Své živím vši, a ty mě netrápí
 hovorem prázdným, tlachem sofistů —

Co ještě tedy chybí Menippu?
 Ti nejbohatší v posled spokojí
 se jediným tím malým obolem,

by zle je nevyplánil převozník
 tam dole v Hadu. Toho obolu
 tam ovšem Menipp míti nebude
 neb jaktěživ ho neměl v životě.
 Rozkatí-li se stařec mručivý —
 já zasměji se; bude lát-li dál,
 já navrhnu mu, že se vrátím zpět
 a luka s asfodely zaměním
 za oslněnou trávu Hellady —
 nic Menipp neměl, jenom ten svůj smích!
 Smích z rozšafných a moudrých občanů,
 již o blaho se města starají,
 složivše kůži čela do vrásek,
 by označili vážnost práce své;
 smích z boháče, jenž dlouho přemýšlí,
 kde koupit šat, tak měkký, hebounký
 a drahý tak, že druzí boháči
 zelenat budou nad ním závistí;
 smích ze Sokrata, jenž jed vypíjí
 dávaje pozor, by ta jeho smrt
 se podávala jednou potomkům
 ve vhodném slohu s jeho životem;
 smích z Athenčků, již ho soudili
 a potom mínili, že prorok byl,
 neb řekne-li kdo: Vím, že nevím nic —
 to nejspíše prý vždy se vyplní;

smích z kněze, který vážně rozkročen
mečící ovce krutě zabíjí
a mní, že bozi kdesi v nebesích
si nad tou krví mlsně ruce mnou;
smích z bohů těch, hlav lidských výplodů,
jež lidstvo zvedlo kamsi k nebesům —
a jim se klaníc, klaní v úctě se
jen vlastní nekonečné hlouposti —
smích ze všeho, smích, moudrost nejvyšší
a života to moudrost poslední.
S ním umírat i bude Menippos,
s ním vstoupí v černé Hadu končiny,
s ním usedne si na člun Charonův,
s ním bude nášky dole poslouchat
všech zemřelých, jimž teskno po světě,
s ním popatří, kde sedí Rhadamas,
a když se zeptá přísně soudce ten:
Jaký jsi život vedl, Menippe? —
tu Menippos mu vesel odvětlí:
Ó Rhadamante, já se v žití smál,
neb svět mi byl jen smíchu předmětem!

HANNIBAL ANTE PORTAS

Stál před branami . . . S kapitolské tvrze
 a s věží hradeb bylo možno zřítí
 bělavé plachty nakupených stanů
 a dýmy ohňů.

Děsem hrůzy chvělo
 se příští každé hodiny, noc zdála
 se proto pouze přicházeti v obec,
 by zlými sny jen víc ji poděsila.
 A bozi mlčeli, jen známky mnohé
 dávaly tušit nepřátelství jejich:
 tam socha Marta spotila se krví;
 tu vlk se octnul na ulici města,
 nad velkým forem úpěl v noci sýček,
 a játra býka pod obětním nožem
 se objevila svráštěná a srostlá . . .
 Šlo předbouřkové ticho po ulicích,
 po domech bázeň a po forech hrůza.

A při tom život státu šel svou cestou:
zasedal senat, praetor rozsuzoval
pře jako jindy s kurulského křesla,
a quaestor odebral se do Ostie,
by přejal lodi s obilím a vínem.

I byla dražba. Pole mimo města
se prodat mělo. Lidí bylo řídko
a ty jen zvědavost sem spíše táhla
než zájem koupě. Pole označeno
a cena vyvolána — chvíli ticho . . .
Tu vystoup člověk — nikdo nezná jména
ní rodu jeho, byl to asi Říman,
jak sta a sta jich tehdy v obci žilo
a umíralo, když čas jejich došel —
takový člověk tedy koupit volil
to pole v dražbě . . .

Tichý úžas zprvu

a potom podivení jalo všechny,
a takto asi promlouvali k němu:

— Jak možno, pošetilče, koupit věc tu? —

— Snad hlava tvoje není zdráva dosti? —

— Jsi otcem, nad nímž syn tvůj jistě spláče! —

Tak říkali mu. Muž se podíval jim do očí rozumným a pevným zrakem.

— Jak — řekli dále — nevíš, tam že právě Hannibal stojí? Na tom poli nyní? Hannibal, uvaž, jenž nás zbavil vojska a dnes či zítra město naše zničí? —

— A právě, že tam Hannibal teď stojí, a já že věřím, že je osívati svou rukou budu, jsem to pole koupil. —

To vše. Nic víc se neví o tom muži, jen že to pole potom sám přec osil. — A já, jenž moh bych vybásniti něco, si netroufám. Ten příběh čet jsem v knize starého autora jak arabesku, jak vtip pro osvěžení čtenářovo, a pochopil, proč Řím stál nezlomeně po Trebii a Trasimenu, Cannách, a pochopil, proč, musilo-li padnout z těch jedno měst, jež soupeřila o svět, že Řím to býti nemoh. Ze železa byl Řím. A Carthago jen pouhý kámen.

NA ISTHMU.

Zde poprvé ji viděl Flamininus,
 Helladu celou. Na isthmické šíji,
 v níž bijí s dvou stran zelenavá moře,
 u tmavých stromů, z jejichž stínů svítí
 chrám trojzub držícího Poseidona,
 se ku hrám sešli vyslanci všech obcí.

Zde byli syni Sparty ujařmené,
 Theb rozbořených, zloupeného Argu,
 Korinthu ubohého, Athen skleslých,
 Elidy zohavené, bědných Plataj,
 i Epiru, jenž stejně trpět musil,
 jak děti zotročené Thessalie —
 zde byli všichni, třásli sobě rukou
 jak za dnů lepších, zdravili se hlasně
 a vzájemně si zprávy podávali
 o novinkách svých obcí, rodin, známých.

Zřel na ně Flamininus s křesla svého.
 Laur zkrvavený, který utrhl sobě
 u Kynoskefal, věnčil skráně jeho,
 a seděl v pýše síly svého mládí
 a hrdost římská ležela mu v lících.
 Však duší jeho chvěla sláva jejich,
 těch Hellenů, jichž bědné, smutné stíny
 se pohybovat zdály po divadle.
 Miloval Helladu již od dnů mládí
 a zde ji poprvé a takto spatřil . . .

Nedbalí tuze Řeci muže toho,
 jenž v nezvyklém jim rouše zde si zased
 na křeslo zvláštní. Muže, za nímž stála
 stráž mlčenlivá s pruty, sekyrami.
 On, pravda, zdrtil makedonská pouta
 u Kynoskefal — kdo však tuší k čemu?
 Co míní s obcemi a státy jejich?
 Vtip elejských se nesl hippodromem,
 do uší šeptán byl, a kdo jej slyšel,
 potřásl hlavou: Za ta stará pouta
 nám dají nová, změní se jen jméno,
 a místo »makedonská« řeknem »římská«,
 a rozdíl bude v tom, že pouta nová
 jsou o nějakou slabiku snad kratší.
 A jiní dodali, že pouta římská

jsou sice kratší, ale pevněj skuta,
jak mohou dosvědčit ti, kdož je znají . . .

A Flamininus patřil na ty tváře,
šum řečí jejich vnímal sluchem svým,
a duší mu to k slzám lomcovalo:
nejraděj byl by rozpjal náruč svoji
a všecky přitisk k rozviněné hrudi
a polaskal je, aby necítili
svou sešlou bídu, ubohost svých vlastí.
A vida při tom pohledy ty cizí,
jež chvilkou zalétaly k tváři jeho,
usmál se lehce, tmavé oči jeho
se rozhořely láskou ještě větší,
a srdce poskočilo blahem z chvíle,
jež přijít měla.

Sedli Hellenové
na místa obcím svým přikázaná.
Utíchal hovor, kroků ruch, šum šatů,
hry měly začít.

Tu vstal Flamininus
a heroldům dal povel. Tito vstoupili
v střed závodíště, zatroubili hlasně
a provolali: Senát a lid římský
a imperátor jejich Flamininus
dnes volnost Hellenů všech prohlašují.

Kdož byli dosud v moci makedonské,
jsou svobodní, a volno žít jim nyní
po zákonech a řádech obcí svojích. —

Smrtné ticho bylo po těch slovech.
Nic nehnulo se. S dvou stran bylo slyšet
hučení moře. Jako němé sochy
na místech svojích dleli ustrnulí.
Nevěřil nikdo, že byl něco slyšel,
a slyšel-li, pak nevěřil, co slyšel.

I zatroubili znovu hlasatelé
a opět ohlásili vůli Říma
o volnosti všech měst a lidí řeckých.
Když doznělo pak: — volno žít jim nyní
po zákonech a řádech obcí svojích! — —
tu jásoť hromový se rozhrměl vzduchem,
že závodíště v základech se chvělo,
že zem se pod nohama otřásala,
a ptáci nad prostorem hippodromu
jak šípy zasažení, spadli dolů.
A kde kdo byl, se tlačil k Flamininu,
kde jaký květ a jaký lístek svěží,
vše přšelo mu na prsa a k nohous,
sta a sta ruk hledalo ruce jeho,
sta a sta ruk mu nohy objat chtělo,
sta a sta rtů se dotknouti ho přšelo,

kde jaký jazyk, zdravil ho a žehnal
a přízeň bohů volal hlavě jeho —
až hrdina, jenž rozbil na bojišti
jak falanx tak tu slávu makedonskou,
prch z hippodromu, oheň štěstí v očích
a slzy blaha v rozvlněné duši.

Hry roku toho nehrály se více.
Jak diváci tak zápasníci spěli
do obcí svých a poselství jim nesli,
že možno žít zas volně, jako kdysi,
po zákonech a řádech starodávných . . .

CATO.

Když Eumenes král přišel do Říma,
by přátelsky dal zprávu senatu,
že zbrojí makedonský Perseus,
tu zpil se jeho zjevem hrdý Řím:
tu senat, konsulové, tribuni
slov jeho jati byli hladkostí,
a na ulicích lid jej provázel
divě se chodu, gestům, postavě
i královskému vínku ve vlasech.

Jen Cato, jehož hlavou zrzavou
již prolezaly třpytné šediny,
posměšně pozíraje zelení
svých pohrdavých očí kočičích
na vzrušení to, nedbal Eumena
a chladným byl, kde všichni hořeli.

A když pak senatoři v kurii
obstoupili křeslo jeho v hovoru

a líčili své dojmy z Eumena,
 máv pouze rukou svojí žilnatou
 a řekl suše: Nemám krále rád,
 neb králové, a z nich i nejlepší,
 jsou vždy jen lidožravá zvířata.

Na sebe senatoři pohledli,
 kývli si hlavou, trhli rameny
 a ztráceli se z jeho blízkosti.

Poznámka jeho prošla kuríř
 a kdosi připřáhl k ní lehký vtíp:
 prý přísný Cato stále pracuje
 na obraze svém, jež chce odkázat
 dějinám římským, za vzor že si vzal
 Junia Bruta, že pak chybí mu
 však Tarquinius, proto napadl
 jazyka dýkou aspoň Eumena.

To slyšel Cato. Zase rozhled se,
 vztah ruku a hlas jeho zasyčel:
 — Ty vaše hlavy vidím. Zralé jsou.
 I vám neschází pranic už, jen král,
 by tykve ty vám k nohous položil. —

HNĚV AFRODITIN.

V trojboké plodné zemi Sikulů
je město Eryx. S Akropole jeho
chrám bílý Afrodity svítí v dálku
v modravé moře.

Milácci její, bílí holoubci
v hlavičkách sloupů přibytky své mají,
před chrámem chodí sklánějíce hlavy
ve zbožné úctě.

A když se Luzná, Věčná, Všemocná
přes modré moře do Lybie bere,
holoubků bílý oblak provází ji
zářivým vzduchem.

Král výšin, orel, jestřáb, loupežník,
ctí svatost míst i zbožnost holubičí
a nikdy k těmto ptákům neblíží se
krvavým spárem.

Jen bezohledná ruka člověka,
již svatý ostych nikdy nezastaví,
v zločinné pýše vyzývá hněv velké
Nemesis věčné.

Vnik punský Barkas v bílou Akropol
a odnes vše, co nábožný lid snesl,
poháry, stoly, náramky i roucha,
z příbytku Luzné.

A v posled kázal černým zbrojnošům
ty ptáky pobít, kteří ustrnulí
nad ohavností lidskou seděli tu
v nehybném houfu . . .

A tehdy v zlatou síni olympskou
v besedu bohů vešla Afrodita,
a z modrých očí padaly jí slzy
na bílá ňadra.

I žalovala svoji pohanu,
lup chrámový i vraždu bílých ptáčat,
a spjala o trest škůdcům žadonící
své bílé ruce.

A co sám Zeus hladil její vlas
a konejšil ji laskavými slovy,
vstal Ares v brnění svém a jak vichr
lét v hrůzy boje.

Zle splatil hřích svůj Puňan Hamilkar.
K dnu moře klesly hrdé lodi jeho,
zbrojnoši jeho pokrmem se stali
žralokům, krabům.

Za ním pak spěla svatá Nemesis
v dalekou Hispanii. Tuhá smyčka
poslední zdobou byla, již dal hrdlu
Hamilkar Barkas.

Však teprv černý dým, jenž valil se
jak smrtelný vzdech z hrudi Kartaginy,
vykouzlil v lících luzné Afrodity
smíflivý úsměv . . .

SENATUS POPULUSQUE ROMANUS . . .

Před Antiochem, Epifanem zvaným,
 Syrie králem, hrůzou Asiatů,
 v táboře stanul Popilius Laenas.
 Král blahosklonně podával mu ruku,
 však Říman stáhl pravici svou nazpět.

Na četnou družinu, na zbraně, štíty,
 na záři zlata, stříbra, drahokamů
 nepohled ani. Do očí se díval
 svým klidným ocelovým zrakem králi
 a řekl suše: — Senat a lid římský
 ti praví: Alexandrii jsi sevřel
 a dobýt chceš, kde dítě nedospělé,
 syn Ptolomaeův po otci jde na trůn.
 Řím Ptolomaea nazval přítelem svým
 a drží ruku nad dítětem jeho.
 Ty, Antiochu, zdvihni obléhání,
 vrat v Syrii se, zámyslů zlých vzdej se. —

Král vztýčil se a zdusil výbuch zlosti:

— Mám důvody k svým činům, muži římský! —

— A z těch tvých činů vezme, muži syrský,
Řím důvody své. —

— Senatore,
tak netroufal si dosud nikdo v světě
mluviti s Antiochem! —

— Panovníku,
pak nemluvil jsi dosud nikdy s Římem. —

— Ó Laeno, vyslat k senatu chci posly. —

— Ó Antiochu, mými ústy právě
i senat i lid římský mluví s tebou. —

— Tož dej mi lhůtu k úvaze, ó Laeno! —

Svou holf, o niž opíral se dosud,
kruh opsal Říman kolem Asiata:

— Ó Antiochu, nevykročíš z kruhu,
dokud mi buď své ano neb ne nedáš. —

— Římane! —

— Syre! —

— Mluvíš s Antiochem! —

— Ty s senatem i lidem římským zase! —

— O Antiochu světa půl ti mluví! —

— O Římu Řím. —

Král umkl, myslil, dumal.

Vztek jeho uleh jak pes vypráskaný,
krev ochladila se.

Pak řekl tiše:

— Nuž ano. Zdvihnu obléhání zítra. —

— Dnes, králi! —

Ticho. Jako sochy stáli

Syrové kolem, v očích sklenná hrůza
a v tvářích bledost děsu. Říman hleděl
na krále pevným ocelovým zrakem . . .

Král vytrhl se: — Trubači ať letí
hned po ležení s touto zvěstí vojsku:
Král Antiochus ustal v obléhání.
Strhněte stany. Vojsko připraveno
buď k návratu. Nuž rychle, hlasatelé!
Jdem do Syrie, domů!

Ty pak, Laeno,

rci senatu i lidu, co jsi viděl.
Chtěl Antioch by přitelem být Říma
a pyšněj nes by hrdé toto jméno,
než titul krále . . . Vyříd, senatore. —

Tu teprv Laenas podal králi ruku.

L. MUMMIUS.

(Dva plavci na loďce v přístavu korinthském.)

1.

Hle, Korinth nádherný! Ta chlouba Řecka
 ssutinou černou, rumem, spáleništěm.
 Tam ještě dýmu sloup se valí k nebi
 jak známka oběti — co stálo dřív tam?

2.

Sklad kupce Perithoa, myslím. Pohled,
 tam zase rudý jazyk ještě švihá,
 jak netvor jakýs mlsně olizoval
 by ret si pracující — velké Hery
 tam chrám stál dosud. Viz, jak s Akropole
 se očazené sloupy hrozně řtí
 a v pádu tříští zdobné hlavy svoje
 o boky skal — snad zúmýslné činy
 kamení zoufalého.

1.

A když vane
k nám vítr, cítím pronikavý zápach
těl pálcích se.

2.

Strašlivě zná mstíti
Řím urážky své. Toto zboženíště
po věky všechny němě křičet bude
výstrahu hroznou městům zkvétajícím
po celém světě.

1.

Jakže jenom zval se
ten zamračený archon lidí římských?
Šli muži před ním s pruty, sekerami,
a děsným dojmem působil ten průvod,
jak vládce Hadu sám by tady kráčel.

2.

Tot konsul jejich. Lucius Mummíus.
Ne jako my, jimž jedno jméno stačí,
on dvě si nese. Snad i třetí za to,
že Korinth spálil, přidají mu v Římě,
jak zvykem u nich. Pobožení města
tak slávu nese jako řeckým lidem
vítězství v Olympii. Divný národ!
Spartany jistě dravostí svou předčí
i hladovostí uměleckých věcí

a pokladů. Já konsula jsem viděl
 v přístavě z blízka, stál tam s družinou svou
 a před ním sochy, obrazy a věci,
 snesené z města — tak prý káží v Římě
 vždy konsulům svým, neb to město jejich
 je nevzhledné, soch není ani v chrámech
 ni po náměstích, lid pak znalý války
 je neumělý v uměleckých pracích —
 tam, kde kůl onen leží vyvrácený,
 tam on stál, konsul; k loďařům, jichž lodi
 byl najal ku převozu v Itálii,
 tak vykládal — jak pravím, byl jsem při tom
 — Svým hrdlem ručíte mi za ty věci!
 Ať obrazy i sochy bez poruchy
 ku břehům Itálie dovezete!
 Já nežertuji. Zkazí-li se obraz,
 sám postaráš se o jiný pak, muži,
 a na vlas tytéž barvy, desky velikost.
 Tak pravím ti. A srazí-li se soše
 jen jedna ruka, novou opatříš mi,
 tu celou sochu novou. Žádné správký.
 Chci pořádek a jasno v naší smlouvě! —
 Tak mluvil konsul, a mně k smíchu bylo
 i všem, kdož stáli jsme tam. Vlekli sochy,
 i Fidía i díla Praxitella,
 obrazy Zeuxe, desky Parrhasia

na ony lodi. Sochu jasně Hery
z mramoru, zlatem hojně vykládanou,
jež safíry svých očí dívala se
tam s Akropole na město a přístav,
otroci nesli jako kládu dříví.

I příběh Ariona v živých barvách,
jež delfín mořem na svém hřbetě nese,
otroci vlekli, vojáci pak s žasem
dotykem prstů zkoumali vln obraz
a divili se, že je voda suchá.

A konsul na vše zkoumavě se díval;
— Dej dobrý pozor, muži řecký — pravil
zas k loďařovi — A mě nechtěj přelstít —
řek hrozivě — snad správkou umnou věci
doufaje možný úraz odčinití.

Jen maličkost — a nové opatříš mi,
ať socha to či obraz! — Řek to přísně,
a nyní smál se hlasně všech náš zástup.
On ohlédl se: — Smích vám brzy zajde —
řek krátce.

Lodi vytáhly své kotvy
a větrem hnány spěly v širé moře.
Tu konsul kázal zapáliti město.
Smích zašel nám. Tak hlupcem nemotorou
je vyraženo jedno z jasných očí
Hellady naší . . .

1.

Jaký hrozný člověk!

A Memios se zove, či jaks řekl?

2.

Mummius. Tomu Lucius však předsaď,
jak zvykem u nich . . .

Z Á P A D.

FERD. ENGELMÜLLEROVI.

Decimus Brutus, konsul, tuto zprávu
posílá od nejzazších konců světa.

Že Lusitanům, jatým v bitvách, dal jsem
dvé měst, tož Carteju a Valentii,
za bydliště a učinil tím z lidí,
již od divokých zvířat pouze vzhledem
svých těl se lišili až do té doby,
občany dobré, dbalé stád i polí,
řemesel živných, bdělé obchodníky —
to všecko jsem vám, otci shromáždění,
v předešlé zprávě svojí šíře vypsál,
a doufám, pochvaly že vaší došlo.

Od doby té jsme prošli Iberii,
zem úrodnou, kde v souladu se střídá
hor velebnost a poklid širých polí
a města barbarů, jež (pamětliví

svých předků slávy) útokem jsme brali
 a lidem, kteří ani jméno Říma
 neznali dosud, rázem ukázali
 meč jeho k hrůze, zákon k blahu jejich.

Tak zem jsme prošli k nejzazším až koncům.

Však tu jsme spěšně k návratu se měli;
 bez odpočinku, jehož třeba bylo,
 noc celou táhli jsme (neb jasné dával
 k pochodu světlo velký plný měsíc),
 a tak byl rychlý z končin těch náš ústup,
 že útekem by byl moh být nazván,
 kdyby nám silou lidskou býval vnučen.

Toto se stalo, otcí shromáždění:
 K hor úpatí jsme včera o polednách
 pochodem došli. Mírné boky jejich
 se lesy černaly, a legie mé
 po rozkazu mém vystoupaly vzhůru.
 Bezpečno bylo, po barbarech nikde
 nebylo slechu — takto jméno římské
 před námi šlo a shluk jich rozhánělo.
 Když stanuli jsme na hlavě hor oněch,
 tu nekonečné vody objevily
 se očím našim. V dálce zamodralé
 se spojoval pak ocean ten s nebem.

Před námi dole přfkře břeh se vrhal
 do vodní spousty. Viděli jsme meze
 tohoto světa nevlídné a pusté.
 K večeru bylo. Slunce sklánělo se
 lámajíc kopí svoje o ty vody
 z pod černých mračen. Na pozdrav pak jemu
 dal troubit v polnice jsem všeho vojska
 a orly legí dal sklonit před ním.
 Však rozhněvaně bůh nám poděkoval.
 Zrud do krvava, až se hrůzný odlesk
 po mračnech rozlil, zčervenil i vody,
 a rozezlený ponořil se v moře.
 Tu zasyčely vody, popáleny
 nebeským ohněm, v bělo zpěnily se
 vln hřebeny a ku břehům se hnaly
 v divoké zlosti, stále vyšší, vyšší,
 až jako hory přelily se na zem
 a tříštily se v strašném nařkání;
 mrazivý víchr zdvih se v temné dáli
 a přes ty vlny hnal se prudkým hněvem,
 na hory vylet, kde jsme stáli v děsu,
 bil v líce nám a orly naše kácel
 a k návratu nám těla obraceje
 svou řečí přišerné nám hrozby hučel.
 A mračna divných tvarů táhla nebem
 nad naší hlavou na východní stranu

a kývala nám nastoupiti návrat,
a stromy všechny úzkostně svou hlavou
nám radily se spěšně obrátiti —

i rozkázal jsem sestoupiti s vrchů
a cestou, jíž jsme přišli, jíti nazpět.
My viděli, že nepříjemní božstvu
jsou diváci, když znaveno se bere
po denní cestě k svému odpočínku.
A nikdy nebylo to štěstím Říma,
kdykoli jednal proti vůli bohů . . .

VOTUM SENATU.

Svět celý patří právem jenom Římu:
Evropou projdi širou, mnoholidnou —
Asii zcestuj, matku starých říší —
pod slunce africké řiď kroky svoje —

vždy spatříš hroby padlých Říma synů,
vždy noha tvoje zem šlapati bude,
jež pila římskou krev. Je slušno tedy
— by netlely jich kosti v půdě cizí —

hranice říše posunouti v dáli,
vlast rozšířít a svět obemknout celý.
Vždyť na těch hrobech sedí římská Sláva
a hledí na svět planoucími zraky.

MARSEILLSKÉ VÍNO.

Marseillské rudé víno, budiž nám zdrávo!
 Pahorků osluněných zázračný, zářný to skvost.

Červené, husté a tak divoké chuti,
 jako bys hrdlem svým lil právě teď prolitou krev.

Zápasů ryčných tuchu v žíly ti vlívá
 a v duši hlaholům trub útočných dává ti znít.

Marseillské rudé víno, budiž nám zdrávo!
 Dech Romy pradávné vlá z doušků tvých stále
 nám vstříc.

Cimbrů krev proudila po bocích žíznivých strání,
 zem o ni ve žárném dni se sluncem zápolila.

Na jednom z vršků těch Marius stoje se díval
 plamenem z podobocí na vlny zmítaných těl.

— Dědicem slávy mé Marius jedenkrát bude —
Scipio kdysi tak řek pode zdi Numantie.

Věštba ta zpívala slavnostně konsulu v duši,
co nové pahorky z těl úžasně vzrůstaly kol. — —

Staletí ještě potom stály tu stopy:
vinaři prozřetelní, pokoje milovníci,

bílými kostmi Cimbrů hranice vytkli
svojím i sousedovým viničním zahradám tam.

Marseillské pahorky, bílé ty pomníky slávy
svítily z listoví rév do dálek zamodralých.

A ty, jenž proléváš révy krev marseillské hrdlem,
vzpomeň si na pyšný Řím, na slávu Mariovu.

Není jich . . . Zmrvili pahorků žíznivou půdu
v posled jen pro hrdlo tvé, pijáka neznámého . . .

HOŠI.

V zahradě, jež slavnou školou byla,
kde Řek Laches vodil římské hochy
ku pramenům moudrosti a vědy,
skotačili žáci pod platany
v dlouhé pause.

Tu se potýkali
po způsobu zápasníků v cirku,
ti tam během získat chtěli potlesk
díváků svých, tam zas prováděli
šprýmy údů, jdouce po svých dlaních
nebo na hlavy se postavivše.

Hlouček jiných zabrán do hovoru
vázně v kroužku stál a nevšímal si,
co se děje. Faustus, synek Sullův,
bílý, zlatovlasý mládeneček,
Sully Felixe syn, diktatora,
křikl s ohněm: — a já schvaluji zas

proskripce a popravu i činy
svého otce — ale nedomluvil,
Cassius jej v líc udeřil pěstí.
Cassius, hoch hubený a tichý,
ostrých očí, pihovatých lící,
těžce oddychal a řekl vztekle:
— Krvi tyranská, to tobě, tobě! —

Hoši zbledli. Ticho. Faustus rděl se,
ale hlednuv do plamenných očí,
ránu vrátiti se neodvážil;
odvrátil se s gestem pohrdavým,
jakby řící chtěl: Eh, plebejská krev
nemůže mě přece uraziti,
Fausta, syna Sully diktatora . . .

NA ULICI.

— Zdar, Rufe, spěcháš dozajista k foru? —

— Tak, Lepide, a mním, že cestu jednu
konáme oba. O Crassovi slyšels? —

— Co nového má velmož ten zas v mysli? —

— Chce orly římské nést v zem parthských lidí
a od Caesara legie si půjčil
a senatu se ani neotázal. —

Jak přepodivný bývá rozmar mocných!
Ten Crassus! Táhnouti chce proti Parthům
k večeru žití svého. V kraje cizí,
přes pouště zlé a nevlídných řek proudy,
barbarů zemí dosud nezbádanou.
A požehnán-li kdo je, jako Crassus,
zemskými statky, otroky i štěstím
i váhou hlasu svého v celé obci — —

— Ó Lepide, a přec v tom plánu smysl.
 Hle, čeho pohřešoval dosud Crassus?
 Vojenské slávy. Triumf slavit touží
 jak Pompejus a jak jej Sulla slavil.
 Chce vrátiti se jako imperator
 z asijských krajů dálných nehostinných.
 A že konečně i ne s prázdnou rukou,
 však s řadou lodí dobře obtěžkaných —
 vždyť známe Crassa! Bohatý to velmož,
 však tím míň v počtech zapomene sebe. —

— A praví se, že půjčil Caesarovi
 ohromné sumy k zaplacení dluhů? —

— Tak, Lepide. Měl ovšem dluhy Caesar,
 neb dobré srdce jeho nemohlo snést
 pohledu na dlaň cizí otevřenou,
 i sám rád dobře žil, jak přával jiným,
 by dobře žili. Ó kéž měl by Caesar
 tak jmění Crassa, všem by bylo dobře
 občanům římským! Crassus tedy pomoh,
 když lid a senat přikli Caesarovi
 Gallie správu, neboť věřitelé
 hrozili zdržet Julia zde mocí.
 Teď v Gallii si slavně vede Caesar
 a slávu Říma vnáší do nejzazších

barbarských končin. Velké věci jistě
provede muž ten, než sestoupí v Orkus. —

— A může býti ještě větším Caesar,
než Pompejus jest? —

— Lepíde, Pompejus
čím byl a jest, to víme dobře všichni;
však něco vězí v povaze té hrdé,
že nelze dobře věřit v pevnost štěstí,
jež provází ji. Neboť povahy jsou
už také, které spoutají své štěstí
a vlekou je, však takových též dosti,
jež odpudí je. Taký demon, myslím,
jest v Pompejovi. — Ostatně teď skytá
ta obec naše pěkné podívání:
tři mocní o vládu se rozdělili
a senat nesmí nic než hlavou kývat,
my v centuriích sice hlasujeme,
však proto jenom, bychom hlasovali —
stav věru lepší! —

— Vyznám se, ó Rufe,
že nerozumím dobře slovům твоjím,
však věřím v pravdu jejich, neboť žiješ
veřejných věcí v proudu, pozoruje
i čin i lidí. Já dle povahy své,

jež ráda tráví v přemítavém klidu,
 jdu sadem rád a pozoruji práci
 svých otroků. I k dětem rád se dívám,
 jak v tlupách zápasí, tož hrajíce si
 na krále barbarské a římské vojsko,
 svádějí boje, triumfy pak slaví —
 hle, tak se dějiny mým jeví zrakům
 v hře nedospělých — rád i v pole vyjdu
 a pozoruji dary Cereřiny,
 vůz Apollina na modravé pláni
 a barvy věcí vzdálených i blízkých,
 jak mění se a hrají během denním.
 Tak přijde jednou poslední den žití,
 a já žil také, třeba takto jenom. —

— Tvá povaha, Lepide. Nelze jinak.
 Však nutno zrychlit, tuším, naše kroky,
 neb heroldi již vystupují v prostor.
 Já v trhu otroky tři ondy koupil,
 a dva z nich věru hotovým jsou jměním. —

A pro kterou že asi vlastnost, Rufe? —

— Ten jeden kuchařem je k pohledání.
 Z ryb, ptáků, rostlin upravit zná jídla,
 že požitkem se věru oběd stává
 až uměleckým. Druhý zahradníkem

je dovedným, jenž v krátce sad můj změnil
na rozkoš očím. Za to třetí otrok
má málo ceny. Ničema, lhář, pijan. —

— Tož zabiješ jej, či jej prodáš, Rufe? —

— Jej nechci zabít, neboť je to peníz.
A prodat nelze ho, neb známým stal se.
Však paedagogem jest teď dvou mých chlapců,
neb otrok něčím zaměstnán být musí.
Zdar, Lepide, jdu ke své centurii! —

— Buď, Rufe, zdrav a zdrav buď dům tvůj celý! —

SMÍCH CRASSŮV.

MAXU ŠVABINSKÉMU.

Jen jedenkrát jsem slyšel smát se Crassa.

A byl jsem často Osudem svým vsunut
 k osobě jeho. Jako tribun táh jsem
 pod jeho velitelstvím proti Parthům
 (a tenkrát docela zřel vlastním zrakem,
 jak muž ten zradou barbarů skon našel)
 i v Římě vídal jsem jej brát se zvolna,
 jak zvykem jeho bylo, do kurie;
 v klientů, přátel, příživníků houfu
 se valil tlustý, silný, býčí hlavu
 skloněnu k hrudi, jak by ne kdes doma,
 však v ní zlatáky jeho bezpočetné
 ukryty byly a jí k zemi táhly,
 z brunátných lící sklenný pohled šinul
 se jaksi zlobně přímo prachem cesty,
 a ucho jeho hluchým být se zdálo
 pro poznámky a žerty, jimiž průvod
 se snažil rozjasnit líce jeho.

Jen jedenkrát rozesmál se hlučně.

To bylo, když Řím ohrožen byl vzpourou
otroků sběhlých, šermířů a lotrů,
jimž Spartacus, Thrak, postavil se v čelo.
Zle obci vedlo se, ba zdálo se už,
že hrůzy Hannibala vrátily se
v zem italskou; měst řada vzplála ohněm,
v plen byly brány domy, plody polí,
konsulská vojska podlehala v bitvách
legií orly ztrácejíc i slávu,
a počet jatých mrtvé převyšoval.
A otroci ti pro krvavý posměch
nutili nyní bývalé své pány,
potomky rodů římských nejslavnějších,
zápasit spolu o života lhůtu
a dívali se — krutá ironie —
jak obecenstvo v cirku na ten zápas,
tleskali chválu, obraceli palce,
a senator pak dobil senatora
za řevu luzy. Hrdé patricije
zřít bylo možno, kterak objímají
v pláči a prosbách nohy Spartacovy!

A meče římské, Pompejus a Lucull,
v krajinách dálných sekali si vavříny

pro čela svá a čelo římské Slávy,
co Řím zde trnul strachem z hrůzy konce.

Konečně Marcus Licinius Crassus,
jenž pod Sullou si kdysi jméno získal,
stal záštitou se obce. Dána moc mu
i vojsko, které k ruce bylo. Byl jsem
v jízdectvu jeho. Rázně vytáhli jsme
po silnici, jež do Capuy vede,
a brzy srazili se s loupežníky.
Jak ti se bílí! Škoda, třikrát škoda
té zmužilosti! Škoda ještě větší,
že nestáli pod Říma orly oni —
pro slávu římských zbraní jenom škoda!
Dvě naše legie se daly v útěk.
Ty poručil pak Crassus decimovat,
a viděl jsem, jak zuřivě se díval
nehnutě k zemi, mezitím co tribun
v dekady legie ty rozdělával
a vylosoval ty, jež smrt pak stihla.

Však tím jak by byl vůdce připjal Štěstí
ku zbraním římským. Vítězi jsme byli
pak ve všech srážkách — ale ve všech srážkách
co bylo hrdinnosti přemožených!
Tak po té jedné bitvě když jsme shledli
mrtvoly padlých, hoře stisklo duši:

na dvacet tisíc mužů leželo tu
na téže čáře, kde vyčkali útok,
a z těch všech dva jen měli ránu v zádech!

Boj poslední byl nejkrutější ze všech:
Spartacus před bitvou prý zapích koně
jak zbytečnou věc, chtěje ukázat,
že rozhodne se o život i o smrt.
A jemu jistě přiznati se musí
jakási povznešenost srdce, ducha
(byť vyšel z rodu dávných králů thrackých
a jenom zlobou Osudu jsa stíhán
byl, čím byl); poraněn už, krví zbrocen,
bojoval kleče, mávaje svým kopím,
Mars rozzuřený, v ohradě těl římských,
až dobit byl. A to byl konec boje.

Šest tisíc zbylých otroků se vzdalo,
a Licinius Crassus ruky kynem
poručil vbít je na šest tisíc křížů
a rozestavit podle oné cesty,
jež z Capuy jde k Římu. Teprv potom
poručil seřadit se vojsku svému
k pochodu domů.

Jeli jsme tou cestou,
a zkrvácená těla odsouzenců

patřila na nás nehybnýmihledy
 ztrhaných očí. Crassus spokojeně
 se díval po nich býčím svým zrakem
 a náhle rozesmál se: — Jaké jmění —
 v smích a kašli vyrážel — tu visí!
 Jaké to jmění! — smál se říče hlasně.
 — Hle, tam ta tvář! Jak chlap se šklebit umí!
 Jak měl by masku herce, který hraje
 Ajanta zuřivého! . . . Onen zase
 se kyselí, jak dědic, jemuž řekli,
 že vyděděn byl! . . . A ten tam! . . . A onen! —
 A kašlal, až mu oči zaslzely,
 a obrátiv se k nám chtěl říci cosi,
 však pro smích nemoha, jen ukazoval
 masitou rukou, zaslzeným zrakem
 na ona těla.

Havrani a supi

pochodem naším z hodů vyplašení
 do vzduchu vzletli zlostně vřískající
 a v hejnech vznášeli se nad krajinou.

A pouze tenkrát tedy smál se Crassus.
 Ne před tím nikdy ani potom více.
 A potom zhynul v bojích proti Parthům,
 jak známo vám . . .

SLONOVÉ.

ROBERTU SCHALEKOVI.

Ne, nebylo to představení včera,
 jak v cirku bývá! Málo přízně získal
 Pompejus divadlem tím v očích lidu!
 Tak nelapí nás. Naopak. Svou duši
 urážek plnou jenom odhaluje
 a chtěje lichotit nám ukazuje
 bezděčně pohrdání lidem římským.

A z jakých důvodů ty hry nám strojí?
 Chce zase velitelství někde míti?
 Hle, vojska sbírá — k čemu? Proti komu?
 Chce úklad provést proti Caesarovi,
 jenž přítelem nám?

Strojí hry — nu, budiž.
 Však k čemu dovoluje rušit sliby
 a svatou hroznou Nemesis nám budí,
 jež přísně tresce porušení přísah?
 To můj je rozum, prostý římský rozum:

nejednat nikdy proti vůli bohů,
 nedráždit Furie své myslí pýchou!
 Pompejus zpychl — v tom to všecko vězí.
 A pýcha bezohlednosti je matkou,
 a bezohlednost šlape po všech rádech
 ať božských nebo lidských, toužíc stoupat
 vždy výš a výše . . . Při tom zatemňuje
 zrak tomu, koho vede, zacpe uši
 a duši pomate — vše proto, by tím jistěj
 v hodinu jednu přivedla jej k pádu.

Ne, nebylo to představení včera,
 jak v cirku bývá. Pompejus moh šetřit
 bohů i lidí . . . Čtyři dny se bili
 gladiatoři dobře ozbrojení
 s lvy africkými — pět set zvířat bylo —
 ten počet novostí sic uráží nás
 o Pompejově pýše hlasně svědče —
 však budiž — boj ten obvyklý je v cirku,
 a kdyby v obvyklých byl prostých mezích,
 tu jistě vděčně byl by přijat lidem.
 Však pátého dne vešla řada slonů
 v areny prostor . . . Dobráctí ti tvoři
 se vlídně zadívali na lid římský
 a k bojování chuti nejevili.
 I dráždění, i vybízení, hnání

k útokům ostny, bodci a vším možným,
 nikterak nedali se z klidu rušit,
 jen ustoupili, jak by místa svoje
 trýzničům v míru přenechati chtěli.
 A když pak meči na ně dotíráno,
 — neb trpělivost zápasníkům došla —
 a do citlivých rypáků je bili,
 tu k bolestnému podívu a hrůze
 krvavé rypáky své zdvihli k nebi
 a žalně žalující pobíhali
 prostorem círku . . .

Nevole nás jala,

a nad to řada lidí dosvědčila,
 jaký tu přečin spáchán proti právu.
 V Africe dálné, volné vlasti svojí,
 ti sloni byli různě pochytáni
 a přivedeni k lodím. Na lodi však
 zvířata ona nevolila vstoupit,
 jak příštích věcí by se obávala.
 A teprv když jim vůdci sliby dali
 a přísahy o plné bezpečnosti
 v tom našem městě, vešli obři v lodi.

A proto tedy pobíhali cirkem
 a proto rypáky své zkrvavené

zdvíhali k nebi trpce žalující
svým nářkem na přísahy porušené . . .

A zvířata ta zvlášt jsou milá bohům.

Za světlých nocí, než se Luna zjeví
v oblasti hvězdné, slonové ti chodí
k vod čistých proudům v domovíně svojí,
v nich umývají veliká svá těla
druh druhu v svorné snaze pomáhaje,
a když se stříbrná líc božstva zjeví,
pochodem zbožným vážně před ní táhnou
umytí, čisti. Takto zvykem dávným
ctí zvířata ta stříbrolesklou Lunu . . .

Ne, neměl Pompejus k těm věcem svolit
a nevyzývat pyšně božstvo pomsty!

My překazili zločinný ten zápas —
však nářek zvířat těch mi pláče v duši
a děsí ji . . .

Zlé doby přijdou na Řím
a — třikrát běda! — ne bez viny jeho.

Ó neopouštěj, Quirine, svůj národ,
a největší všech, Jove Kapitolský,
drž nad námi svou ruku milosrdnou
a, Gradive, ty přispěj ve zlých časech!

POMPEJUS.

Jel od Farsalu. V prostém šedém plášti
 a s hlavou svěšenou. Zrak maně díval
 se do krajiny pusté, sešeřená,
 však neviděl jí. V hlavě bouřilo cos
 a dunělo — však ani jedné jasné
 myšlenky nežilo tam. Ani jedné
 naděje slabé, ani upomínky,
 ba ani smutku. Hlomožné jen prázdno,
 jak bývá v mracích po zahřmění hrůžném.
 Prst jezdil zvykem v rozčuchaných vlasech ...
 A jak by někdo verš byl vzkřik mu v lebku:
 — železné srdce, vím, ty neseš v hrudi —
 tak bloudí verš ten nyní prázdne hlavy:
 — železné srdce, vím, ty neseš v hrudi —
 od stěn se odráží a padá na rty:
 — železné srdce, vím, ty neseš v hrudi —

a ze rtů zas se v prázdno lebky vrací:
— železné srdce, vím, ty neseš v hrudi —
Verš mimovolný . . . slova bez pocitu . . .
vzpomínka z Illiady . . . mroucí Hektor . . .
Jel zvolna. A kraj víc a víc se šefil.
Oddychal lehce, neboť hlubší výdech
vyrazit nemoh. Nestaral se, kam jet.
Jel, kam jej kůň nes. Jeho kůň šel volně
a rozvážlivě nohu po noze klad
na půdu kamenitou. Kýval hlavou,
díval se klidně moudrým pěkným okem
v pravo i v levo a šel na jisto tak
houstnoucím šerem, krajem rozervaným,
jak o jistém by cíli cesty věděl . . .

CATULLUS.

Nač ještě čeká Catull pošetilý?
 Proč váhá vyrvat z duše ty dvě oči,
 ó Lesbie, tvé oči safírové?
 Proč nezakřikne tony hlasu tvého,
 jež stále slyší? . . .

Lesbie ty bídná!

A jménu tvému zapřáhl jsem k vozu
 své bujné verše, a ty jedeš Římem
 jak triumfator za obdivu lidstva —
 ba, triumfuješ, bezcitná ty ženo,
 nad porobeným srdcem básníkovým!
 Hle, divadlem-li stoupáš k svému místu,
 tu verše mé všech zraky k tobě vedou
 a jako polnice hlas oznamují:
 Tot Lesbie, tot láska Catullova!
 A v nosítkách když ulicí se bereš,
 jak liktorové jdoucí před konsulem,
 mé verše před tebou jdou, hlásajíce:
 Tot Lesbie, již nad vše rád má Catull!

— Nevděčná, krutá, bídná Leslie ty!
 Mé verše tak tě zdobí, že tvé družky
 závistí blednou, pomní-li se tebe
 ať hovorem, ať letmou upomínkou —
 a já, jenž tvůrcem jsem tvé celé slavy,
 jsem bédným otrokem tvých modrých očí!

Ó Leslie, to dnešní odpoledne
 mi řeklo více, než má duše snese!
 Tu malou mušku sama Afrodita
 poslala s bídy vzkazem duši mojí,
 tu malou mušku, která zahynula
 tvou bílou rukou . . . Ukruťnice krásná,
 snad potrestat jsi poselkyni chtěla,
 že oznámila bezcitnost mi tvoji,
 sobectví hlavy tvé i zimu srdce
 a vším tím opuštěnost žití mého? . . .

Tak vidím chvílku onu v hrůze její
 — snad v bitvě ještě okamžik ten bývá,
 když voják shledne, kterak meč mu padá
 na hlavu nepokrytou, zničit touže
 mu mladý život, naděje i radost —
 snad v bitvě ještě bývá, jak mně bylo . . .
 Mé srdce bilo bouřně na tvých ěadrech,
 mé ruce objímaly tvoje tělo,

mou hlavu zahalilo šťastné temno,
 mé oči přivřely se žhavým štěstím —
 když pohyb ruky tvé mě nutil náhle
 procitnout k neblahému žití svému:
 maličká moucha na stěnu se snesla
 a křídla očistivši čile brala
 se procházkou po koberci té stěny,
 v tom chladné oči tvé, ty modré oči,
 ji spatřily, a malá ruka tvoje
 v hrst skrčivši se jako bílá šelma
 skočila po té mušce bezstarostné
 a lapivši ji krutou smrt jí dala
 v růžových prstech . . . Ano, Leslie má
 se klidně zabývala honbou mouchy,
 co tělem mým i duší proudy hřměly
 pocitů božských! . . . Ano, Leslie má
 chytala mouchu! . . .

Věčná Afrodito,

nač ještě čeká ubohý tvůj sluha?
 Jak jinak ještě Leslie má říci,
 že v její duši není místa pro mne?
 Snad v cirku před veškerým lidem římským
 má se mi vysmát smíchem bezohledným?
 Či zavřít má mi dvéře domu svého
 a říci starou otrokyní svojí:

Jdi, Catulle, má paní nezná tebe!
 A co já přede dveřmi státi budu,
 zvuk hudby z vnitřka pronikne mi k sluchu,
 takt tanečnic —

oh, Lesbie, hled, šlím
 při obrazech, jež bolest má tu rodí! . . .

Ó Lesbie, ó Lesbie ty krutá,
 což myslíš, že je v světě lásky větší,
 než Catullova? Že je srdce lepší,
 než to, jež básník tvůj má v teskné hrudi?
 Ó Lesbie, což nečtlas v očích mojích
 mé duše obsah, »Lesbie« jež slove?

— Však tohle všecko měl bych vlastně říci
 jí do očí, jen jednou ještě v oči
 a naposledy, ale říci všecko . . .
 Snad vyjadřoval jsem se dosud planě
 a nehleděl, zda slova jdou jí k duši,
 a když jsem vлил své city v rozměr veršů,
 ty verše brala s úsměvem vždy vlídným
 jak prsteny, jak spony, náušnice,
 jež ženy vlastně nosí k vůli lidem,
 a spokojeny jsou, když pochválí je
 a obdivují hosté při návštěvách
 a známí po ulicích a dav v cirku —
 a já jí vlastně nevyložil nikdy,

že ve verších těch duše moje mluví,
mé srdce pláče, moje bolest sténá . . .

To vše jí řeknu, ano. Naposledy.
Je hravá jako rozmazlené dítě
a jistě maně spatřila tu mušku
a ukrutností žen, jež od přírody
zdá se být jim a šelmám přisouzená,
musila lapit ji a smrt jí dáti
ve stisku prstíků svých . . .

Řeknu jí to
a budu se jí dívat při tom v oči —
snad pochopí . . .

Hle, noc se sklání k zemi,
teď půjdu.

Afrodito nelítostná,
ty usmíváš se? Že se otrok vrací
k okovům těžkým?

Může býti jinak,
když okovy ty životem jsou jeho?

U THAPSU PO 6. DUBNU R. 46.

Daleko, široko ocean žhavého písku.
 Nahoře klenba nebes v šedivo rozpálená.

K východu v parách svítí bílé zdi Thapsu
 a moře za nimi pruh jak šedě zmodralý mrak.

Ticho kol . . . V písku tom na sta a tisíce leží
 těl mrtvých se stopou ran v lebkách a na prsou jen.

Jako měď červená ve slunci svítí ty tváře,
 v jich tazích ztuhlý je vztek a v sklenných pohledech
 vztek.

Modravé mouchy hýří v černých ran děrách,
 mravenci přičinliví pryč vlekou uschlou tu krev.

Zbabělé hyeny po břichách plíží se kolem,
 havran a ohavný sup veslují k hostině sem —

dědici republiky, hrobaři Svobody římské,
 vítězi poslední všech. Bez citu milosrdní.

IDIBUS MARTIIS.

— — a ty chceš slouti ženou Juliovou?
 Že včera večer rudá hvězda spadla
 s nebeských výšin a že dneska v noci
 sny děsuplné snila Calpurnie —
 má Caesar bát se vyjít na ulici?
 Jízlivý Casca může v senátě pak
 kořenit nechutnou řeč vtipy o mně,
 by shromáždění pozřítí ji mohlo,
 a Cassius své pihovaté líce
 sešklebí v úsměv propouštěje zuby
 poznámku potměšilou svého rázu,
 že bédný Caesar nemoh přijít v senat,
 byv Calpurníí asi zdržen v lůžku —
 což nechápeš, že čím víc nitro naše
 tím celým světem povrhá a zhrdá,
 tím citlivějším proti píchnutí je
 takého hmyzu? Zůstanu dnes doma,
 a zítra bude na zdi domu mého

epigram číst se, jak je za peníze
 ti řečtí pobudové v Římě robí —
 dej ruce s hrdla mého, Calpurnie,
 a zastav slzy. Bázně nezná Caesar,
 a znamením a věštbám nepřístupnou
 je duše jeho. Pohleď, Calpurnie:
 chaldejský hadač vstoup mi ondy v cestu
 a před patnáctým březnem varoval mě
 — ty kýváš hlavou? — mluvil v slovech temných
 a záhadně, jak hadačů těch zvykem —
 tož rci mi: zná-li člověk ten můj Osud,
 jenž v dnešní den se musí naplniti,
 pak marno je dnes ukrytí se doma,
 kde strop se na hlavu mi sřítit může,
 i marno na moře jít nejistotné
 a marno zajít v les, kde zem se může
 rozevřít k zhoubě . . .

Ostatně, má ženo,
 než smrti náhlé — čeho si spíš přátí?
 Bez trapných chorob, muky zhasínání,
 jež činí protivným ten položivot
 a divákům jen divadlem jsou hnusným,
 být zničen jako strom, jenž padl bleskem,
 jaké je krásší zakončení žití?
 Sám předtuchu mám, že se plísně stáří

nikterak nedožiji, že můj večer
 přikvapí náhle — život činůplný
 a málo klidný, jak to moje žití,
 nehasne zvolna; dojde k jisté výši,
 kam vždycky směřoval již puzen sudbou,
 zde málo postojí a sletí střemhlav.
 Nemluví o Římu, má Calpurnie,
 to místo, jehož v Římě jsem si dobyl,
 míněno není. Mám je dle svých přání
 a vůle svojí — ale byly chvíle,
 že chtěl jsem nechat vymknout si je z ruky.
 Tu výši, o níž děl jsem, cítím jinak:
 svět přehlížím a lidská nitra vidím
 bez masek, které společenské zvyky
 a vzdělání i úřad v líce daly.
 Svět nahých vidím, třesou se svou bídou,
 jak žebrák mrazem v prosinci se choulí,
 a plní vředů jsou a ohavných ran,
 že nevolno je na ně popatřiti.
 A svojí vlastní duši mezi nimi,
 a to je hlavní, Calpurnie moje,
 svou vlastní duši bídnou, zohavenou
 jak všechny druhé. Ale všechny druhé
 s otrockým hledem hlavy kloní před ní,
 jí ustupují, když se pohnout ráčí,
 na pokyn její provádějí hbitě

i podlosti i hloupost nekonečnou —
 a při tom nenávidí vztekem hada,
 jehožto hlava přišlápnuta byla.
 Jsem na výši, kde hnusno člověkem být.
 Viz tento senat! Hlavy jeho sedí
 na šijích svojích jenom z milosti mé —
 ta milost nebyla však teplem srdce,
 jen v chladné klenbě hlavy zrodila se:
 já laskavým byl, úsměv dal i pozdrav
 i peníze, ba, těch jsem dával nejvíc,
 neb svět je klade za největší důkaz
 dobroty srdce — ale to mé srdce
 nic nevědělo, jako kámen neví.
 A tento rozpor ve mně oni tuší
 a nemohou mi toho zapomenout
 a nenávidí — než ta nenávist jich
 je zbabělá a neplodná a mělká,
 že uráží jen. Úslužni jsou, dvorní
 tak, jak by klienty jen mými byli —
 kdy mívám chuť jim složit hlavy jejich
 po řadě k nohous. Takto žije Caesar.

Ó Calpurnie, není klidu ve mně
 a není místa, kde bych usednout moh
 a oddechl si; dny mě unášejí
 kams v neznámo, a vše, co žije nyní,

jen prozatimně jaksí tady žiji.
 Dál kamsi spěchám, ujítí chci všemu —
 však co to platno, nelze-li nám ujít
 především sobě samému! Jak člověk,
 jehožto krev zlá nemoc rozpálila,
 na místo s místa nepokojně těká
 a ždaje klidu přenáší svá muka,
 tak vybít chtěl bych sílu svoji v činech,
 v řízení státu, řadě velkých prací,
 a horečné té činnosti mi třeba
 jak dýchání — a přec té síly zbývá,
 že stále ještě láme duši moji,
 tu duši, která tak je otrávena
 sebou i světem . . . Lidé toho druhu
 zmírají rázem, Calpurnie moje.

Proč Pompejus byl vztyčený klas prázdný?
 Proč musil zhynout Cato? Snad bych měl v něm
 to, po čem toužím, čeho mi tak třeba:
 člověka — soka, muže — nepřítelě,
 o nějž by bylo možno znovu opít
 tu ušlapanou úctu k světu, lidem,
 jež v duši mojí leží — — Marné přání!

Teď přijdu v senat. Učiním svůj návrh,
 a masitá ta spousta měchů kolem

vyrážet bude zpívavými hlasy
 svůj dík a obdiv! Cassius a Casca
 snad letmo ponoří se v oči moje,
 a posměšný stín přeletne jim rety —
 ti rozumějí as mi, já jim také.
 Ti dva tak, myslím, že by rádi bili
 dýkami místo slov do mojí hrudi —
 však zbabělí jsou jak ti všichni druzí,
 a já zas, jenž bych nastavil svá prsa
 těm dýkám jejich, vystřihám se všeho,
 co jízlivých by řečí býti mohlo
 pramenem živným. Proto, Calpurnie,
 jdu do senatu.

— Domnívala jsi se,
 že z masitých těch měchů moh by jeden
 stát nástrojem se sudby Caesarovy?
 — Hle, usmíváš se úsměvem svým klidným,
 zrak rozjasňuje se ti domněnkou tou,
 a bláhovost svých snů a obav vidíš —
 teď půjdu, Calpurnie.

Čas byl v Římě,
 že muži vlastností mých, mého místa
 by bylo nejen dnes, však mnohem dřív už
 neradno vyjít v curii a senat,
 ba vůbec na ulici — čas ten minul.
 Romula kdysi nepřijemnou cestou

dovedli otci poslat mezi bohy,
a čas byl, kdy tam Cato Starší seděl
i Cato mladší, také jiní muži —
však toho Říma není dneska více,
ni oněch lidí . . .

Vale, Calpurnie!

JEDEN Z DESÁTÉ LEGIE.

Už nemluvte mi! Nezdříš mě, matko,
 slzami svými, ni ty, otče, slovy.
 Jde Plancus, Macron, Timidius, Garbo,
 i já jdu s nimi. Imperator zabit,
 náš Caesar zabit! Jak tu váhat možno?
 V legii jeho sloužili jsme spolu,
 v té desáté, on říkával jí »moje« —
 a víte, jak se ve všech rázem ozval
 — když s večerem dnes na zpěněném koni
 ten jezdec přijel s děsnou zprávou vraždy —
 jen jeden hlas: náš imperator volá,
 a půjdeme všichni k orlu legie své! . . .
 Je zabit Caesar! . . . Bílé domky naše
 a role, jež se svěže zelenají
 pod čistým světlem březnového slunce,
 ty křičely by, ty by vyčítaly:
 Jaks mohl zůstat, když jde o Caesara?
 Vždyť odměnou jsou z dobré ruky jeho,

když skončila se válka.

Matko, otče,
 vy život dali jste mně, on dal více :
 života smysl, účel. Dal mi sebe.
 Tam v Gallii i v pláních Hispanie
 i v drsném vzduchu Epiru, když táhli
 jsme proti senatu a Pompejovi,
 i v Africe, kde Caesar zlomil slavně
 poslední odpor, nebylo ni chvílky,
 kdy nebyval bych hotov skončit život
 na povel jeho. A jak já, tak druzí.
 Legie všechny. Bylo nám, když vyjel
 v červeném plášti, v zářící své přilbě,
 by řídil bitvu, jak by bůh nějaký
 se díval na nás. Jasný bůh a dobrý . . .

U Alesie v nejpernějším boji
 tak pochválil mě: Dobře biješ, Line!
 A když jsme město ztekli, ruku podal
 a pochvalu dal před legie tváří —
 svou ruku dal tak malou a tak bílou,
 a Linus váš byl nejšťastnějším z lidí.

A teď je zabit . . . Nemoci a bitvy,
 zub jedovatý zlomyslných plazů,
 barbarů úskok, námahy a bědy,
 vše, o čem se vám, venkovanům prostým

nesnilo ani, ušetřily jeho,
by v posled v srdci světa, v samém Římě,
zahynul dýkami těch podlých vrahů,
jež přáteli zval . . .

Bído, děsná bído!

Náš imperator! Tělo jeho nese,
jak jezdec řekl, tolik ran, co bitev
vítěznych svedl!

Říme, bídný Říme,
tolikrát měl tvé hady pod svou patou
a nerozšláp jich — za to oni vtali
své jedovaté zuby v srdce jeho . . .

Jedenkrát — proti Nerviům jsme stáli —
když přivedla nám hlídka barbary dva
odkudsi z lesů, muže divé, hrozné,
neb těžko bylo na nich rozeznatí,
co vlas je, vous a medvědí co kůže.
A imperator dal je v stan svůj vésti
a tlumočnickem vyptával se na nich,
kde kraj jich, kmen, jich počet, jaké zvyky
a obyčeje, jaký způsob boje —
a slouchal nakláněje trochu hlavu
a z nesouvislých řečí smysl tvoře
řek písařovi: Napiš, Sulpicie.
A zas se ptát dal — stál jsem tenkrát v stanu

a do dnes slyším měkký ten hlas jeho
diktovat tiše: Napiš, Sulpicie . . .

A ten hlas ztich, a mrtev imperator! . . .

Když vojsko spalo, psával domů listy
a pisařům svým při tom příhody dne
k zápisu skládal řečí uhlazenou — —
oh, tak se ženou obrazy ty duší,
že nemožno je ani slovy lapit,
však při každém jen duše více bolí . . .

Náš imperator! Ano, půjdem všichni,
já, Macron, Plancus, Garbo, Timidius
— pět v osadě nás z desáté té jeho —
vyjdeme záhy, po týdenní cestě
dostihnem Říma — co dál bude, nevím,
a druzí nevědí, snad mladý Caesar,
snad Antonius sbírá vojsko pomsty —
však jistě desátá tu bude prvá
jak jeden muž stát pod svým slavným orlem
mrtvému vůdci věrna . . .

Vrátím-li se,
pak, otče, rád se oddám s tebou péči
o brav a role; ne-li, pak si vzpomeň,
že umíratí těžko nebylo mi . . .

Noc pokročila. Spaní tvoje, matko,
je lehké tak, a vstáváš vždy záhy,
když začnou hasnout hvězdy. Vzbud mě,
prosím,
kdyby snad spánek uklidnit chtěl trochu
tmou milosrdnou tesknost duše mojí
a žár mých víček . . . Vzbud mě tedy, máti,
by Plancus a ti druzí nečekali . . .

CICERO.

— Já zbavil obec římskou Catiliny!
 V tom leží vše. Řím Romulem byl počat,
 však beze mne by popelem byl, prachem.
 Já zbavil obec římskou Catiliny!

Což barbarský mrak Teutonů a Cimbrů?
 Marius hrubec na takové stačí!
 Zlé Fatum zvrátí jenom velký státník.
 Já zbavil obec římskou Catiliny!

A ty, jenž jsi mě nazval Otcem Vlasti,
 ó lide římský, klidně můžeš spát,
 nad klidem Tvým bdí Cicero tvůj stále,
 jenž obec římskou zbavil Catiliny! —

Oh, tak tě vidím, lebko kudrnatá,
 šedivá, velká, se zářícím okem,
 s nějakým vtípem na rozšafných retech,
 co levicí si držíš špičku brady.

A Catilinou holedbáš se ráno
 a Catilinou holedbáš se večer,
 v přátelském kruhu, v shromáždění lidu,
 v senatě, všude: já a Catilina!

A pro jistotu spisuješ ty řeči
 a o budoucnost dojemně se staráš,
 by každý člověk věděl dokonale,
 jak Cícero Řím zbavil Catiliny! . . .

Žvatlavý starče! Zatím sedmero hor
 se chvělo hrůzou z gigantických bojů,
 v nichž lidé ze železa v sebe bili —
 tys obec římskou zbavil Catiliny!

A Pompejovi Caesar vstavil nohu
 na schladlou šíj, a Caesar padl Brutem
 a Brutus Antoniem — ty jsi hlásal,
 žes obec římskou zbavil Catiliny!

A Octavian, chlapec ještě, lapil
 tě, nemoudrého starce, do svých sítí
 jak rybář lapí rybu pošetilou —
 tys obec římskou zbavil Catiliny!

Ó státníku, a najednou jsi viděl,
že mocní jsou tu, a že zachtělo se
jim hlavy tvé, však hlavy bez trupu —
a tys přec zbavil obec Catiliny!

Jak tohle přišlo, jistě sotva chápals.
Tys věděl jenom, že je nutno prchat,
a v děsných nocech prchals, bědný psanec,
jenž obec římskou zbavil Catiliny! —

A sotva chápals, když jsi z nosítek svých;
vystrčil hlavu chtěje ptát se něco — —
proč v seschlou kůži krku meč ti zajel — —
vždyť zbavil jsi přec obec Catiliny . . .

BRUTUS.

PANÍ RÚZENĚ SVOBODOVÉ.

Je dohráno . . . Tož slušno uzavřítí
chudičkový účet hry, jež žítím slula.

Ó bědný Brute! Jaký snadný počet!

Loď obilná se brala ze Syrakus
a směřovala ku Latia břehům —
tu kdesi bouř se zdvihla nečekaná,
mrštila lodí v neústupnou skálu
a pohrobila lodníky i náklad —
Zda proto hladem zhynouti Řím musí?
Loď jiná — a snad od egyptských břehů
či z Afriky (což lhostejno je Římu) —
přiveze náklad šťastně do Ostie,
a Řím žít bude . . . Lodi ztroskotané
nepomní nikdo . . .

To je obsah žití —
kde však je smysl? K čemu marná obět?
Předčasné vyhasnutí žití mého

i žití jiných? . . .

Tlachavý ten stařík,
 ješita Cicero, jenž domníval se
 být strážným geniem té naší obce —
 ne, ten přec nevtisk dýku v ruku moji
 a nevedl ji k srdci Caesarově . . .
 Ni Cassius, jenž bičkem slov ostrých
 probudit mýnil hrdost moji ze sna . . .
 A ne ti druzí, kdož mi psali na zeď
 poznámky štiplavé, kdož poslali
 mi listy, jejichž slova zatínala
 se jako myší zuby v moje jméno —
 ne, nikdo nepobídl duši moji
 a neovládl rukou mojí k vraždě . . .

Ty Fatum tajemné a všemohoucí,
 ty vládce nejvyšší a nevyzpytný,
 tys ved mou ruku. Nástrojem tvým byl jsem.
 A jenom proto, že duch náš chce mít
 stín aspoň vůle vlastní při svých činech,
 já důvody, jež oni vykládali,
 jsem za své přijal. »Svoboda a volnost!«
 »Pryč s tyranem!« a »Zachraň republiku!«
 Cicero říkal: Hle, ten švihák Caesar
 jak shlíží na nás s výšky podpatků svých
 červených botek! Kterak holohlavec

svůj věnec nosí nedočkavě hoře
 jej za královský vínek zaměnit! —
 A purpur královský už také nosí! . . .
 A Decimus zas důrazně mi říkal:
 Slon s pochodní jít musil vždycky před ním,
 když od hostiny vracíval se v noci —
 oh, Caesar zvyk si ovládat jen silné,
 jak slona, vojsko, tak i náš lid římský . . .
 A Cassius mi šeptal: Čeká Brutus,
 až králem Říma zvat se bude Caesar?
 Na Capitolu vedle sedmi králů
 už osmá socha stojí . . . Caesarova . . .
 Eh, Juniův krev zlenivěla jaksi . . .
 A Casca syčel: Spěme, Brute, směme,
 bdí Caesar za nás, pracuje též za nás —
 tož směme, Brute . . . Možno-li se stydět,
 tož stydme se jen, že se »Brutus« zveme . . .

A přec ty řeči nevnikly mi k duši,
 jež viděla, že Caesar značí poklid
 a štěstí obce. Já jej pozoroval
 při práci jeho. Síla ducha jeho
 jej hnala k výši všecko přemáhajíc
 a žádné námaze se nevyhnula
 ve prospěch města . . . Znal jsem i ty druhé,
 kdož závistivou duší dívali se

na vzestup jeho — »Svoboda a volnost« —
 proč nepřiznat se přímo: nevolno nám,
 že hlavou svou nad našimi se zdvihá?

A on znal mě zas . . . Když jsem dýku vehnal
 do hrudi jeho, hledl na mě zdíven
 a řekl: »I ty, Brute?!« — řek to klidně,
 ač ranami už poset . . . Ne ta rána
 smrt dala jemu — však že byla moje.
 Neb na to hlavu zhalil . . .

A já neměl
 té síly, abych vyznal pravdu jemu:
 Ó Caesare, ne závist, jak těm druhým,
 však Fatum poručilo ruce mojí —
 nic neřekl jsem . . .

Dívám zpět se nyní
 a pozoruje příčiny a konce
 marně se táži: Kde je smysl toho?

Muž velký padl. A hoch Octavius
 a rhetor Antonius nastupují
 dědictví jeho . . . Chlapec Octavius,
 jenž pod žlutými vlasy v lebce tají
 bezcítlost starce, potměšilost Řeka.
 A Antonius, sofist mnohomluvný,
 rozený herec, bohopustý hýřil —

ti dva jdou k výšce, odkud svržen Caesar!
Kde smysl toho?

Hlavu Cicerona

Fulvia na klín vzala, rozevřela
rty zmodralé a jehlicí z svých vlasů
s rozkoší propíchala jazyk jeho . . .
Cassius mrtev . . . nedýchá víc Casca . . .
A moje chvíle poslední je tady . . .

Kde smysl toho?

Víš ty, chmurné Fatum,

proč toto všecko? Skrýváš tajemství své
před slabým zrakem lidí? Zlomilo by
tu duši naši zjeveno jí náhle?
Jsi mocí ukrutnou a ironickou,
jež po osudech našich necitelně
stoupajíc pouze procházkou jde svojí?

Ó Caesare, tvé: »I ty, Brute!« nezní
už výčtkou mi . . . Nezní mi tvým hlasem,
však hlasem cizím, suchým, jako ortel,
jenž na soudu čten . . .

A zas duše moje
v té touze po svobodě vůle svojí
chce namluvit si, že teď zhynout nutno,
když vlast je hůř a znovu zotročena — —

Ne, hynem, byvše vyšinuti z dráhy
klidného žití proti vůli svojí,
jak nástroj něčí hynem, odhození,
když maně jsme své dílo vykonali,
jež nechápeme . . .

Svoboda a volnost!

Bláhové pojmy! Ctnost je prázdné slovo!
Zvlášt volnost hloupostí, vždyť sami nejsme
své vůle pány! . . .

Domitie, přistup!

Vojáku, po všech cestách šel jsi za mnou
jak za pochodní poctivé své duše —
hled, uhas ji! Sic uvidíš, jak jiní
ušlapou plamen její . . . Vezmi meč můj
a zaměř k srdci, poslední to služba,
již poslední svou vděčností chci splatit.
Neváhej, muži! Polnice, již slyšíš,
a jež se blíží k stanu mému, hlásá,
že nese to, čím váháš povážlivě . . .
Zrak přivíráš? Tož vedu špičku meče,
by nezbloudila . . .

Tak. A přiraž nyní!

M. ANTONIUS.

BEDŘICHU DROŽOVI.

I.

Hoch Octavian! Neforemný efeb,
 potomek propuštěnce provazníka,
 vnuk měnce peněz — slavný to rod otcův —
 po matce afrikánský handlíš v mastech
 byl zdobou velikého rodu tvého —
 A ty jsi snil o vládě nad vším světem?
 A po Caesaru chtěl jsi, urvav jméno,
 podědit všecko, jmění, ducha, váhu?
 Ne, mladíku, ten Juliův duch velký
 po nivách Hadu volně asi těká
 a jistě dlouho, dlouho rozmýšlel by,
 kdyby měl vejít v těla tvého schránku
 a v podnájmu být drobné duše tvojí,
 jež nezve nic svým z velikých darů bohů,
 než úlisnost a chytrost, jakou mají
 hetéry řecké.

Pod zdmi hippodromu

— ó včerejší den velké hrdé slávy! —
 tě zbité legie tvé přesvědčily,
 mládenče zpychlý, že je živa svatá
 a velká Nemesis, jež neodpouští,
 jež neuspí se, božstvo spravedlivé.
 Co zanechal jsi padlých na bojišti!
 A ranění, již ušli, nesli rány
 na zádech, hochu, na zádech, ne v hrudích.

A mladík ten chtěl vládnout celým světem!
 Procit jsi, hochu, včera tedy ze snů?
 Rozumíš nyní žebříku, jímž stoupá
 tajemné Fatum k nezvratné své výši?
 Marius — krok to první, druhý Sulla,
 a třetí Pompejus, a čtvrtý Caesar,
 a pátý — ha, ha, myslils Octavian?
 Mladíku, pátý zve se Antonius,
 jak viděl pod zdmi hippodromu včera.

U Actia — toť jiná. Episoda
 to prostě byla. Malá parenthesis,
 jak řečníci jí ve svých řečech činí,
 by silněj potom proud slov plynul k cíli.
 U Actia — tam Kleopatra zřela —
 jak orel s výše snes se na loď tvoji,
 i bylo tedv božstva vůlí zřejmou,

že zvítězit máš. Boží zvednou často
 člověka k výši, by tím hroznější byl
 ráz pádu jeho. Kleopatra jela
 v čas z této bitvy plané, bezúčelné —
 a mně co zbývalo, než jeti za ní,
 vždyť poslala mí k sledování rozkaz.

Dnes zřejmo, že to byla epizoda,
 a vůlí bohů že se Kleopatra
 v čas zachránila, vědouc, že tím chrání
 i Antonia k velikým dnům příštím.
 Jsme v moci Fata. Ale člověk moudrý
 se snaží Fatu svému porozumět
 a krok svůj zřídí podle jeho vůle.

• Jak otáčivé kolo, o němž píše
 Řek Sofokles, tak ubíhal můj život
 do výše vznášeje se z bláta prachu
 a s výše klesaje zas v ponížení —
 ó Kleopatro, slunce mojích roků,
 osudy naše skulo věčné Fatum
 pro celý život dýmavým poutem,
 jež nerozbije nikdo ze smrtelných!
 A ten hoch myslil, že ta Octavia,
 ta studená a nudná krasavice,
 pravd plna jako matrona už letná,
 nádoba ctnosti, jaké byly vkusem

snad za dob kdysi Numy Pompilia,
že ta má býti Antoniu družkou?!

Ó Kleopatro, jediná ty ženo!
Ne, že jsi dítkem starých slavných králů,
však že jsi ženou, prvou ženou světa,
jsi lvice římského lva Antonia!
Vždyt Antonius ve všem dědicem je
velkého Julia, a Kleopatra
přec byla diademem Caesarovým!

Jak dívala se včera s pýchou na mě,
když Vicinovi odměnu dát chtěla
— ty její oči jsou jak skvoucí mandle,
v jichž středu hoří jak noc černý oheň —
ó Kleopatro, osude můj sladký!
Ten Vicinus jak Ares řádil v řadách
hochových kohort pod zdmi hippodromu,
muž čacký, voják, který zárukou je,
že rozhoří se hvězda Antonia,
když tací životem jej podpírají.
To Kleopatra také jistě cítí.
A srdce její také pyšněj bilo,
když vojáka jsem před zrak její přived,
by sama statečnost mu pochválila.
A čacký Vicinus stál jako socha:

ne přilba zlatá, ne brnění drahé,
 jež za odměnu z ruky její přijal,
 však něžná vlídnost královny mé jala
 tak vojáka, že mlče sazel štěstím.

Ó Kleopatro, jdeš jak božstvo světem,
 a kam tvůj pohled padne, blaho kvete.

II.

— Imperatore, Vicinus tvůj přešel,
 hned jak byl přijal dary královniny,
 v ležení Caesarovo. Přešel se vším,
 se zlatou přilbou, brněním tím drahým
 a soudruhy své vybíd při odchodu
 jít za příkladem tímto. Slovem drzým
 se tebe dotkl, imperatore můj,
 i královny. Pád blízký věštil tobě
 a jí k hetérám římským přirovnával,
 jež odkvetlé, jen ve tmě noční bloudí
 u hradeb města . . . Odpust ústům mojí,
 že rouhavá ta slova opakují,
 však zmírnil jsem už tak i ostrost jejich.
 Imperatore, je mi teskno k pláči.
 ne nad svým losem, jenž mě tady stihne,
 však z tebe, z tebe. Vzbud se, pane, povstaň!

Jako bych velké slunce padat viděl,
jež nikdy více —

— Otroku můj, vyjdi! —

— Imperatore —

— Řekl jsem už. Vyjdi! —

III.

Pravili, že byl viděn divný průvod
onehdy v noci. Z Alexandrie táh
veliký zástup Satyrů, již hráli
na cymbály a na pšštaly pěli,
mávali thyrsy, loučíce se s městem.
Bůh Dionysos, který zvláště střežil
mé štěstí, odešel pryč s nimi v dálku . . .

Vicinus voják i bůh Dionysos —
vše opouští mě. Bohové i lidé.

Jakoby velké slunce padat viděl,
jež nikdy více — — kleštěnc tak řekl.
Proč naposledy nemá slunce padat?
Co heroů už prošlo naším světem,
a zašli všichni. Zašly velké říše,
králové slavní, sama božstva zašla,
a jiná zajdou. Věčno jenom Fatum.

A mudrc tiše poslouchá hlas jeho
a neodpoví jemu planým vzdorem.

Oh, Antonie, loukoť kola toho,
na níž je připjat pozemský tvůj osud,
se svezla k zemi a víc nevznese se.
Čas sklonit hlavu pod rozkazem Fata.

Ó Kleopatro, vše je dokončeno,
vše vyrovnáno, usmířeno všecko.
Smrt neleká mě, neboť zemru patře
do tvých očí, a smrt brankou bude
k novému žití, neb na nivách Hadu
my dále lásce svojí žití budem
bez hořkostí, jež přimísil k ní život.
A z vody Lethe pítí nebudeme,
neb nechcem zapomenout svojí lásky.
Ó Kleopatro, byl-li šťastnějším kdy
tvůj Antonius, než jest v této chvíli?

Řím ... Vláda světa ... Chlapec Octavian ...
Vše plyne jako bublinové trety,
jež pouští hoši pro zábavu z mýdla —
vše marnost, hloupost. Všecko musil ztratit
tvůj Antonius, aby mohl cítit,
že největším je ze všech mocných světa,
tvou lásku maje, Kleopatro moje!

Hoch Octavian bude vládnout Římem —
 ó kdyby druhý Řím byl ještě v světě,
 i ten bych nyní klidně jemu přidal —
 ber, hochu, vládni, když tě vlada těší.
 Fortuna dařila tě vždy svou přízní.
 Před lety v Římě, když se v zápas daly
 křepelky naše, v krvavé když boje
 můj kohout hnal se s rudou svojí přílbou —
 tvé křepelky, tvůj kohout vítězili.
 Vem vládu světa, neboj se, můj hochu,
 tvou ruku teď už nikdo nezadrží.

Sny pošetilé, myšlenky lstné, bídné,
 jež tolik dnů jste mi už povraždily,
 v tolika nocech zabránily spánku
 mé zraky zavřít! Proč to bylo všecko?
 Křepelek zápas, kohoutů boj planý,
 ubohé hříčky . . . Proto snad, by člověk
 v hodině smrti stal se aspoň moudrým,
 nicotu všeho poznáv.

Kleopatro,
 ničeho není žel mi. Lítoval bych,
 jen tebe lítoval bych, Kleopatro,
 kdybich měl umřít s vědomím tím hrozným,
 že zůstaneš tu, sirá moje vdova.

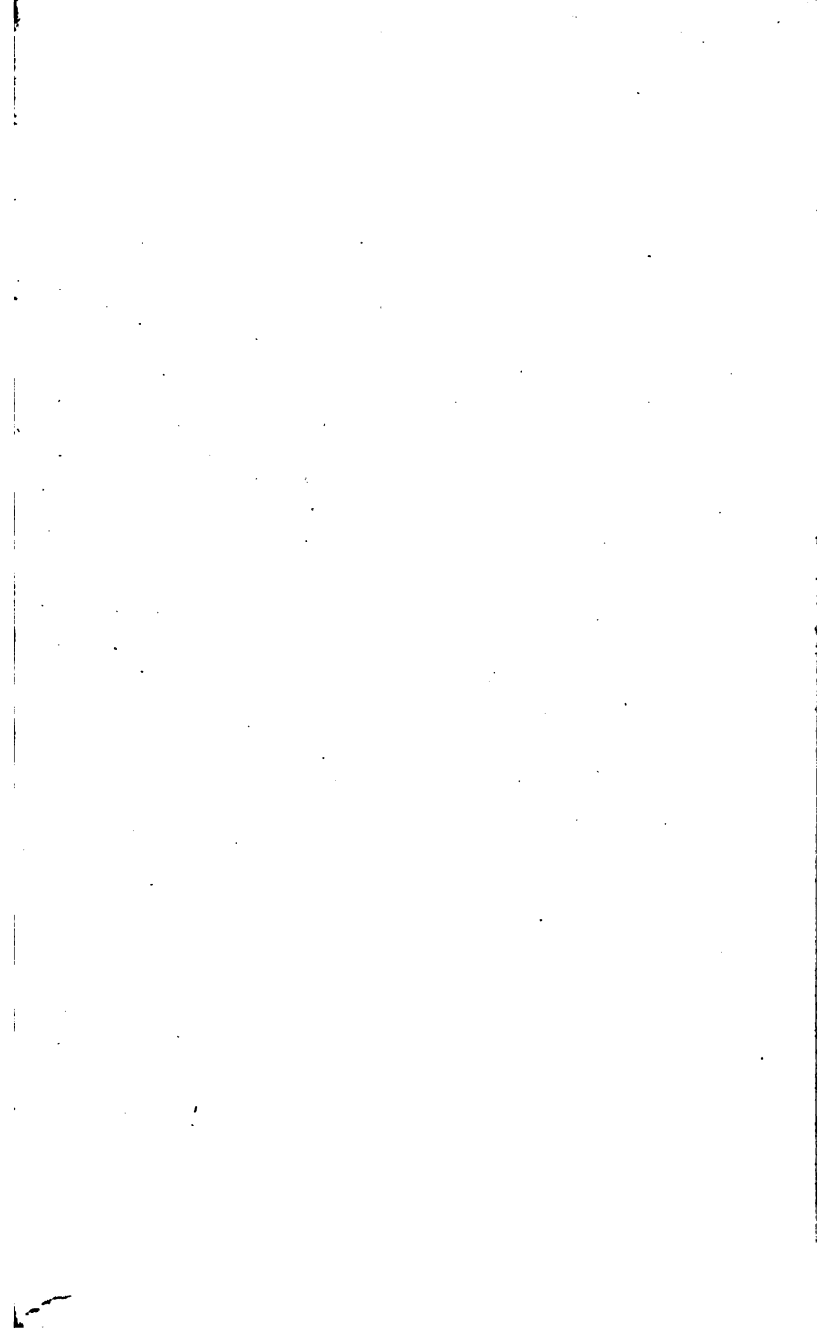
Jen tebe litoval bych, Kleopatro,
neb vím, že nikdo z lidí ani bohů
už by tě takou láskou nemiloval,
jak miloval tě věrný Antonius.

OBSAH.

	Str.
Čínský letopisec píše	7
Poušť	10
Babylonský nápis	12
Krajina Asijská	14
Saul	18
Ibis	30
Antické jaro	35
Krajina v Latii	36
Dryady	38
Pythagoras	41
Náhrobní nápis v Římě	44
Orlové	45
Slunečnice	46
Scythové	50
Modlitba	53
Večer v Lakedaimonu	54
Antická krajina	56
Vínek z olympické olivy	58
Skeptik	66
Posel	70
Umírající Aischylos	72
Parrhasios	74
Chrysis	88
U Aigospotamoi	89
Poslední vítězství Sofoklovo	91
Euripides	99
Za ranního úsvitu v Athenách	102

	Str.
Alkibiades	103
Freska peraká	111
List z letopisů	116
Ubohá Hellas	119
Laís	123
T. Manlius	127
Filosof Leosthenes o smrti Alexandrově	129
Demosthenes	131
Po západu	134
Polemon	137
Kynik	151
Hannibal ante portas	156
Na Isthmu	159
Cato	164
Hněv Afroditi	165
Senatus populusque Romanus	166
L. Mummius	173
Západ	178
Votum senatu	182
Marseillské víno	183
Hoši	185
Na ulici	187
Smích Crassův	192
Slonové	197
Pompejus	201
Catallus	203
U Thapsu po 6. dubnu r. 46.	208
Idibus Martis	209
Jeden z desáté legie	216
Cicero	221
Brutus	224
M. Antonius	230

Od téhož autora a týmž nákladem vyšlo :

- CONFITEOR I.** Verše. Třetí vydání. K 2·60, skv. váz. K 3·60.
- CONFITEOR II.** Verše. K 1·60, skv. váz. K 2·60.
- CONFITEOR III.** Verše. K 2·40, skv. váz. K 3·40.
- TRISTIUM VINDOBONA.** I.—XX. Verše. Druhé vydání s ilustrovanou obálkou. K 1·20, skv. váz. K 2·20.
- ZDE BY MĚLY KVĚST RŮŽE** Lyrická dramata. Třetí vydání. S barev. obálkou Fr. Kupky. K 2—, skv. váz. K 3—.
- VÝLET NA KRYM.** S ilustrovanou obálkou. K 1·40, skv. váz. K 2·40.
- MAGDALENA.** Báseň. Třetí vyd. S barev. obálkovou kresbou Fr. Kupky. K 3·60, skv. váz. K 4·60.
- GOLGATHA.** (1896—1900.) Druhé vydání. S barev. obálkovou třídílnoú kresbou Fr. Kupky. K 3—, skv. váz. K 4—.
- ČTYŘI KNIHY SONETŮ.** (1890—1892.) Druhé vydání. S barev. obálkovou kresbou Fr. Kupky. K 2·40, skv. váz. K 3·40.
- PĚLE-MĚLE.** (1882—1892.) Druhé vydání. S barev. obálkovou kresbou Fr. Kupky. K 2—, skv. váz. K 3—.
- VTEŘINY.** Listy z denníku z let 1903—5. S obálkovou kresbou Fr. Kupky. K 2—, skv. váz. K 3—.
- STARÁ PROSA.** Povídky. K 2·40, skv. váz. K 3·40.
- HRST BELLETRIE.** S obálkovou kresbou Fr. Kupky. K 2·40, skvostně váz. K 3·40.
- V ZÁŘI HELLENSKÉHO SLUNCE.** Básně. S barev. obálkovou kresbou Fr. Kupky. II. vyd. K 3—, skv. váz. K 4—.
- JED Z JUDEY.** Básně. S barev. obálkovou kresbou Fr. Kupky. II. vyd. K 3—, skv. váz. K 4—.

Veškeré knihy Macharovy lze obdržeti

dle dohodnutí též na splátky.

